Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 173. szám. Vasárnap, junius 25.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Morbus politicus.

Budapest, junius 24.

(L.) Garibaldi hazájában királyi pátenssel kormányozzák a népet. A rettegett vörösinges vezérnek csontjai megrezzennek a caprerai virágos sirban, amikor az olasz városokban kiragasztják a pátensről szóló plakátokat. Ki gondol ma azzal Olaszországban, hogy a pátens csak kényszerüség szülöttje? Ki beszél róla, hogy a parlamenti kisebbség obstrukciója kényszeritette a kormányt és Umberto királyt erre a végső rendszabályra? Ki törödik közvetett okokkal, amidőn a közvetlen eredmény ilyen rikitó? Ebben a percben minden olasz ember a fiatal alkotmány válságán aggódik. Hisz a politikával foglalkozó emberek javarésze még élénken emlékszik ennek az alkotmánynak megszületésére, az örömriadalra, amely az egész Appennini félszigeten felharsogott, midőn lehullott a tiára és a Bourbon-korona. A legtöbb családban még fakulatlanul lóg a szoba falán az apák és testvérek arcképe, akik vérüket áldozták ezért az alkotmányért. S most léket üt rajta a kormány, — panaszolják odalenn mindenfelé.

Innen északról tekintve, nem hat oly felette monstruózusnak ez az esemény. A sebesültnek kibuggyanó vérét csak a közelállók látják, mi innen északról konstatálhatjuk, hogy ama sebzett alkotmány még él, mozog, akcióképes. Minket, bármily rajongással viseltessünk is a szabadság és önrendelkezés intézményes biztositékaiért, ez a pátens nem lep meg. El kellett következnie, sőt csodálkozunk, hogy nem következett el előbb. Szükségszerü, bár fájdalmas utóbaja az egy kórságnak, melyben a geniális olasz nép egy idő óta szenved. Ez a betegség átmeneti és közös a legtöbb olyan néppel, amely az imént szerzett magának politikai egyéniséget, függetlenséget.

A modern Olaszországnak legnagyobb baja az, hogy a nép a géniuszát politikai kalandokban és kisérletezésekben meriti ki. A világ egy nemzetének sincs oly bő politikai irodalma, mint az olasznak. A politika a maga hálójába keriti az összes tehetséges embereket: kevés az olyan egyetemi tanár és iró, aki ne iparkodnék politikai téren érvényesülni. A lángeszü és müvészlelkü emberek egész sora politikai ábrándoknak él. A politikai aktualitások mindenkinek mindennapi kenyere, s amely kormány nem gondoskodik ilyesmiről, annak napjai meg vannak számlálva. Igy támadtak azok a fantasztikus kalandok és azok a monumentális mulasztások, amelyekből oly keserves szenvedések származtak az olasz népre. Ily okokból született meg a gyászos afrikai kaland, amely ötszáz milliójába került Olaszországnak. Ide vezetendő vissza a kalandos gyarmatpolitikának másik kudarca: a khinai felsülés. Itt van egyik oka a nagyszáju irredentista propagandának, amely annyi kitünő erőt emészt fel.

Miért mindez? Okvetlenül szüksége van-e Olaszországnak gyarmatra? Hisz az olasz faj szerencsés tulajdonságainál fogva maguktól és kardcsapás nélkül támadnak az olasz gyarmatok. Argentina maholnap legalább is oly olasz lesz, mint Szárdinia: a kereskedelme, a tudománya, a szinháza máris olasz. Délamerika többi partszegélyei, Észak-Afrika és a Levante jó része az olasz kereskedelem jegyében fejlődnek. Okosabb és olcsóbb gyarmatpolitikát képzelni sem lehet, mint azt, amelyet ösztönénél fogva juttat diadalra ez a nép.

A politikai aktualitás és a politikai kaland vágya késztette a Montecitorió kormányát ezekre a kalandos vállalkozásokra, amelyek csaknem koldusbotra juttatták Olaszországot. Pedig volna mit gyarmatositani magában Olaszországban. Szárdinia fele lakatlan és az emberek egy része ma is azt a vegetativ életet éli, amelyet öseik hat-hétezer évvel ezelőtt éltek a ma is intőjelként fönnálló nurághik árnyában. Szicilia java részét dudva nőtte be, vannak vidékei, ahol a kénbányák népe nem ösmeri még a kezdetleges öltözet fogalmát sem, s ahol az apa eladja a fiát a bányabirtokosnak nyolc-tiz skudóért. Aki kilovagol Rómából a hegyek felé, vagy a Tiberis mentén északra és nyugatra, órákig ügethet lakatlan vidékeken, ahol a mocsarak egyetlen lakója a csordából kivert, elvadult bivaly. A kultura munkája számára nagyszerü és sürgős feladatok várnak ezeken a gyarmatnak igen alkalmas helyeken s lám a Montecitorio heves politikusai mégis Afrikába, Khinába mennek helyet csinálni az olasznak, sőt arra áhitoznak, hogy elvegyék Triesztet, Déltirolt, az olaszok lakta Svájcot, az Italia irredentát. Holott pedig lábuk előtt hever az igazi Italia irredenta, ama campagnák, mocsarak és óriás parlagok, amelyek kiaknázatlan tőke gyanánt hevernek a nagy városok szomszédságában.

A mérnök, a teknikus, a tudós, a szociológus munkaerejére vár ez a nagy nemzeti feladat. De istenem, a mérnök, a teknikus, a tudós, a szociológus benn ül a parlamentben és szónoklatot mond kül- és belpolitikáról, közjogi teoriákról, jogászfurfanggal főzi le kollegáit, belemélyed meddő doktrinákba, vagy pedig párttaktikai fogásokban meriti ki erejét.

Azt hiszszük, hogy ebben a fertőben él és szaporodik az olasz szegénység millió bacillusa. Ez késztette néhány évvel ezelőtt a hajdan dusan virágzó Sziciliát nyilt lázadásra, amelyet csak negyvenezer katona s egy tucat hadihajó fékezhetett meg. Ez okozta a massacarrarai zendülést, ez a milanói szociális forradalmat. A napi politika minden vért kisziv a nemzetből s az igazi kulturmunka

TÁRCA.

Tedeum Laudámus.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

Tedeum Laudámus egy öreges, jóképü professzor volt, kissé görnyedt tartással és szelid, ábrándos szemekkel. Keresztnevén Istvánnak nevezték, a vértanuról, akit megköveztek a pogányok s akit a végigszenvedett mártirium után hófehér szárnyu, göndörfejü, liliomos angyalkák lágy ringatással vittek föl az égbe, az örök üdvösség honába.

Tedeum Laudámus vastag sétabotját a hóna alá szoritotta és fehér vászonba kötött, aranyos szegélyü könyvet csusztatott a kabátja zsebébe.

A ház küszöbén visszafordult és igy szólott a feleségéhez, aki éppen a haját fodoritotta és kacér nézéssel állott a nagy pipere-tükör előtt:

— Ma csak késő este jövök haza, mert megnézem az érsek bevonulását; azután sok vásárolni valóm van; és látogatásokat is kell tennem a tanártársaimnál.

Az asszony nem szólott, még a fejét se biccentette meg, csak a szemeit forditotta Tedeum Laudámus felé és nagyon hidegen, nagyon csodálatosan nézett utána, amikor a professzor lassu lépésekkel kiment a lakásáról.

Tedeum Laudámus pedig csöndesen bandukolt az utcán, kihuzta zsebéből az aranyszegélyü könyvecskét és félig olvasva, félig magában elmélkedve halk szavakat mormogott a deresedni kezdő bajusza közé.

— Mi a summum bonum? Mi a világ legbecsesebb java? Előttünk az élet s csak egyszer élhetjük át. Mire kell leginkább törekednünk? Mi a legfőbb és a legnemesebb cél? A *szeretet!* Bizonyos, hogy a szeretet. Mózes azt mondta: csak az mehet föl az égbe, aki megtartja szigoruan a tizparancsolatot. Pál apostol száztiz és még egynéhány parancs megtartását követeli. De Jézusnak van igaza, aki csak egy parancsolatot ismer: a szeretet parancsolatát! Ha ezt megtartod, megtartottad valamennyit. Ha szeretsz, öntudatlanul teljesited az egész törvényt. Vegyük csak egypár pontját a tizparancsolatnak. „*Ne legyenek néked én előttem idegen isteneid.*" Rászorul-e erre a tanitásra az, aki az Istent szereti? A szeretet ennek a törvénynek a végrehajtása. „*A te Istened nevét hiába ne vegyed!*" Visszaélhet-e az Isten szent nevével az, aki az Istent szereti? „*Megemlékezzél a szombatnapról, hogy azt megszenteljed.*" Aki az Istent szereti, annak gyönyörüség, ha hét nap közül egy napot az Isten szolgálatában tölthet el. És tovább menve: kell-e figyelmeztetni azt, aki felebarátait szereti, hogy tisztelje az apját és az anyját? Megteszi kéretlenül. Kell-e inteni, hogy embertársát ne üsse agyon? Eszébe sem jut. Vagy hogy ne lopja meg? Nem is gondol rá. Hogy is lophatna meg mást, ha szereti, hogy is tehetne hamis tanuságot más ellen, ha becsben tartja? Abszolute nem szorul rá, hogy azt mondják neki: „*Semmit se kivánj meg abból, ami a felebarátodé.*" Ha szereti felebarátját, inkább ajándékozna neki valamit a magáéból, semhogy a tulajdonát megirigyelje . . .

Két fiatal csirkefogó csatangolt az utcán. Amikor észrevették a görbe hátu professzort, amint nyitott könyvvel a kezében, magába mélyedve és érthetetlen szavakat motyogva haladt előttük: mulatságos ötletük támadt. Puha lépéssel, mint két egerész macska, mind a kettő utána sompolygott a különös embernek. Az egyik óvatosan kilopta kabátja oldalzsebéből a keszkenőt, a másik követ kapott fel a földről és ügyes célzással a háta közepébe dobta. Azután vad, gunyos röhögéssel mind a kettő tova iramodott.

Tedeum Laudámus odanézett. Hallotta a röhögést, érezte a dobást, de nem értette, hogy mi történt? Tovább sétált és motyogott magában:

— Pál apostol csodaszépen magyarázza: mi a szeretet? Tudjuk, hogy az üveghasáb a fénysugarat felfogja és színekké töri. A fényben foglalt színek mind ott ragyognak előttünk: vörös, kék, sárga, ibolyaszin . . . az egész szivárvány. Ebben a magyarázatban hasonlót találunk. Az apostol átszellemült látóerejének sugártörő képessége volt. Fölvette a szeretetet magába és tartalmát felségesen bontotta széjjel. Egy-két mondatában ott látjuk a szeretetnek egész szín-spektrumát. Nézzétek: miből áll? Alkatrészei nem mindennapi tulajdonságok-e? Nem olyanok-e, hogy mindnyájan gyakorolhatnók? Igenis, közönséges dolgok, egészen egyszerü erények, de összefoglalva: kikerül belőlük a szeretet sugár-egysége, a summum bonum, a legfőbb jó! Ime a szeretet kilenc szine Pál apostol spektrumában:

Türelem . . .	„A szeretet hosszutűrő."
Nyájasság . .	„És nyájas."
Nagylelkűség	„A szeretet nem irigykedik."
Alázatosság .	„A szeretet nem fuvalkodik föl."
Udvariasság .	„A szeretet nem durcás."
Önzéstelenség	„Nem keresi *csak a maga* hasznát."
Szelidség . . .	„Nem gerjed hamar haragra."
Bizalom . . .	„Nem gondol gonoszt."
Őszinteség . .	„Nem örül a hamisságnak, de az igazságnak igenis."

Ime az alkatrészek. A szeretet tehát . . .

Lapunk mai száma huszonnégy oldal.

karjai élettelenül lógnak le a törzsről. Egykor Taine azt mondotta a pápai Rómáról: Rome un abscès, qui rend tout le corps malade. Ma megismételhetjük ezt a kritikát, Róma alatt a politikai központot értve. Ez a politikai központ üresre szipolyozza egész Itáliát, magához ragadván minden tehetséget, amelyek elhagyják igazi terrénumukat, ahol nagyot alkothatnának és beszegődnek a pártpolitika kikiáltói sorába.

Innen van, hogy a kulturális mezőket fáradt és gyönge kezek mivelik. Innen van, hogy a kulturélet áldásaiból csak csöppenkint jut ki az olasz népnek. Bovio a parlamentben ül s helyette Mantegazza irja halomszámra a könyveket!

Kétségbe kellene esni Olaszország sorsa felett, ha nem ösmernök temérdek bajának okát. Az ok a politika tultengése. És a politika tultengése szimptomatikus minden fiatal alkotmánynyal biró országban. Idővel elmulik s egyetlen antidotuma az idő.

Néha annyira tulteng a politikai mánia, hogy erős méreggel kell gyógyitani. Ilyen erős méreg ama pátens is, amely felett olyannyira keseregnek ma a szabad Itáliában. Mi azt hiszszük, hogy az általános szimptomatikus bajban e percben elkelt ez az orvosság. És azért nem hiszszük, hogy valami nagyon tragikusan kell azt felfogni. Ez a hideg zuhany is egyike azoknak az eszközöknek, amelyek áldásosan decentralizálják majd az igazi tehetségeket a kultura különböző, nékik való mezőire.

ORSZÁGGYŰLÉS.

Budapest, junius 24.

Befejeződött ma a vám- és kereskedelmi ügyek rendezéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. A vita nem volt terjedelmes, de tartalomra és jelentőségre annál kiemelkedőbb. Eredménye a kormány tökéletes, kétségtelen, fényes erkölcsi diadala. A *Széll*-kormánynak voltaképpen ez az első nagyobb parlamenti mérkőzése, amelyben helyt kellett állania programmjának egyik sarkalatos alkotórészeért. És ebben az első, nagy mérkőzésben impozáns módon jelentkezett az uj rendszernek hatalmas erkölcsi szuperioritása. Most tünt csak ki igazán, hogy ez a rendszer nem elégszik meg azzal, hogy számbeli nagy többségével lenyomja az ellenfél szavazatait, hanem arra a mélyebb, igazabb, nemesebb eredményre törekszik, amelyet az eszmék megütközésében kivivott győzelem tesz értékessé. Nem elégszik meg azzal, hogy a parlamentárizmus formaságai szerint érvényesitse a biztos többség fizikai erejét, hanem erkölcsi erőtöbbletének is bizonyságát akarja adni az ország szine előtt. Ezt az erkölcsi győzelmet már a vita első két napja meghozta a kormánynak és rátette ma a koronát *Széll* Kálmánnak ujabb fényes beszéde, amelylyel az ellenzék három határozati javaslatára tette meg kötelességszerü nyilatkozatát és egyuttal leczerelte azokat az ellenvéleményeket is, amelyekat tegnapelőtti beszéde óta dobtak a vitába. Ha lehetett még kétsége valakinek a felől, hogy a kormány álláspontja milyen kifogástalanul tiszta és világos, ugy ma elenyészett az utolsó kétségnek utolsó nyoma is. Az elhomályositásra több kisérlet történt ellenzéki oldalról. Még ma is felütötte a fejét egy ilyen irányu próbálkozás. A miniszterelnök az ő nyilt, lojális módján tette hatástalanná ezt a próbálkozást is. *Polczner* Jenő tett ma szemrehányást a miatt, hogy a kormány titkolódzott a bécsi tárgyalások rendjén, amiből aztán mindenféle gyanus szándékra következtetett. Széll Kálmán ezzel szemben egyszerüen hivatkozott az *ellenzéki* férfiak tanuságtételére; a paktumban résztvett ellenzéki megbizottakat hivta bizonyságul a mellett, hogy neki semmi más oka nem volt a titkolódzásra, mint az a becsületes eltökéltsége, hogy a paktumot tiszteletben tartja mindenáron; és ezekkel az urakkal igazolta, hogy nem titkolt el előttük semmit és mikor megkapta az ő hozzájárulásukat, akkor nem is maradt semmi titkolni valója.

Éppen ilyen egyszerü magyarázatát adta annak is, hogy miért kellett visszavonnia a söradójavaslatot, amiből szintén gyanusitást igyekeztek faragni bizonyos oldalról. Az osztrák kormány nem akarja behozni a Bádeni-féle magasabb söradót, amiből következik, hogy mi sem hozzuk be.

És egyetlen mondattal világitotta meg *Barta* Ödönnek azt a gyanusitását, hogy junktim van a fogyasztási adók átutalása és a kvótafelemelés közt. Ilyen junktim nincs, punktum. Hogy a most tárgyalt javaslatnak van kapcsolata az átutalással, az meg csak természetes.

Bartának egyéb kifogásait is játszva tette semmivé. Különösen frappans volt, mikor friss, elmés, fordulatos polemiája közben Barta Ödön közbeszólt és ezzel a közbeszólással verte le végképpen a lábáról ezt az egyébként is alaposan letárgyalt uri embert. Mikor a miniszterelnök azt fejtegette, hogy az 1907-iki lejáratért teljesen megfelelő egyenérték a szerződések együttes lejárata, Barta közbeszólt:

— Ez helyes.

— Ha ez helyes — felelt Széll — és ha ez eddig nem volt meg és én megszereztem, akkor ez vivmány.

Zugó helyeslés volt a visszhang és némi ellenállhatatlan derültség is. És ez a derültség ölt.

A miniszterelnök ezután rendre végzett minden ellenvetéssel, amely még eddig cáfolatlan volt. És kivégezte valamennyit. Ez a beszéd valóságos remeke volt a polemiának, amelyben a belső igazság a forma finom előkelőségével, a szellemesség a férfias nyugalommal párosul. A többséget felvillanyozta, s a kisebbségre reákényszeritette azt a tisztelettelteljes hallgatást, amelylyel a nemes ellenfél kétségtelen fölényét türni kell.

Szóltak még a mai ülésen *Bruckner* Vilmos és *Schmidt* Károly szász képviselők, *Mezőssy* Béla, *Major* Ferenc, *Polczner* Jenő, gróf *Benyovszky* Sándor és *Madarász* József. A sok felszólalás közül csak a *Mezőssy* Béláé és a két szászé keltett különösebb figyelmet. *Mezőssy* Béla, a függetlenségi pártnak ez a kiváló fiatal tagja, aki a Háznak egyik legszimpatikusabb szónoka, ma ismét nagy külső sikerrel beszélt. A maga álláspontját tagadhatatlan ügyességgel védelmezte, sok temperamentummal, nem közönséges leleményességgel támadott és beszédének az a része, amely az ischli klauzulával foglalkozott, abszolute is értékes volt. Es ha az ellenvélemény sneidig előharcosáról egyebekben is elismerjük, hogy pompásan verekedett, ebben az egy dologban az igazság érdemét is szivesen jegyezzük fel róla.

A két szász felszólalása csak annyiban volt érdekes, hogy az öreg *Brucknert* az ellenzékről ismételt heves közbeszólások nógatták, hogy a brassói bakszászok hazafiatlan határozatáról beszéljen. A jámbor öreg ur erősen zavarba jött, de nem mert reagálni a felszólításokra. Ellenben *Schmidt* Károly, akit Mezőssynek a szászokra tett egy megjegyzése birt felszólalásra, egy kis szász cirkumspektussággal kerülgette ugyan a neki kényes kérdést, de azt mégis elég határozottan kijelentette, hogy a szász képviselők csoportja nem ért egyet a zöldekkel. És ezzel aztán beérték minden oldalon.

Az ülés végén *Polónyi* Géza kérte, hogy záróbeszédét hétfőn mondhassa el, amit a Ház megengedett. Az előadó lemondott a záróbeszéd-

---

Lárma, visongás szakitotta meg a professzor gondolatmenetét. Gyerekek, asszonyok, uri ruhába öltözött férfiak, mesterlegények, szurtos munkások rohanva szaladtak a főtér felé, ahol pandurok és szuronyos katonák állottak sorfalat. A sorfalon belül fehér ruhás leánykák zöld lombot és buzavirágot hintettek az utca kövezetére. Mozsarak dörögtek és a processzióban lépdegélő kispapok kánéneke hallatszott a szomszéd utcából.

A professzor ment az áradat után és bogozta tovább a megszakitott fonalat:

— A szeretet türelmes. Ez a lényeges tulajdonsága. Tud várakozni, nem tolja fölmagát...

Egy ur, aki kézzel-lábbal igyekezett utat törni magának a tömegben, ugy mellbe lökte a professzort, hogy Tedeum Laudámus csaknem hanyatt esett. Alig állott helyre az egyensulya, egy vércse hangu asszonyság ragadta meg mérgesen a kabátja végét. — „Mit tolakodik ugy, maga szemtelen!“ kiáltott rá veszett haraggal, és könyökével a professzor oldalába vágott.

Tedeum Laudámus egyet nyögött és lassabban folytatta utját. De nem késett el és a második sorban jutott hely neki, amikor a főtérre érkezett.

Amint ott állott a várakozók közt, folytatta tovább az elmélkedést.

— A szeretet nyájas. *„Én olyan vagyok köztetek, mint egy szolgáló,“* mondta egykor Jézus. Milyen nyájas, milyen szolgálatkész volt mindig! Az evangelisták tanuságot tesznek róla, hogy ahol csak lehetett, jót tett mindenkivel. Nagy örömére válhatott, ha boldog és hálás embereket láthatott maga körül. Miért nem vagyunk mindannyian barátságosabbak embertársaink iránt? A világ ugy rászorul s minden pillanat alkalmat ad rá; olyan könnyü, hatékony és jutalmazó! S milyen gazdagon térül meg minden nyájasság! Derekabb, bőkezübb adós nincs a szeretetnél! A szeretet kedveskedései a legbiztosabb kölcsönök. A szeretet nyereséget hoz, szerencsét hoz . . . a szeretet . . .

Valaki egész erejével hozzáütődött a professzorhoz. Tedeum Laudámus hátra nézett. Látta, hogy egy kis termetü ember törekszik előbbre. Nyájasan visszahátrált és átengedte helyét a tolakodónak. Erre a mögötte állók mind ugy cselekedtek. Tiz, husz kar emelkedett föl, hogy a professzort hátrább penderitse. Megragadták a gallérjánál fogva és rángatták visszafelé. Dühös kiáltások hangzottak mindenfelől. „Ne taposson a lábamra!“ — „Pimasz fráter!“ — „Otromba paraszt!“ — „Coki hátra! Micsoda komisz tempó!“ — A negyedik sorból az ötödikbe, az ötödikből a hatodikba, a hatodikból a hetedikbe került és végre ugy hátraszoritották, hogy a fényes bevonulásból nem látott egyebet az érseki infula csücskénél.

Tedeum Laudámus az utolsó sorban ezt sugta maga elé:

— Az udvariasság: kis dolgokban nyilvánuló szeretet. A szeretet bon tonja a kiméletes figyelem. Az igazi udvariasság egész titka abban áll, hogy valakinek szeretettel-teljes szive van. Nagy a különbség az ugynevezett finom müveltség és a szív müveltsége közt. Egy egészen müveletlen embert bevihetünk a legfinomabb társaságba; ha szivében megvan a szeretet kincse, nem fog véteni a helyes tónus ellen. Nem *tud* véteni. *Carlyle* mondta *Burns* Róbertről, hogy egész Európában nincs finomabb ember, mint ez a paraszt-költő és pedig azért, mert meleg szivével mindent átölelt, amit Isten alkotott: az ekéje előtt ugráló mezei egérkét éppen ugy, mint a kunyhója tájékán nyiló százszorszép rükercet. És igy valami varázs áradt ki ebből az emberből, ami sokkal különb volt minden külső müveltségnél; alsó Skóciának ez az egyszerü parasztköltője ezzel a passzussal mindenütt szalonképes volt és seholsem keltett visszatetszést.

A processzió elvonult, a harangok nem bugtak többé, a csőcselék is szerteszét oszolt és Tedeum Laudámus belépett egy órakereskedő boltjába. Kikeresett egy csinos zsebórát, mert éppen nevenapja volt a feleségének és ezzel az ajándékkal akarta meglepni az asszonyt.

Az óra megért hatvan forintot. De az órás észrevette, hogy kivel van dolga és százötven forintert adta el a professzornak.

Tedeum Laudámus a boltból kimenve igy beszélgetett magában:

— A szeretet önzéstelen. Nem nézi kizárólag a maga hasznát. Még az után sem rohan mohón, ami jog szerint az övé. Az, aki nem ragaszkodik tulságosan a maga jogához, talán szép dolgot müvel. De nem is keresni ezt a jogot, nem arra nézni, hogy mi a magunk joga, hanem arra, hogy mi joga van másnak — id opus est; ez a müvészet!

Tedeum Laudámus fölnézett három tanártársához, kik kárörömmel vigyorogtak a szemébe és tettetett sajnálkozással ujságolták neki, hogy nyugdijaztatása küszöbön áll, mert igy meg ugy...

Az Én Ujságom

Április havában a tizedik évfolyamába lépett. Meséivel, verseivel, elbeszéléseivel, gazdag, változatos, mulattató tartalmával, gyönyörü képeivel a legszebb, legjobb ké es heti magyar gyermeklap. Szerkeszti Pósa bácsi. — Negyedévre csak **1 frt.**

Kiadóhivatal: **Budapesten, Andrássy-ut 10. szám.**

ről, a másik két ellenzéki javaslat benyujtójának pedig nincs joga a záróbeszédhez. Igy tehát hétfőn meglesz a szavazás.

A képviselőház ülése junius 24-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Darányi* Ignác, *Cseh* Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést s jelenti, hogy *Falk* Miksa egészségi okokból három havi szabadságot kér.

A Ház megadja a szabadságot.

Következik

a kiegyezés.

Bruckner Vilmos szavazatát akarja megokolni.

Ugron Gábor: *Brassóról beszéljen!* (Zaj.)

Rigó Ferenc: *Mi történt Brassóban, arról beszéljen!* (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Elnök (csenget): Kérem a képviselő urakat, szíveskedjenek a szónokot meghallgatni! (Halljuk! Halljuk!)

Bruckner Vilmos: Joggal állítható, hogy ebben a Házban hosszu idő óta nem folyt fontosabb tárgyalás és joggal állítható az is, hogy az egész ország várakozással és türelmetlenül tekint ...

Rigó Ferenc: *Brassó felé!* (Mozgás jobbfelől.)

Bruckner Vilmos: ... a Ház elhatározása elé, ámbár ma már mindenki bizonyos a felől, hogy ez elhatározás miként fog eldőlni.

Rigó Ferenc: Be kell kebelezni a vármegyét! (Zaj és felkiáltások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.)

Bruckner Vilmos: ... Igy meg fogja engedni a Ház neki is, mint egy a párton kivül álló csoport tagjának ...

Rigó Ferenc: Bár az országon kivül állanátok. (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Kérem a képviselő urat, hallgassa meg a szónokot!

Bruckner Vilmos: ... amely csoport a Ház jelenlegi árgyalásainak fontosságánál és horderejénél fogva hasonló érzelmeket táplál és e tárgyalásokban hasonló érdeklődéssel és hazaszeretettel ...

Rigó Ferenc: Arról ne beszéljen! (Nagy zaj. Halljuk!)

Bruckner Vilmos: ... vesz részt, hogy egészen röviden, az ügy részleteinek érintése nélkül a maga és elvbarátai álláspontját jelezze a tárgyalás alatt levő javaslattal szemben. Ezt a javaslatot ugy fogadják, mint az adott viszonyok között szerencsés megoldását egy hosszabb konfliktusnak, a mely az ország nyugodt fejlődését néhány év óta megakasztotta és hazánk gazdasági érdekeit már eddig is megkárositotta. Elfogadja ezt a javaslatot, mivel benne azt látja, a mi az indokolásban is nyilvánul, hogy ki van mondva, hogy ez a rendezés az 1867. évi XII. törvénycikk 68. §-a szellemének megfelel és az ország jogait minden irányban sértetlenül épségben tartja és a javaslattól azt reméli, hogy alkalmas az ország békéjét ujra helyreállitani és hazánk gazdasági érdekeit elintézni.

Mezőssy Béla reflektál Bruckner beszédére Elvárta volna, hogy az előtte szóló a maga és szász képviselőtársai nevében kijelenti, hogy Brassó és Nagy-Szeben városok képviselőtestületének határozatait nem helyesli. És méltán várta az ország, hogy azok a szász képviselők, akik a helynevekről szóló törvényjavaslat miatt kiléptek a szabadelvü pártból, a szentesitett törvény ellen nem fognak izgatni.

Schmidt Károly: *Nincs szentesitve!*

Mezőssy Béla: Mert kitől várjuk a törvény megtartását, ha maguk a képviselők hüséges példaadással elől nem járnak a törvény megtartása tekintetében?

Bruckner Vilmos: Nincs olyan törvény, melyet nem tartottak volna meg!

Ugron Gábor: Mindig gyülölködnek a magyarokkal! Minden csak gyülölet, amit önök beszélnek!

Tóth János: Az oláhokkal szövetkeznek a magyarok ellen!

Mezőssy Béla: Azt kérdezi valaki a szászok közül, hogy melyik törvény az, amelyet meg nem tartottak. Itt van mindjárt éppen ez a törvény.

Schmidt Károly: Már életbe van léptetve az a törvény?

Ugron Gábor: Hát még ezt sem tudják?

Schmidt Károly: Még nincs életbe léptetve!

Mezőssy Béla: Hát nem fogadják el ezt a törvényt? (Zaj a szélsőbaloldalon.) Azt mondja a képviselő ur, hogy nincs életbe léptetve. Hát a képviselő ur és elvtársai nem tudják, hogy Brassóban milyen határozatot hoztak a törvény ellen. (Ellenmondások a pártonkivüliek részéről.) Hát Brassó város közönségének határozata nem arculcsapása az élő és kihirdetett törvénynek; nem arculcsapása a magyar nemzet önérzetének?

Schmidt Károly: Nem hozott Brassó városa ilyen határozatot!

Mezőssy Béla: Nem hozott Brassó városa ilyen határozatot?

Schmidt Károly: Nem! Nem!

Mezőssy Béla: Akkor a képviselő ur a hirlapokat hazugsággal gyanusitja meg, meggyanusitja az összes magyarországi hirlapokat s ha a kettő közt választania kell, ő inkább a magyar sajtónak, mint a Schmidtnek hisz.

Áttér a kiegyezési törvényjavaslatra. Az önálló vámterület hiveivel szemben a közös gazdasági berendezkedés alapján álló kormányok és kormányférfiak mindegyike főellenvetés gyanánt rendszerint azt hozta föl és hozza föl ma is, hogy őket állásfoglalásuknál nem közgazdasági okok, hanem politikai szempontok vezérlik. A közjogi ellenzék nem azért követeli a gazdasági különválást, mert annak gazdasági, anyagi előnyeiről meg volna győződve, hanem azért, mert tudja, hogy a nemzetek anyagi önállósága a legbiztosabb lépcső, amely az állami függetlenség tetőpontjához vezet. És mig ez uton és ez eszközökkel föllötte könnyen sikerült diskreditálni az önálló vámterület hiveit, addig természetesen más oldalról nagyon kényelmes és fölötte egyszerü játék volt a közös gazdasági berendezkedést olyképp föltüntetni, hogy az a két állam összetartozandóságának legbiztosabb záloga és támasza.

Igy állitották fel a helyzetet: az, aki az önálló vámterületet akarja, az nem közgazdasági célt szolgál, hanem közjogi politikát csinál. Ellenben az, aki a közös vámterület táborába szegődött, az nemcsak a magyar nemzet anyagi érdekeinek megfelelő utirányt követ, hanem a két állam közötti kapcsolat szilárdságát is megerősiteni törekszik.

És ez a visszás szinben való feltüntetése a nemzet aspirációinak szülte meg az immár négy éve tartó rettenetes helyzetet.

Az első és elengedhetetlen föltétel arra nézve, hogy hasonló bonyodalmakba sem mi, sem a velünk az ugynevezett pragmatica sanctio erejénél fogva egybekapcsolt többi országai és tartományai ő felségének ne kevertessenek, hogy végrevalahára értse meg azt Ausztria, hogy az önálló vámterület felállításának vagy fel nem állításának kérdése — a magyar közjog szerint — nem politikai, csakis célszerüségi kérdés.

Értsék meg végre Ausztriában ezt és ne engedjék magukat a népszerüség kegyeit olcsó utakon kereső politikai alakoktól felizgattatniok; értsék meg, hogy ha a magyar törvényhozásnak ugy tetszik, hát a határszélen ott fog állani a magyar finánc a nélkül, hogy abból a nagy hangon hirdetett vitéz katonákból masirozni csak egy árva darabot is látnánk.

Aki a viszonyokat elfogulatlanul és higgadtan vizsgálja, bizton konstatálhatja, hogy a *monarkia nagyhatalmi állásának* a közös vámterülethez semmi köze és annak eldöntésénél, hogy önálló, vagy közös vámterület legyen-e, sohasem szabad politikai tekintetnek, hanem a tisztán és kizárólag célszerüségi és közgazdasági szempontoknak kell érvényesülniök. Ha Ausztria megsértené a viszonosságot, ha a létező állapotokat fenntartani nem akarna, hát még ez esetre sincs kötött marsruta adva kormányunknak, hanem a törvényhozás egyszerüen egy frázist dob oda, amelylyel azt teheti, amit akar a kormány. Elanyira, hogy ha annak a kormánynak ugy tetszik, hát egyszerüen benyujtja az ischli klauzulát, mondván, az én nézetem szerint az ország közgazdasági érdekeit igy lehet legjobban megvédeni. Hát nem gondolja a miniszterelnök, hogy ez voltaképp nyitva hagyott kapu ahhoz a politikához való visszatérésre, amelyet éppen a miniszterelnök buktatott meg; nem gondolja, hogy ez semmi egyéb, mint az akkor oly fennen hirdetett szabad kéz politikája. Nem veszi észre a miniszterelnök, nem sugja jogérzete, amely egyébként felette szubtilis, hogy itt tátongó ür van, innét kimaradt valami?

Természetes azonban, hogy mindezek a hibák csak elenyésző csekélységek ahhoz az óriási hátrányhoz képest, amely abban áll, hogy ez a kormány is, épp ugy, mint elődje, elmulasztotta megragadni a kedvező alkalmat, amely hasonló formában kinálkozni talán sohasem fog arra nézve, hogy törvényes jogaink szentsége alapján, — támaszkodva egy szerződni nem tudó és nem akaró állam ellenállására is — megvalósitotta volna az önálló vámterületet.

A változott viszonyok közepette feltünő, hogy a pénzügyminiszter, akinek álláspontja merőben ellenkezik a kormányelnökével, most együtt működik vele egy olyan programm keresztülvitelében, amelyet mindig helytelennek tartott. Hosszasabban kivánná a pénzügyminiszter furcsa szerepét ismertetni a kiegyezési tárgyalások körül, de mivel Lukács László nincs jelen, kétségben van a felett, vajjon elmondja-e?

Nagyon érdekes ez a szerep. Tartózkodni fog attól, hogy élesen támadja a pénzügyminisztert, bár az volt a szándéka. Ha tehát most enyhén fogja megitélni a pénzügyminiszter eljárását, Lukács miniszter ur annak tulajdonitsa, hogy ő senkit sem vádol és nem támad a háta mögött.

Széll Kálmán miniszterelnök (kifelé menőben): *Mindjárt itt lesz a pénzügyminiszter!* (Derültség.)

Mezőssy Béla: Köztudomásu a pénzügyminiszterről, mert ő maga nyiltan és sokszor hangoztatta, hogy a 67: XII. t.-cikket olyannak tekinti, amely Ausztria és Magyarország között a viszonyokat lehetőleg állandó jelleggel stabilizálja. Az ischli klauzuláról Lukács László azt mondotta, hogy az nem létezett, hanem voltak ugynevezett augusztusi megállapodások. Ezekben csak a vak nem látja az ischli klauzula előcsiráit. De hát ez az álláspont megint hogyan egyeztethető össze azzal a nyilatkozattal, amelylyel a pénzügyminiszter annak idején a Ház szine előtt védelmébe vette azokat a bizonyos augusztusi megállapodásokat s azt mondotta, hogy azok csak toldalékok voltak, a melyekkel az osztrák obstrukció kezéből ki akarták csavarni a fegyvert? Olyan toldalék és annyiban toldalék, hogy amennyiben a magyar törvényhozás nem intézkedik másként, akkor az állapotok érintetlenül maradnak fenn továbbra is. Mivel mentheti most magát a pénzügyminiszter, amikor a viszonyok alaposan megváltoztak és a történtek egytől-egyig merőben ellenkeznek az ő akkor hirdetett tanaival? (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Ugron Gábor: *És még most is pénzügyminiszter!*

Mezőssy Béla: Ha pedig hozzájárult a változtatásokhoz, akkor nem volna szabad megmaradnia azon a helyen azokkal az ismeretes elvekkel. Ha összehasonlitja a mostani pénzügyminisztert az akkori Lukácscsal és ha egybeveti a Széll Kálmán és az Apponyi teljesen korrekt álláspontját a pénzügyminiszternek a multban mondott nyilatkozataival, azt találja, hogy a mostani Lukács veszedelmesen hasonlit ahhoz a pénzügyminiszterhez, aki akkor, amidőn valasztania kellett egy kerület egyhangu bizalmából felajánlott mandátum és az egri erőszakos és törvénytelen eszközökkel megszerzett kerület között, nem azt, de ezt választotta. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.) De azért Lukács László minden skrupulózitás nélkül támogatta nagybecsü szavazatával a kuriai biráskodásról szóló törvényt, amely a tiszta választásokról rendelkezik.

A pénzügyminiszter egy időben erősen ütötte

---

azt mondják, hogy hivatalos dolgaiban hanyag... hogy idegessége gyanus stádiumba lépett... hogy házaséletében botrányok fordultak elő... hogy a miniszter rossz információkat kapott...

A szegény professzor egészen belesáppadt a tanártársak hiresztelésébe. Csak az vigasztalta, hogy a bucsuzásnál kollegái melegen szorongatták a kezét és uniszónó igy kiáltottak föl:

— De persze mi az egészből egy betüt sem hiszünk!

Hazafelé ballagva igy dörmögött magában:

— A szeretet őszinte és nem örül a hamisságnak. A szeretet nem csinál tőkét mások gyöngeségeiből. A szeretet nem örül, ha mások hibáznak; inkább palástot borit a fogyatkozásokra. Szereti az igazságot, de az nem igazságszeretet, hogy mások gyöngéit napfényre hozzuk; inkább abban áll, hogy őszinte szivvel mindig a jobbat teszszük föl embertársainkról és örülünk, ha nem bizonyul rájuk az a rossz, amit a gyanu és a rágalom valónak hirdetett.

Késő este volt, amikor Tedeum Laudámus hazatért. A lakásban nem volt senki. Dolgozó szobájában égett a gyertya és az asztalon egy nyitott levél hevert.

Fölvette a levelet és elolvasta:

Isten veled, öregem! Elmegyek tőled, mert már régen nagyon unalmas vagy! Ezt az életet nem állhattam ki tovább. Kárpótlást kell keresnem azért a sok sanyaruságért, ami nekem a te házadban kijutott! Aki még olyan fiatal, mint én, az nem temeti el magát egy vén bolondért! Ne keress! Ne fáradj! Ugy is minden hiába. Köztünk vége mindennek!

Légy boldog a könyveiddel és a magasztos ideáiddal!

Adél.

Utóirat: A kutyát is elvittem. Magától jött, mert nagyon ragaszkodott hozzám.

Tedeum Laudámust a hajnal ülve találta. Nem sirt, csak bámult maga elé a csöndes szobában. A gyertya egészen tövig égett.

Amikor a nap első sugarai beragyogtak az ablakon, tollat vett elő és a levél másik oldalára ezeket irta föl:

„Szeretni annyi mint élni, élni annyi mint szeretni. Csak azért maradunk örömest életben, mert szeretünk s mert van, aki bennünket szeret. Ha valakit minden szeretet cserben hagyott, ha senkije sincs, akihez hozzásimulhat, akkor az illető öngyilkos lesz. A mig vannak barátai, akik szeretik s akiket szeret: szivesen él, mert a szeretet élet. És ha valakinek csak egy hü kutyája van még: van kapocs közte és az élet közt. De ha ez a kutya is elfutott tőle, ha a szeretetnek utolsó szála is elszakadt, akkor az életnek ránézve nincs becse többé és kezet emel magára!“

*

Egy sirkő áll a kis temető egyik zugában, abban a szögletben, ahová a szegény öngyilkosokat temetik. Az elhagyott, ápolatlan hantokon magasra nőtt a fü és a roskadozó sirkövön nincs más, csak elmosott betükkel ez a név:

Tedeum Laudámus.

Fényképészeti mükedvelőknek!
Kitünő fényképészeti szalon- és utazó apparátusok, uj, felülmulhatatlan pillanati kézi-apparátusok
MOLL A. császári és királyi udvari szállitónál, BÉCS, Tuchlauben 9. szám.
Kivánatra nagy képes árjegyzék. Ezen üzletág alapittatott 1854-ben.

a mellét, hogy az önálló vámterületet követeli, akkor nevezetesen, amikor biztosra vette, hogy Ausztriában a kiegyezés alkotmányos uton fog létrejönni. Nem fél most a miniszterelnök, hogy Lukács László szavának áll és berendezi az önálló vámterületet, holott volt idő, amikor azt mondotta, hogy Magyarországot az önálló berendezkedés a végromlásba döntené. A miniszterelnök Komjáthyt vádolta azzal, hogy ő a kiegyezést hol vemhesnek, hol nem vemhesnek mondotta. Forduljon ezzel a váddal kollégája, a pénzügyminiszter felé, aki a kiegyezéses tárgyalások egész folyamán az aliquando valet, aliquando non valet kellemes és könnyü, de politikushoz nem illő fogásával ügyeskedett.

Nem fogadja el a törvényjavaslatot, hanem pártolja Kossuth Ferenc határozati javaslatát.

Major Ferenc: A jelen törvényjavaslat a 67-iki törvény megerősödése. Polemizál Komjáthyval, aki ezt a javaslatot megerőtleniteni próbálta, pedig ezzel a saját álláspontját gyengitette. A jelen javaslat nagy vivmány, de nem a kormányé, hanem mindnyájunké. Foglalkozik közgazdasági helyzetünkkel. Kérdi a függetlenségi pártot, hogy tisztán a közös vámterület okozta-e az ipar pusztulását.

Kossuth Ferenc: *Tisztán!* (Felkiáltások a szélsőbalon: *Tisztán!*)

Major Ferenc: Nem, hanem legnagyobbrészt a szabad ipar. Ismerteti a kisiparosok sanyaru helyzetét. Ez mutatja legjobban, hogy mennyi kivánni valót hagy hátra még közgazdaságunk. A jelen kormány iránt közgazdasági szempontból bizalommal viseltetik. A javaslatot a maga és elvbarátai nevében elfogadja.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Polczner Jenő: Az a titkolódzás, melyet a miniszterelnök az osztrákokkal kötött kiegyezés körül tanusitott, azt a rossz sejtelmet szülte benne, hogy az önálló vámterület életbeléptetése nemcsak 1907-ig, hanem egyszersmindenkorra lehetetlenné van téve. Ez a rossz sejtelem érlelte meg benne azt, hogy ez a mostani megegyezés nagyon is hasonló az ischli klauzulához. Kifogásolja, hogy a miniszterelnök a Komjáthy és Barta által követelt ideiglenes egyezményeket nem ismerteti meg a Házzal. Ugy látszik, ezeket is a titkok mélységes fátyola boritja. Nem helyeselheti, hogy a vámviszony megszünése esetén rendeletekkel kormányozzon a kormány. Ez nem egyéb, mint az abszolutizmus becsempészése közgazdasági életünkbe, mint az osztrák császárparagrafusnak a magyar alkotmányba való becsempészése. A fogyasztási adók terén, ugy látszik, a miniszterelnök nagy engedményeket tett az osztráknak, hisz a javaslatokat vissza is vonta...

Széll Kálmán miniszterelnök: *Csak a söradóra vonatkozót!*

Polczner Jenő: Ugy látszik, itt már a kvóta veti előre árnyékát.

Há Bánffy Dezsőnek egy percig sem adtunk napirendet addig, mig az osztrákkal kötött egyezményeket fel nem deriti a Ház előtt, akkor jogos most az a követelés, hogy a kvóta parlamentileg tisztáztassék. Kérdi tehát a kormányt, vajjon emelni fogják-e, vagy nem?

Az önálló vámterület azonnal való felállitását követeli s nem fogadja el a javaslatot, hanem csatlakozik Kossuth határozati javaslatához.

Schmidt Károly: Mezőssynek felel. Ők még mindig minden törvényt megtartottak, nem agitálnak politikailag kifelé, e hazának hü fiai, csak *nemzetiségi kulturájukat* akarják e hazában is ápolni és fenntartani. Mezőssyt tévesen informálták. A helységnevekről szóló törvényt ők megtartották. A polgármesterek a statisztikai hivatal kérdésére beküldötték a szokásos helyneveket s megjelölték azt a nevet, melyet a város nevének tartanak. A hivatalos nevet azonban csak ezután fogják megállapitani a belügyminisztériumban a beküldött adatok alapján. A törvény ellen nem vétett tehát senki. Megengedi, hogy egyes városi közgyüléseken bizonyos egyének nagyon is tulzó álláspontot foglaltak el, de azt ők magukévá nem tették.

A mi a törvényjavaslatot illeti, azt elfogadja. (Helyeslés jobbfelől.)

Mezőssy Béla: Személyes kérdésben szól. Schmidt nyilatkozatát köszönettel veszi tudomásul.

Schmidt Károly félreértett szavait magyarázza.

Gróf **Benyovszky** Sándor: A közös vámterület hátrányait fejtegeti. A világ folyton halad, még a legkisebb ország is, ellenben Magyarország 1867 óta nemhogy haladna, sőt hanyatlik. Magyarország eddig a közös vámterület mellett roppant sokat károsodott s még óriási fog károsodni, mig az önálló vámterület életbelép. 1907-ben majd az osztrák nemzetiségek megint egyesülni fognak a mi megkárositásunkra. A javaslatot nem fogadja el.

Madarász József: Szabatosan akarja véleményét elmondani. Már 1867-ben Somsich Pál és Szentkirályi képviselőkkel szemben kifejtette, hogy a közösügyes törvények Magyarország régi törvényeivel ellentétben vannak. Kérte Deákot, térjen vissza 1861-iki álláspontjához, mert ez épp ellenkezője a 67-dikinek. Az akkori 48-as pártnak 1867. március 19-én beadott határozati javaslata szerint a közösügyes rendszerrel Magyarország legfelségesebb államjogait, a hadügyit, a pénzügyit és a külügyit elvesztette. Ezt akkor egyetlen egy ember sem volt képes megcáfolni. Senki sem tudta kimutatni álláspontjuk igazságát, csak a célszerüséget hangoztatták mindig, mint ma. Azon az állásponton van ma is, amelyen 66 és 67-ben volt, mindig a magyar alkotmánynyal ellenkezőnek tartotta a 67-iki törvényeket, amelyek az ország elszegényedését vonták maguk után. A mostani javaslat sem hozott változást ezekbe, ezért nem fogadja el a javaslatot, hanem csatlakozik Kossuth határozati javaslatához.

Elnök: Bezária a vitát.

A miniszterelnök válasza.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Bármennyire előrehaladott is az idő, a t. Ház talán kegyes lesz nekem megengedni, — igérem, hogy türelmével visszaélni nem fogok — hogy a szavazás előtt — ami, gondolom, kötelességem — pár szóval reflektáljak azon határozati javaslatokra, melyek részben felszólalásom után adattak be és feleljek némely kérdésre, mely szintén tegnapelőtti felszólalásom után intéztetett hozzám. Ha nem érezném magamat erre szorosan kötelezettnek, már a parlamenti illem szempontjából is, a tegnapi hosszu ülés után nem venném igénybe a Ház figyelmét; de e két körülmény egyenesen kötelez a felszólalásra. (Halljuk! Halljuk!)

Mielőtt rátérnék arra, miért nem járulhatok a beadott határozati javaslatok egyikéhez sem, azon kérdésekre akarok felelni lehetőleg röviden, melyek hozzám intéztettek, ámbár azok, amik ezen kérdésekhez füzve ellenem elmondattak, nagyon is ingerelnek és csábitanak arra, hogy hosszabban is szóljak.

(Őszinteség.)

Polczner képviselő ur e javaslattal szemben nagyon gyanakodó álláspontot foglal el. Mindazon sok kijelentés közül, melyben e gyanujának kifejezést ad, egyet ki kell ragadnom, melyre a válaszszal adós sem maradhatok. A tisztelt képviselő ur azzal gyanusit engem, hogy hisz itt valami titkos dolgoknak kell fennforogniok, nem lehet minden olyan tiszta, mint a miniszterelnök mondja és mint e javaslatban meg van irva, mert hisz sokáig titokban tartotta a miniszterelnök azt, amit Bécsből hozott és most egyszerre tálalta fel. Hát annak, hogy igenis titokban tartottam az egyezség pontjait, annak nem az volt az oka, mintha valamit el akartam volna titkolni a Ház előtt, vagy mintha itt valami titkos stipulációk volnának. Titkoltam azért, mert mint akkor is bejelentettem, mikor e Házban e törvényjavaslatot bemutattam és a kiegyezés körül folyt egész kampanyról számot adtam, e javaslatnak antecedenciái vannak, vannak egyes pontjai, melyekre nézve megállapodásokat hoztam a különböző pártok között. Minthogy pedig ez a javaslat egyetlen egy dologban, bár a határidőben, módositást mutat fel, amelyért azonban szerintem teljes ellenértéket kaptunk, kötelezve éreztem magamat tisztázni a kérdést, egyetértenek-e velem azok, kikkel a paktumot kötöttem; ők is felcserélhetőnek tartják-e a paktum illető pontját? Hát ezért titkolództam, mert azt hittem, ugy járok el az ügy érdekében helyesen, ha először azokat kérdezem meg, kikkel paktumban állottam. (Helyeslés.)

Azok a t. képviselők csak mind igazolhatnak engem, hogy kiadtam előttük minden gondolatomat, elmondtam minden részletnek az egyezségnek, megismertettem minden zegét-zugát. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Ha titkolództam semmit és tanuságtételre hivom fel őket, nem azt hoztam-e ide betüről-betüre, amit nekik felajánlottam és kilátásba helyeztem.

Kossuth Ferenc: Ez ugy van! Ez igaz!

Széll Kálmán miniszterelnök: De a t. képviselő ur egy más konkret gyanuval is illet. Azt mondja, nagyon gyanus dolog az, hogy a miniszterelnök nem tudja miért, visszavonta a vámszövetségről szóló, azután a söradóról, cukoradóról, szeszadóról és általában ezekről a fogyasztási adókról szóló javaslatokat. Itt mindenek előtt egy igen nagy tévedést kell rektifikálnom.

Komjáthy Béla: Nyelvmba volt.

(Rektifikációk.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A t. képviselő ur e vita hevében összetévesztette ezeket a matériákat. Én nem vontam vissza ezeket mind, hanem visszavontam először a vámszövetségi javaslatot; és miért? Mert hoztam helyette ezt. A vámszövetségi javaslatot, amint megmagyaráztam, azért vontam vissza, mert Ausztriával az 1867: XX. törvénycikk 61. szakasza alapján, nem tudván egyezséget csinálni, nem azért, mert nem akarom, nem mintha rajtunk állana, mert mi szeretnők, akarjuk, törekszünk rá, annak idejében, mikor lehet, de az Ausztriában fennforgó parlamentáris viszonyok között nem lehetvén, kénytelenek vagyunk az 1867: XXII. törvénycikk 68. szakasza alapján a viszonosság fejében egyoldalulag rendezkedni. Kettőt nem lehet csinálni: nem lehet a vámszövetségi javaslatot is, ezt a javaslatot is tárgyalni; azért amazt visszavontam.

Azután visszavontam a söradó-pótlékról szóló törvényjavaslatot is, de ennek az oka igen egyszerü és távolról sem olyan titokzatos, ebben a javaslatban is, sőt a mostani egyezségben, a mint kifejtettem tegnap is, ugy volt a tervezett vámszövetségben is, mindkét állam jogositva van pótlékokat kivetni a termelési árakkal összeköttetésben levő fogyasztási adókra, ha az egyik állam az adót felemeli, vagy pótlékot vet ki. Nos, a régi söradó-pótlékról szóló javaslat azon időben keletkezett, midőn a Badeni-féle osztrák miniszterium még egy jelentékeny nagy söradót akart behozni; ettől azonban az osztrák kormány elállt.

Miután elállott, igen természetes, ez a törvényjavaslat ebben az alakban nem állhat fenn, hanem egészen más alakban kell annak idejében erről gondoskodni. Ami pedig a többit illeti, legyen megnyugodva a képviselő ur, én azokért semmiféle engedményeket sem tettem egyszerüen azért, mert nem vontam vissza és a t. képviselőház már tegnap is elhatározta, hogy az összes fogyasztási adókról szóló javaslatok: cukor-, szesz-adó restitució és átalakulás stb. ügyében szövegében tárgyaltatnak, amelyben a pénzügyi bizottság annak idejében előterjesztette, miután én kijelentettem nem egyszer, de többször is, hogy e Házban, hogy e javaslatokat egész terjedelemben fenntartjuk.

Már most megfejtve ezt a Polczner képviselő ur előtt nagyon titokzatos dolgot, áttérhetek a többi kérdésre, amelyekre, gondolom, feltétlenül felelnem kell. (Halljuk!)

Először is szemembe ötlik Barta Ödön képviselő urnak három kérdése. Ezekre válaszolva, nem fogok kiterjeszkedni mindazokra a fejtegetésekre és támadásokra, a melyeket a t. képviselő ur e beszédben ellenem intéz. Nem fogok védekezni bizonyitással az ellen sem, hogy, mint ő mondani méltóztatott, tegnapelőtti beszédemben szofizmákkal éltem volna. Nem, aki azt a beszédet hallotta és olvasta, megengedem, lehet arról kicsinylő véleménynyel, ehhez teljes joga van; de ha valaki azt mondja, hogy az szofisztikus okoskodás, ezzel csak önönmagának igazságosságát és tárgyilagosságát itéli el.

(Nincs junktim.)

De hát legyen igy ő szerinte. A képviselő ur először azt kérdezi, van-e junktim ennek a „törvénynek életbeléptetendő rendelkezései és a fogyasztási adók restitucziójában rejlő kedvezmények életbeléptetése között.“ S erre azt mondja, hogy a miniszterelnökhöz ezt a kérdést intézte a pénzügyi bizottságban és akkor a miniszterelnök pithikus választ adott, hogy t. i. a törvényben junktim nincs, ennélfogva junktimról szó sem lehet.

Bocsánatot kérek, nekem a pithikus és a dodonai jóslatszerü nyilatkozatokról eddig más fogalmaim voltak. Én ezt nem tartom pithikusnak, én ezt világosan válasznak tartom. Ha én azt mondom: hogy a törvény nem ismer junktimot, tehát nincs is junktim, ezt gondolom, világos is, preciz is; nemcsak hogy nem sokértelmü, nem is kétértelmü, hanem egyértelmü, igaz értelmü. (Tetszés jobbfelől.)

De a t. képviselő urnak azt vagyok bátor mondani, hogy mást kérdezett ő itt és mást kérdezett a pénzügyi bizottságban. Arra, amit most kérdez, azt mondom: van junktim. A t. képviselő ur a pénzügyi bizottságban mást kérdett tőlem és arra azt mondtam, nincs junktim, meg is mondom, nem kerülgetem a dolgot.

Akkor arra a kérdésre, hogy van-e a kvóta és a fogyasztási adó-átutalás közt junktim, azt mondtam, hogy a törvény nem ismer junktimot, tehát nincs junktim. Most nem azt kérdi, hanem mást kérdez és igy válaszom sem lehet azonos és nem panaszolhat rá. Most ugyanis azt kérdi, hogy van-e a jelen törvényjavaslat és az adóutalás közt junktim? Erre azt felelem, hogy igenis van. Mikor mi fenntartjuk nem vámszövetségi alakban, de a vámközösséget és a vámközzsségből folyó állapotokat, akkor igenis a fogyasztási adókra vonatkozólag is fenntartjuk ezeket az állapotokat azon törvények értelmében, amelyeket a Ház elé, tehát a t. képviselő ur elé is terjesztettem. És igenis, kijelentem, hogy a kiegyezésben az adóutalás és a fogyasztási adók közt a junktim fennáll, mert kiegészitő részei egymásnak. Általában ez a kiegyezés egy összefüggő egészet képez. Tehát válaszom egészen más, mint volt a pénzügyi bizottságban, mert hiszen más volt a kérdés is. Tovább megyek. A t. képviselő ur meg akart fogni engem egy kis syllogismus cornutusban. Én nem cornutusmodorban, hanem nyiltan és egyenesen adtam meg a választ. Azt mondja, furcsa volna, hogy Ausztriában ezt életbeléptetik és nálunk nem léptetik életbe s akkor elesünk egy bizonyos haszontől.

Hát a kérdés ez a része jogosult és én azzal a lojalitással és nyiltsággal, amelylyel minden kérdésre válaszolni szoktam, válaszolok erre a kérdésre is. Igenis, a t. képviselő ur ne keressen semmi veszélyt ebben, mert ezeknek a törvényeknek, ugy, amint vannak és ezen törvények alapján kibocsátandó császári rendeleteknek egy életbeléptetési záradéka lesz és gondolom, ezzel a t. képviselő ur be fogja érni; ki is fejtem, de röviden.

A cukoradóra vonatkozólag a 6 forintos átutalási dijtétel meg lesz Magyarországnak téritve folyó évi augusztus elsejétől fogva. Miért? Azért, mert Ausztriában akkor behozzák a felemelt 19 forintos adótételt. Ha nem gondolnánk azzal, hogy megkapjuk ezen 6 forintot az átutalás alapján, akkor, igenis, nem volna helyes az eljárás. De ez augusztusban lép életbe itt is, ott is. Most a cukoradó többi részére vonatkozólag, — és Komjáthy tisztelt barátom nagyon érti e kérdést s igazat fog nekem adni — a cukor-, a sör és petróleum-adóra vonatkozólag ez január elsejen fog életbe lépni ott is, itt is, ugyszintén a szeszre vonatkozólag is. A szeszre nézve ugy is megvan már az átutalás.

A tisztelt képviselő ur legyen tehát nyugodt, a kérdés jogosult volt és igen szivesen feleltem is rá, mert egészen helyesnek tartom, hogy a kérdést tisztázni kellett. De igy áll, amint én adtam meg a választ és nem ugy, amint a tisztelt képviselő ur — nyilván tévedésből — tette fel a kérdést.

(Külföldi szerződések.)

A másik kérdése a t. képviselő urnak az volt, hogy ebben a törvényjavaslatban kétféle külföldi szerződésekről van szó.

A törvényjavaslat 4-ik §-ának harmadik bekezdése ugy szól, hogy mindkét államnak jogában van a felmondást követelni lejárattal biró szerződésekre; az utolsó bekezdés pedig ugy szól, hogy a két állam bármelyikének kivánságára felmondandók 1903-ra a lejárat nélküli szerződések.

A t. képviselőtársam erre azt mondja, hogy a javaslat utolsóelőtti bekezdése, hogy oly időben lesz joga követelni a két állam bármelyikének a lejárattal biró szerződések felmondását stb., másképpen szól, mint az utolsó bekezdés.

Kérem, ez nem igy van. Nem az itt a differencia, hogy mily időben, hanem hogy milyen módon, amint a képviselő ur magát később kikorrigálta

s; nekem csak feltünt ez e lapsus linguae. De mi a kérdésnek a lényege? Az, hogy miért differál a két szöveg.

A képviselő ur nem diffikultálta a dolgot, mert fel lett világositva: csak kérdezett; én érzem a jogosultságát annak és elismerem, hogy miután bizonyos eltérést lát, tudakozódhatik a dolog iránt itt is. De én azt gondolom, hogy miután az a tudakozódás a pénzügyi bizottságban már megtörtént, a közgazdasági bizottságban szintén megtörtént Visontai képviselő ur részéről és én feleltem is arra, hogy ebben a két szövegben semmi értelmi különbség nincs és ez talán fel is van véve a közgazdasági bizottság jelentésébe, ez talán elégséges arra, hogy ezt ne kellessék ujból megkérdezni. De ugy látszik, a képviselő ur csak eggyel több lövegot akart a maga battériájába bevinni én ellenem. (Zaj a szélsőbalon.) No hát a kérdés tisztáztatott a Ház hivatalos organumában, tudniillik abban a jelentésben, amelyet a közgazdasági bizottság részéről az előadó ur képviselt ott a szószéken.

Barta Ödön: Nem ezt kérdeztem!

Széll Kálmán miniszterelnök: A jelentést méltóztatik ismerni, azt mindenki ismeri, mert hisz az itt van. Azt nem tartozik a képviselő ur ismerni, ami a közgazdasági bizottságban történik, de azt igenis, ami a jelentésben van.

De hát igen szivesen felelek rá és visszamegyek arra, amit az előbb félbeszakitottam, hogy aki magyarul tud és magyarul ért, az, azt hiszem, igazat fog nekem adni abban, hogy egyforma és tökéletesen egyértelmü, ha én azt mondom: mindkét államnak joga van követelni, vagy azt mondom: az államok bármelyikének joga van követelni. (Ugy van! jobbfelől.) Ez tisztán csak stiláris, de nem értelmi különbség.

Ha azonban a t. képviselő urat megnyugtatja, kijelentem egész határozottan, hogy a törvényjavaslat 4-ik §-ának két bekezdése közötti szövegkülönbség semmi értelmi különbséget nem akar statuálni, tisztán csak stiláris dolog; egyforma értelme van mind a kettőnek; mert a dolog sulya, ugy-e, abban rejlik, hogy az államok mindegyikének, tehát Magyarországnak is joga van követelni egészen önállóan Ausztriától — ugy, amint a törvény azt előirja — a felmondást. Az, bocsánatot kérek, hogy milyen módon történik, előirja a törvény, ezt bővebben felderiteni és feszegetni nem szükséges.

Ami a harmadik kérdést illeti, ez egy kicsit komplikáltabb és megvallom igazán, egy kicsit terjengősen van előadva abban a szövegben, amint a képviselő ur beszéde előttem van. De hát én igyekezem belőle a magot kivenni. A képviselő ur azt kérdi, hogy mi történik, ha a viszonosság megszünik? Ez nincs megmondva ebben a javaslatban, sem pedig beszédemben. Továbbmenőleg azután azt kérdi, hogy mi lesz akkor a bankkal? Micsoda nagy baj lenne az, hogy a bankot nem lehet előbb megszüntetni, mint 1907-ben. Pedig a miniszterelnök is, meg mások is mindig azt mondják, hogy az egy rettenetes, hallatlan nagy hiba, hogy külön vámterület legyen és még sem legyen külön bank.

Hát először is, a mi a viszonosság kérdését illeti, meg van irva ennek a javaslatnak 5-ik §-ában, hogy ha a viszonosság megsértetnék, — amit én mint extrém esetet állitottam oda és a mi, remélem, nem fog bekövetkezni — akkor az áll be, hogy a magyar kormány, ha szükségét látja a rögtöni intézkedésnek, köteles rögtön intézkedni a maga felelősségének érzetében és sulya alatt és 14 nap alatt a Háznak jelentést tenni, ha a Ház nincs együtt; ha pedig a törvényhozás együtt van, akkor a magyar kormány köteles törvényjavaslatot előterjeszteni, hogy az ország gazdasági és pénzügyi érdekeit megóvja. Gondolom, ez elégséges, mert az ország azokat a javaslatokat és rendszabályokat fogja életbeléptetni, amelyeket szükségesnek tart. Ebben meg van adva a szankció az ország jogának, amely teljes, amely nem prejudikál sem pro, sem kontra és nem prejudikál semmi rendszabályok mellett, vagy ellen, sőt nem prejudikál sem a külön vámterület mellett, sem az ellen.

És miért is prejudikáljon? Elég, ha megvan a jog; elég, ha az 1867: XII. t.-c. 56. §-ában mint élő jog fenn van tartva. De hogyan, miképpen él, mikor és mily időben él az ország azzal, az az országra nézve mindegy, mert lehetnek oly esetek, amikor ebben az esetben sem kell éppenséggel azzal élni, hiszen nem is fognak előfordulni a viszonosság megsértésének esetei. És én nem képzelem, hogy az osztrák kormány a maga bona fidese mellett és a helyzet sulyánál fogva a viszonosság megsértését elkövethetné.

Még ebben a nem várt esetben is az esetnek a miléntje fogja az ország törvényhozását arra inditani, hogy micsoda rendszabályokat alkalmazzon. Ez az, amit a törvényjavaslat mond. Ami pedig a bankra való vonatkozást illeti, én annak idején a pénzügyi bizottságban erre vonatkozólag már mondtam valamit, amit azonban nem akarok ez alkalommal ismételni; de meg lehet győződve a t. Ház, hogy az, amit mondtam, mellettem és mellettünk szól. Én csak egyet említek fel és ez az, hogy a teóriában elképzelhető, bár nem illik bele, elismerem, de lehetséges, hogy külön vámterület mellett is még ideig-óráig a bankközösség fennálljon.

Hát nem tudja, t. képviselő ur, hogy 1813-tól 1848-ig az Osztrák nemzeti bank existált és Magyarországon is működött, pedig akkor vámsorompókkal voltunk egymástól elválasztva. Az önálló vámterület esetében gyakorlatilag mi lesz teendő, más kérdés. De én ebből nem akarok himet varrni, hanem a mellett maradok, amit ez a javaslat tartalmaz, hogy a bankközösség 1910-ig biztositva van, de olyképpen e törvény folytán, hogy, ha 1907-ben, e törvény hatályának megszüntével, időközileg vámszövetség nem jön létre, amint helyesen feltette ki azt tegnap Polónyi Géza t. képviselőtársam is, ha mondom, 1907-ben megszünnék a vámközösség, megszünik egyuttal a bankközösség is. Ezek azok, amit a t. képviselő ur kérdéseire válaszolni szerencsém volt.

Azt mondta továbbá t. képviselőtársam, hogy miként tudjon ő a felett itélni, hogy mit ér az egyezség, tudnia kell, hogy tárgyalás közben mit engedett, mit nem engedett a kormány, amikor nem ismeretesek előtte azon javaslatok és ellenjavaslatok, amelyek szubsztrátumai voltak a tárgyalásnak. Terjesszen elő a miniszterelnök ur a tárgyalás összes anyagát, az inditványokat, elleninditványokat, módositásokat és mindent, ami a tárgyalás alatt történt.

Engedelmet kérek, de én megvallom, hogy ilyen követeléssel a parlamentnek összes történetében nem találkoztam és azt hiszem, hogy e tekintetben ez volna az első eset. Én nem hiszem, hogy valaki az angol vagy a francia, vagy bármily más parlamentben azt követelte volna, hogy a kormány, midőn a két állam közt folyt alkudozások befejezéséről tesz jelentést és eredményét előterjeszti, mondja meg egyszersmind minden fázisát és részletét az alkudozásoknak, hogy mik voltak azok, amikből kiindult, mik voltak a replikák és mindazon események, amelyek a tárgyalásokon előfordultak és hogy jelentést tegyen a diskussziónak, a vitának és tanácskozásnak egyes részleteiről és arról, amit ajánlott és amit engedett. Engedelmet kérek, én erről soha sem hallottam. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) A t. képviselő ur azt mondja, hogy itt nagy engedmények vannak. Hisz ezeket megitélheti. Kérem, semmiféle engedmények sincsenek ebben a javaslatban, mást én nem változtattam, mint azt, hogy az 1904-ik év tolatott ki 1907-ig. Az 1903-ik év sohasem feküdt a parlament előtt, hanem az 1904-ik évet én hoztam a parlamentbe, amidőn székemet elfoglaltam és programmomat kifejtettem.

(Vivmányok.)

Kérem: „qui bene distinguit, bene docet". A közösséget kitoltuk négyről hétre és ennek ellenében teljes egyénértéket képez az, amit ide meghoztam, ami — hiába akarja a képviselő ur elmagyarázni, — nagy dolog; de ennek fejtegetésébe nem bocsátkozott, hanem körüljárta és csipkedte javaslatomat, de igazi velejébe ennek a kérdésnek nem ment bele. Az egész beszédben nem hallottam nyilatkozatot arra nézve, vajjon helyes-e vagy nem, hogy összeesik a vámszövetség lejárata a kereskedelmi szerződések lejáratával?

Barta Ödön: Helyes!

Széll Kálmán: No ha helyes, akkor nagyon, nagyon köszönöm e közbeszólást. Azt kérdem a képviselő urtól, megvolt-e ez eddig vagy nem? És ha nem volt meg, amint nem volt meg és én megszereztem, amint megszereztem, lehet-e engedményről, lehet-e arról beszélni, amit a t. képviselő ur mondott? Azt hiszem, nem lehet. Ez, t. képviselő ur, határozottan vivmány és ellenértéke a határidő kitolásának és teljes egyenértéke. Sőt annál is több.

Lássa, t. képviselő ur, aki igaz elvi alapon áll, — t. képviselő ur is azon áll, csakhogy a vita hevében tért el az objektivitástól — az nem fél a közbeszólástól, mert megtalálja rá a kellő refutációt.

Hát engedmény-e továbbá az, kérdezem a tisztelt képviselő urat, hogy a felmondási jog az országnak világos jogaként van a lejárattal biró szerződéseket illetőleg felelevenitve és kidomboritva, ugy mint az 1878: XX. törvényeikk megmondta és a lejárat nélküliekre pedig kétségtelenül meg van szorezve a jog, hogy 1903-ra felmondandók, ha kivánjuk mi, az ország, mert az 1878: XX. törvényeikk lejáratnélküli szerződésekről nem beszél. Hiába mondja Komjáthy Béla tisztelt barátom — nem beszél és az ilyen állami szerződések stricto sensu magyarázhatók és magyarázandók.

De tegyük fel, hogy ugy van. Azt hiszi a képviselő ur, hogy amit utalt erre nézve 1878-ból, más magyarázatot nem enged, nem tür. No hát, ha nem lenne is mint uj jog megszerezve, bár nem azt tartom, hogy meg van szerezve mint uj jog, és ha erre az álláspontra helyezkedem is, legalább is annyit be kell önöknek is ismerni, hogy most meg van világitva és precizirozva van, a homályból elő van hozva, ami legalább is kétes volt. Kérdem a t. képviselő urtól, micsoda ez: engedmény-e, vagy vivmány? Tessék felette itéletet mondani. (Élénk helyeslés a jobb és baloldalon.)

(Az autonom vámtarifa.)

A harmadik kérdés az autonóm-vámtarifa. Kénytelen vagyok erről néhány szót mondani, amely Komjáthy Béla t. képviselő ur szerint nincsen.

Barta Ödön: Én nem nyilatkoztam ezen kérdésről.

Széll Kálmán miniszterelnök: Igen, de én arról is beszélhetek, amit a t. képviselő ur elhallgatott. (Derültség a jobb- és baloldalon.) Mert a t. képviselő ur vádat formál; én meg védom magamat. Természetesen a t. képviselő ur nem fog engem azzal támadni, ami nekem előny. Azt mondja a t. képviselő ur, hogy ez az engedmények sorozata. Hát az engedmény, hogy ebben a törvényben ki van mondva, nem mint pium desiderium, nem mint olyan, amely utasitást ad a kormánynak, hogy csináljon vámtarifát, hanem ugy, hogy külföldi szerződések tárgyalásának megkezdése előtt meg kell lenni az uj vámtarifának, a mi eddig nem volt kimondva. Miután a monarkia okvetlenül fog szerződéseket tárgyalni, — mert lehetetlen, hogy ne tárgyaljon — megvan a szankció arra vonatkozólag, hogy annak az uj vámtarifának meg kell lenni. Ez is engedmény? Én nem beszélek vivmányokról, az osztrákok érdeke is ez, de a mienk is. Jöjjünk tisztába „a külföldi szerződések tárgyalásának megkezdése előtt". és tisztába fognak jönni, hogy azon az alapon, mely az ország érdekeinek megfelelő és mindkét állam mezőgazdasági és ipari érdekeit egyaránt védő, az emberi lehetőség határán belül, mert abszolut mértékkel azt sem lehet megmérni, jó tarifát kell csinálnunk. Ha ezen törvénynek hatálya tart 1907-ig, akkor 1907-en tul nem lesznek megkötve; ha azonban — mint a törvény világosan mondja — a vámszövetség időközben meg lesz kötve, akkor hosszabb ideig fogunk szerződéseket kötni, mint négy év: ez természetes.

Ki kell jelentenem mindazokra a törvényjavaslat 4-ik §-ában formulázott, az ország jogait és gazdasági érdekeit biztositó uj pontokra nézve, hogy ezeket a feltételeket, mint ilyeneket, igen is én hoztam javaslatba a határidőnek 1907-re való kitolása ellenében és szóról-szóra, amint formuláztam, amint ezeket a lényeges feltételeket, amelyek igenis uj dolgok és vivmányok, ugy fogadtattak el és ugy, azok szerint hoztam haza őket, amint előterjesztettem, mint 1907-re megállapitandó közösség feltételeit. Ezen jogokkal megtoldva, amit én javaslok, igenis több ez a megoldás, mint az előbbi. Ezekre a dolgokra, mondja azután a képviselő ur és felirja az én eljárásomnak a frontispiciumára a következőt: — elolvasom, mert emlékemből hamarjában nem is tudnám elmondani, mert valóban ékesen és cifrán van mondva. (Derültség jobbfelől és a középen.) Azt mondja a t. képviselő ur, hogy amit a miniszterelnök beszél, az — mondja — „nehéz kudarcok után produkált rossz munka nehéz védelme." (Derültség jobbfelől és a középen.)

(Kudarc-e vagy nem.)

Hogy mi ennek a munkának a karakterisztikuma, amelyet én végeztem, hogy kudarc-e az, vagy nem? Hát az nem kudarc, önérzettel mondom, de annak megitélését a tisztelt Házra bizom. Csak egyet jegyzek meg és ez az, ha én kudarccal elégedtem volna meg és akartam volna idejönni, akkor már nagyon régen ide jöhettem volna (Tetszés jobbfelől és a középen.) és nem kellett volna nekem és a kormánynak, amelynek élén állok, azokat a hosszas, véget nem érő tárgyalásokat, azokat a küzdelmeket folytatnunk. (Tetszés jobbról és a középen.)

Ez az egyik. A másik meg az, hogy azt mondja: az én védelmem nehéz és meddő védelem. Ezt meg éppen nem én itélem meg, hanem a t. Háznak a megitélésére bizom, vajjon az én védelmem nehéz volt-e, vagy könnyü, sikerült volt-e vagy nem, de egyet mondok. (Halljuk! Halljuk!) A t. képviselő ur eljárásom jellemzéseül azt mondja, hogy könnyü a miniszterelnöknek, amikor a többség a háta mögött van; könnyen véd, az eredményből áll az egész védelme. No, már bocsánatot kérek, aki március második óta kegyes figyelemmel kisérni azt, amit én erről a helyről beszélek, az mindent felhozhat ellenem, megkritizálhat engem, de azt nem mondhatja, hogy én bármely kérdésben is, kerülve vitát és védelmet, a többségnek a vótumára vágyakoztam volna. (Ugy van! Ugy van!) Azt nem mondhatja rólam, hogy nem állottam szembe minden kérdéssel, hogy nem nyilatkoztam mindig, hogy valaha kitértem volna és nem mondhatta rólam, hogy én ebben a Házban nem akarom a legtágabb teret nyitni az emelkedett, a tárgyilagos vitatkozásnak, mert nemcsak a parlamentárizmus érdekében tartom ezt elkerülhetlenül, esszenciáliter szükségesnek, de szeretem is és elemem is a szép parlamenti vitatkozás. A vitát inkább óhajtom, a nagy diskussziókat szeretem, megteszem erre nézve a magamét és megtettem eddig is tőlem telhetőleg. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Polónyi Géza: Nagyon gyanus az a többség különben is.

Széll Kálmán miniszterelnök: A t. képviselő ur a tárgyilagosságot vindikálja magának és mégis egy olyan dolgot hoz fel ellenem, a minek homlokegyenest az ellenkezője áll. Hát erre, t. képviselő ur, én csak egyet mondok: „Qui nimium probat, nihil probat" és ezt akarom a t. képviselő urnak tiszteletteljesen válaszul adni. (Helyeslés és tetszés.)

Már most, lehető rövidséggel, áttérek egy másik felszólalásra. (Halljuk! Halljuk!) Nagyon sajnálom, hogy a t. Ház figyelmét és türelmét ennyire igénybe kell vennem, de az a felszólalás, amelyről most akarok megemlékezni, oly kimeritő és beható megbirálása volt a kiegyezésnek, hogy azzal hosszasabban szeretnék foglalkozni. De, mert azt ma már nem tehetem, tehát csak röviden egy pár észrevételt kell tennem egy pár dologra, amik ebben a felszólalásban felhozattak és a mik nézetem szerint részemről választ és tőlem telhető rektifikációt igényelnek.

(Bizonytalanság.)

Ez a nagyterjedelmü és beható felszólalás a tegnapi napon történt Polónyi Géza képviselő ur részéről. Három pontot kell, hogy felszólalásából kiragadjak. Először is a t. képviselő ur nagyon bizonytalannak, labilisnek mondja ezt az egész kiegyezést, mert a végén is mi kötelezzük magunkat a közösségre 1907-ig és nálunk ez egészen fixirozott és biztos alapokra van helyezve, de Ausztriában nem, mert Ausztriában a 14. §. alapján fognak eljárni.

Hát, t. képviselő ur, ez teljesen igaz és e kiegyezésnek ezt az egy bizonytalansági elementumát én nem tagadom, hogy egy eset előállhat, — remélem, nem áll elő — amikor a kiegyezés bizonytalanná válhatik Ausztriában, nem olyan rendes parlamentben megalkotott törvény által, amely minden részében előzetesen a parlamentben tárgyaltatik, hanem császári rendelet alapján, amely az osztrák alkotmány 14. §-a szerint bocsáttatik ki, fog a dolog életbeléphetni. Ez tökéletesen igaz és miután „de futuris eventibus non datur apodictica veritas", tehát erről is áll az, hogy végre is nem lehet apodictice mondani, hogy minden esetben ki van zárva az, hogy megtagadtathatik annak a császári

rendeletnek a ratifikációja. De egyet vagyok bátor megjegyezni. Hogy az a rendelet igenis ki fog adatni, ez biztos, apodiktikus, mert gondolom, a t. képviselő ur is felteszi rólam és rólunk, hogy nem jöttünk volna ide ezzel a javaslattal, ha nem lett volna meg a garancia arra, hogy e rendelet ki fog adatni.

Ami a másik kérdést illeti, abban, beismerem, nem lehet ma teljesen biztosat mondani, hogy mi lesz az osztrák Reichsrathban ezen rendelet sorsa, amelyet az osztrák alkotmány szerint ott elő kell terjeszteni. Ezt nem lehet megmondani, de bocsánatot kérek, ezzel az állapottal nekünk számolnunk kell. Hiszen nem lehet azt ignorálni, miféle akadályok vannak a mi hibánkon kivül, a mi hozzászólásunk nélkül arra nézve, hogy ott a parlament működjék: én sajnálom, hogy olyan állapotok vannak ott, amelyek ma ki látszanak zárni, amint mondatik, a parlament munkaképességét; és ezen állapotokhoz alkalmazkodnunk kell. Elég sajnos, de kell. Azért van ezen javaslat azon alapra fektetve, amelyen a tavalyi és az idei gazdasági provizórium nyugodott: az egyoldalu intézkedés alapján, amelyet ott tavaly is császári rendelettel hajtottak végre. Én hiszem, hogy igenis az jóvá fog hagyatni, mert azt gondolom ezen egyezségről, mint ezt tegnapelőtt is megmondottam, hogy közös érdeke az osztrákoknak is nekünk, nagy érdeke Magyarországnak és nagy érdeke Ausztriának, hogy ezen alapon rendeztessék ezen gazdasági viszály; talán még nagyobb érdeke Ausztriának, mint nekünk. Mindenesetre igen nagy érdeke a monarkiának és azon óhajtás, amely kétségtelenül kell, hogy elementáris erővel kitörjön Ausztriában, hogy végre stabilis alapokra fektettessék a gazdasági viszony ez egyezségben, sok támadást, sok kételyt és aggályt fog eloszlatni és igen sok Magyarország iránti elfogultságot és igazságtalanságot fog megszüntetni ezután (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) és azért hiszem, hogy meg fogják szavazni. De amiért én felszólaltam ezen pontot illetőleg, és amiért ezt kiragadtam a képviselő ur beszédéből, annak nem ez az oka. Hiszen ezt elvégre nem lenne szükségem mondanom, hisz ez magától értetődik és erről részben már szóltam is, de a t. képviselő ur egy kardinális tévedésben van. A t. képviselő ur tudniillik azt hiszi, hogy ezt a rendeletet minden esztendőben ki kell adni; hogy az minden esztendőben megszünhetik és igy minekünk odaátra vonatkozólag nincs biztositékunk, mert ez csak évről évre szól; amint a tisztelt képviselő ur magát kifejezte: „Monarchie von heute auf morgen". Bocsánatot kérek, ez nem igy áll.

Ez nagy tévedés, hiszen azon egyezkedés alapján állok, amelyet az osztrák kormánynyal létesitettünk. Sem az nem érti igy, sem mi, és nem is fog ez igy értetni. Igenis, ez a kiegyezés azon módon, mint az osztrák alkotmány előirja, 1907-ig köttetik meg, arról tényleg lesz szó, hogy ratifikálja 1907-ig, és ha most összsel ratifikálja, igenis, az egész kiegyezés 1907-ig törvényerővel biró rendelkezés lesz Ausztriára vonatkozólag és többé az szóba sem jöket.

Egyszer kell csak ratifikálni.

Polónyi Géza: Hát ha nem tárgyalja?

Széll Kálmán miniszterelnök: Bocsánatot kérek, ez egy parlamentáris lehetőség és ez az, amit előre meghatározni a jövő dolga nem lehet.

Bartha Ödön: De azért vagyunk itt! (Mozgás a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Hát azt hiszik a t. képviselő urak ottan a tuloldalon, hogy ha önálló vámterületet léptetnének én helyettem önök életbe, nem állhatnának elő, a mikor szerződést akarnak kötni, ilyen eshetőségek? Az önök politikája mellett is előállhatnak ilyen esetek. Ha nem tárgyalja, akkor elmarad a helybenhagyás és talán ujból a tizennegyedik szakasz alapján intézkednek (Derültség és mozgás a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök csenget.) és akkor majd egyszerüen az akkori helyzethez fogunk alkalmazkodni, a melyről ma még nem tudjuk, hogy miként fog alakulni; de ez nem felelet arra, t. képviselő ur, hogy ez évről-évre igy fog történni, semmiképpen se felelet, mert csak egyszer kell megtörténnie és a mikor egyszeri szavazással helybenhagyják, akkor 1907-ig való érvénynyel történik az meg. De semmi esetre se évről-évre.

(A bankegyezmény.)

A másik dolog, amit a t. képviselő ur mondott, olyan, amelyet inkább csak megerősiteni kell és amelyet konstatálnom kell a magam részéről nem ellenvetésképp, mert a képviselő ur sem értette másképp, de mert felhozta, feltétlenül szólnom kell róla. Azt mondja a t. képviselő ur, hogy bizonyos pótegyezmény vagy pótcikk, amelyről a miniszterelnök a bankot illetőleg szólott, t. i. hogy ha 1907-ben megszünnék a vámközösség, akkor megszünik a bankközösség is. Azt mondja, a t. képviselő ur, hogy miután ez tárgyalások tárgyát képezi a magyar kormány és az osztrák-magyar bank közt ne csináljon belőle a miniszterelnök, — amit különben nem is tesz fel — közös ügyet. Én, t. képviselő ur, igen szivesen felelek e kérdésre, teljesen ugy van, amint a képviselő ur feltette rólam és rólunk. Ez egyezkedés a magyar korona, a magyar állam és a bank között és egyezkedés az osztrák kormány, Ausztria és a bank között. Ez nekünk közös érdekünk, ezt mind a kettő megcsinálja magának, amint erről meg fog győződni a t. képviselő ur, ha a legközelebbi napokban t. barátom, a pénzügyminiszter ur azt a pótegyezményt, amint már kilátásba helyeztem, elő fogja terjeszteni.

Az idő, amely számunkra engedve volt, máris eltelt, nem merem tovább is igénybe venni a t. Ház figyelmét, pedig volna még néhány dolog, amelyre nagyon szivesen kitérnék. Mindazonáltal kötelességem nyilatkozni mind a három határozati javaslatra, amelyeket az előttem szólott Kossuth Ferenc, Szinay Gyula és Polónyi Géza képviselő urak beadtak.

(A határozati javaslatok.)

Ami Kossuth Ferenc képviselő ur határozati javaslatát illeti, amely azt mondja, hogy utasittassék a kormány, hogy 1900. január elsején léptesse életbe az önálló vámterületet, erre vonatkozólag, gondolom a t. képviselőház hosszasabb indokolásra nem szorul az a kijelentésem, hogy miután ez homlokegyenest ellentéte annak az álláspontnak, amelyet én képviselek, aki a vámközösség elvi alapján állok és ahhoz ragaszkodom meggyőződésem egész erejével, a amit bőven megindokoltam, nem fogadhatom el. Kossuth Ferenc t. barátom nagyon jól tudja, hogy én ezt nem fogadhatom el, én viszont természetesnek tartom, hogy ő, aki elvi alapon áll és állott mindig a béketárgyalások alatt, állott a velem folytatott tárgyalások alatt is, midőn a paktum egyik pontját módositottuk, nézetem és az ő kifejezése szerint is in melius, határozati javaslatát csak azért adta be, hogy elveit is fenntartsa.

A második, Szinay Gyula képviselő ur határozati javaslata, amely azt mondja, hogy utassittassék a kormány, hogy haladéktalanul tegye meg az intézkedéseket az általános magyar vámtarifa kidolgozása tekintében és azt nyomban terjeszsze a törvényhozás elé és intézkedjék az őrlési kedvezmény késedelem nélküli megszüntetése iránt. Ami a javaslat második részét illeti, méltóztatnak tudni, hogy az őrlési kedvezmény megszüntetése benne van ezen javaslatban és azt meg is valósitjuk a törvényjavaslat törvényerőre való emelkedése után.

Itt is bizonyos átmeneteket kell megtartanunk, ez nem ugyan a malomtulajdonosoknak van közvetlen hasznára, de a közgazdaságnak, igy például a gabonaáraknál. Ez tehát nem szünhetik meg máról holnapra, hanem megszünik egy méltányos terminuson január 1-jén. Ami az elsőt illeti, nem vagyok abban a helyzetben, hogy elfogadjam, mert nem azon az állásponton áll, amelyen én. Ezt mindenki, aki az én elvi álláspontomat, a vámközösség álláspontjait ismeri, természetesnek fogja találni részemről.

Ami a harmadik határozati javaslatot illeti, melyet Polónyi képviselő ur adott be, ebben a javaslatban vannak olyan dolgok is, amiket én a magam részéről elfogadhatóknak tartanék és ha izoláltan, az összefüggésből kiragadva, egyes részekre osztva lennének a javaslatba felállitva, el is fogadhatnék közülök egyet-mást. De ebben a kontextusban, amelyben ezek a t. képviselő ur által felvetett követelések állanak, ahogyan kimondja, hogy a kormány haladéktalanul tegye meg az intézkedést azon esetre, ha a viszonosság megsértésével az ország az önálló vámterület felállításához lenne kénytelen nyulni: igy amint ezeket javasolja, el nem fogadhatom és a t. képviselő ur méltányosságától feltételezem, hogy az én álláspontomból nekem igazat is fog adni. Vannak törvényjavaslatok, tézisek, amelyeket abszolut vollában el nem fogadhatok, az egyik például azt mondja: a vámszövetség létrejötte nem remélhető. Ezt igy nem fogadhatom el: vámszövetség létesülése nem remélhető, igaz, ez idő szerint, de később igen, sőt arra törekszünk, hogy annak idejében a 67-ik §. alapján vámszövetséget csináljunk. Ez az egyik.

A másik azt mondja, hogy esetleg a viszonosság megsértése esetében, esetleg a legrövidebb idő alatt, rögtön életbe kell léptetni az önálló vámterületet. Már voltam bátor kijelenteni, hogy lehet, hogy más rendszabályok teljesen elégségesek lesznek a viszonosság megsértése esetében, mert annak a megsértésnek miként jétől függ, talán véletlenül, nem is akarva történik az. És nem szükséges, hogy az ország a végső eszközhöz nyuljon.

(Viszonosság.)

Én a törvényjavaslat 5-ik szakaszát ugy értem és ugy értettük mindnyájan eddig, mert egészen identikus e törvényjavaslat az 1898. I. és 1899. IV. provizórikus törvénycikkek hasonló szövegével, hogy az országnak teljesen és szabadon fenn van tartva a joga intézkedni, hogy összes gazdasági, pénzügyi érdekeit ez esetben miként óvja meg. Nem fog a viszonosság megsértésének esete beállani, erős meggyőződésem. Ki van zárva az, hogy ha a kiegyezés alkotmányosan meg lesz állapitva, a viszonosság meg legyen sértve. Mivel ez a hitem s ennek esetleges megsértése ellenében a törvény dispozicióját elégnek tartom, mely nem prejudikál semmi irányban, semmiféle eshetőséget ki nem zár, a határozati javaslat ezen szövegéhez tehát nem járulhatok. De, amiért ezeken az indokokon kivül nem fogadhatom a javaslatot, az abban áll, hogy a t. képviselő ur oly indokolással élt erre nézve, — oly háttért adott ezen javaslatnak, amelyet én éppen nem látok és helyesnek nem tartok; a képviselő ur által festett háttér elég jó arra, hogy javaslatát el ne fogadjam. Én a vámszövetséget az ország érdekében levőnek tartom.

A végén a t. képviselő ur azt mondja, hogy az önálló vámtarifának előkészitésével foglalkozzunk és az arra való előmunkálatot tegyük meg.

Erre vonatkozólag kijelentem, hogy ez ellen, hogy annak idejében foglalkozzunk ezzel, semmi kifogásom sincs, mert hiszen az országnak az önálló vámterülethez való ezt a jogát én nemcsak elismertem, nemcsak kijelentettem, hogy az önálló vámterület határozottan világos joga az országnak, amelyről nem mondhat le és nem is fog lemondani, hanem ezt a jogot ebben a törvénycikkben még világosabban tartva, precizirozva, biztositva, megvédve láthatja mindenki, aki csak beletekint is, elfogadja. Én azt is mondottam és hosszasan kifejtettem, hogy a külön vámterületre nemcsak nem törekszünk, de a külön vámterületnél a vámközösséget, az ország gazdasági érdekeinek egyeteménél kezdve jobbnak, megfelelőbbnek tartjuk. Politikai tekintetek is járulnak ehhez. Igenis törekszem a vámszövetségre, de olyan vámszövetségre, amely az ország mezőgazdasági és iparfejlesztési érdekeit megvédi, óvja és biztositja a maguk egészében az ipar fejlesztését is, ha ez utóbbit nem is olyan mértékben, mint az önálló vámterület tenné.

Én megmondottam, hogy a vámközösségnek hive vagyok, a vámközösség álláspontján állok, de igenis kijelentettem, hogy az önálló vámterület joga, mint védővonal, mint hátvédője, mint fegyvere az ország gazdasági érdekének, gondosan őrzendő. Sőt történhetik olyan eset a végszükség esetében, hogy hozzá is kell nyulnunk, ha nem lehetne érdekeink jogos és méltányos kielégitésének megegyezésre jutni, ezt mindig koncedáltam. Tegnapelőtt ki is fejtettem, mert aki egy jogot gyakorlatilag fenntart, élőnek deklarál, megvéd, kidomborit és biztosit, az nem mondhatja, amint nem is mondom, hogy ehhez a joghoz semmi körülmények közt soha nem lehet nyulni. Én azt hiszem, téziseim egészen világosak, szabatosak és határozottak. Ennek következtében az is folyik belőle, hogy miután ez a végső eset, mint reménylem, be nem következik és én nem intendálok arra; de miután abszolute kizárva ez az eset nincs: a magyar kormány az autonóm vámtarifa kérdésével annak idején komolyan fog foglalkozni, sőt kötelessége foglalkozni, és arra vonatkozólag megnyugtathatom a t. képviselő urat, hogy nincsen a határozati javaslatra szükség, és nincs szükség arra, hogy a képviselőház külön is utasitsa a kormányt. Ezek alapján arra kérem a t. képviselő urat, hogy sziveskedjék e határozati javaslatot szavazás alá nem bocsátani, hanem azt visszavonni. A másik két határozati javaslatra vonatkozólag pedig kérem a t. Házat, ne méltóztassék azokat elfogadni. (Élénk, hosszas helyeslés és éljenzés jobbfelől és a középen.)

Elnök: Az előadó és Polónyi Géza záróbeszédét hétfőre halasztja s az ülést délután fél 3 órakor bezárja.

BELFÖLD.

Puszta-Szenttornya. A letünt politikai rendszer szemében szálka volt ez a kis falu. Annak idején el is határozták, hogy Puszta-Szenttornyát, mint önálló községet megszüntetik. A kis község tőzsgyökeres magyar népe tőle telhetőleg tiltakozott e törvénytelenség ellen és *Justh* Gyula vezetése alatt küldöttségben járt *Perczel* Dezsőnél, az akkori belügyminiszternél, hogy függetlenségüket ne semmisitsék meg. A végleges határozat egyre késett Puszta-Szenttornya ügyében, mig végre ma megérkezett Gyulára a jog, törvény és igazság minisztériumának igazságos és törvényes itélete: Puszta-Szenttornyát nem oszlatják föl. Megint egy jele az idők nagy változásának.

Lemondó pártelnök. *Aradról* táviratoznak, hogy az aradmegyei szabadelvüpárt elnöke, báró *Bohus* István főrendházi tag, magas korára való hivatkozással lemondott elnöki állásáról. Az elnökválasztás 27-én lesz.

Cáfolat. Egy-két lap azt irta, hogy Liptó és Árvamegyék főispáni székében legközelebb változás lesz. A félhivatalos *Budapesti Tudósító* illetékes helyről kapott felhatalmazás alapján kijelenti, hogy e főispáni változásra vonatkozó hirek teljesen alaptalanok.

KÜLFÖLD.

Mérkőzés előtt.

Budapest, junius 24.

Pártok és pártcsoportok egyiránt készülődnek Párisban a képviselőház hétfői ülésére. Akkor fog bemutatkozni *Waldeck-Rousseau* kabinetje s fogja bemutatni programmját, amelyet már egynehány *befejezett tény* fog támogatni. Ezek közt van a miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek a megyefőkhöz intézett körrendelete, amelyben lelkökre köti a köztársaság intézményeinek és a rendnek fenntartását. Ez a rendelet egyértelmü azoknak a csökönyös polgármestereknek a megfenyitésével, akik mindez ideig vonakodtak kifüggesztetni a semmitőszék itéletét. *Galliffet* hadügyminiszternek is lesz addig egy szava a nyilatkozat-dühben szenvedő katonákhoz, s igy a kabinet ugy áll majd hétfőn a parlament előtt, mint amely máris bizonyitékát adta erélyességének és becsületes szándékának. Meglesz-e a többsége s megkapja-e a bizalmi szavazatot, amely nélkül lehetetlen a kormányzást megkezdenie, erre nézve eltérők e pillanatban a vélemények. A csalódottak és duzzogók (akik nem jutottak miniszteri tárcához) rosszat jósolnak; mások pedig egészen biztosra veszik a bizalmi szavazatot.

bármilyen heves vita előzze is meg. Melyiknek lesz igaza, azt csak a hétfői nap mutatja majd meg; egy azonban kétségtelen; az, hogy az uj kabinetnek mindjárt a bemutatkozáskor való elbukása végzetes, szinte ki sem heverhető csapás lenne a köztársaságra és igazságra nézve egyiránt.

Mai táviratainak következők:

(Az első rendelet.)

Páris, junius 24.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök és belügyminiszter körrendeletet intézett a megyefőkhöz, amelyben azt mondja:

A kormány a képviselőház junius 12-iki ülésen elfogadott napirend alapján alakult meg. A feladat, amelyet a kormány elvállal, a *köztársaság megvédése, és kizár minden pártszellemet.* Ez elegendő ahhoz, hogy az ön magatartását megszabja. Kötelességévé teszem, hogy minden olyan cselekedetről, mely az intézmények iránt való tiszteletre és a rend fenntartására vonatkozik, nekem jelentést tegyen és szükség esetén a saját felelősségére sürgősen eljárjon. Korábbi esetek nem tárgyai ennek a jelentéstételnek. A kormány számit az ön odaadására.

Páris, junius 24.

Most már bizonyos, hogy Galliffet kinevezése *Loubet* müve volt. Az uj hadügyminiszter régi barátja Loubetnak és ő ajánlotta is *Waldeck-Rousseau*nak a hadügyi tárcára.

(Gallifet körlevele.)

Páris, junius 24.

Gallifet tábornok hadügyminiszter, a hadtestparancsnokságokhoz körlevelet intézett, melyben azt mondja:

Nagy sajnálatomra kiléptem visszavonultságomból, hogy az ország és a köztársaság kormánya előtt átvegyem a felelősséget a hadseregért. Ez megtiszteltetés rám nézve és semmiképen sem aggaszt. Kérem Önöket, ne feledjék, hogy én felelős vagyok a hadsereg vezetéséért, épugy, mint Önök nekem *személyesen felelősek mindenért, ami parancsnokságaik területén történik.* Számitok Önökre, épugy, mint Önök számithatnak reám.

Gallifet.

(Roget tábornok áthelyezése.)

Páris, junius 24.

Roget tábornokot áthelyezték *Belfortba*, kinevezvén az ottani 28. gyalogdandár parancsnokává.

(Az uj kormány helyzete.)

Általánosan azt hiszik, hogy a kormány többsége a képviselőház hétfői ülésén *háromszáz szavazat* lesz. Ha *Méline* s kormány ellen foglal állást, akkor a többség, tekintve, hogy a Méline-csoport különböző szecessziók következtében erősen megolvadt, legföljebb harminc-negyven szavazattal lesz kisebb. Ami a szocialistákat illeti, a tizenhárom blanquista kilépése nem zárja ki azt, hogy a párt hozzá fog járulni olyan napirend inditványhoz, amely helyesli a kormány energikus intézkedéseit.

A szocialista helyi bizottság a mult éjjel ülést tartott, melyben *Jaurés* azt mondta, hogy *Galliffet* tábornoknak a kormányba való bevonása nem lehet ok arra, hogy a szocialisták a kormányt ne támogassák, ha energikus intézkedéseket tesz a köztársaság fönntartására. A párt majdnem egyhangulag elhatározta, hogy a kormányt támogatni fogja. A radikális szocialisták küldöttsége még tegnap fölkereste *Waldek-Rousseau*-t s tudatta vele, hogy pártjuk hajlandó őt támogatni, ha megteszi a szükséges intézkedéseket. *Waldeck-Rousseau* tudatta a küldöttséggel, hogy néhány ilyen intézkedést azonnal megtett, nehányat pedig még hétfő előtt meg fog tenni, hogy továbbá a képviselőház hétfői ülése után még *nagyon fontos intézkedések fognak következni*, de előbb látni akarja, vajjon a parlament bizalommal van-e hozzá. Ezek az intézkedések, ugymond, a legelőhaladottabb pártokat is ki fogják elégiteni és reményli, hogy valamennyi köztársasági párt támogatni fogja.

Érdekes dolog, hogy a párisi községtanács ötvenhárom szavazattal kettő ellen elvetette azt az inditványt, hogy a községtanács tiltakozzék *Galliffet* tábornoknak a minisztériumba való fölvétele ellen. Ugy látszik, hogy a képviselőház hétfői ülésén csak a különböző pártok disszidensei, negyven melinista és nyolcvan jobboldali fog szavazni.

Páris, junius 24.

Az uj kormánynak hétfőn körülbelől *háromszáz* szavazat többsége lesz, ha ugyanis a mai és a holnapi minisztertanácsban a republikánus párt

(Dreyfus uj pöre.)

A *Matin* rennesi levelezője azt irja, hogy ott hire jár, hogy *Mercier* tábornok a haditörvényszéknek egy *uj, döntő erejü okiratot fog bemutatni, amely állitólag a német külügyminisztériumból származik.*

A *Petit Journal* azt irja, hogy *Dreyfus már a rennesi katonai fogházban van*, ahová a legnagyobb titokban szállitották.

Dreyfusné kieszközölte, hogy *izleljenek meg előbb minden ételt*, amelyet férjének szántak.

Demange védőügyvéd azt a kérelmet terjesztette a katonai törvényszékhez, hogy ne tüzze a tárgyalásnapját addig, amig *Dreyfus* erkölcsi és fizikai tekintetben egészen helyre nem állott s ügyének minden eddig ismeretlen fázisáról alapos fölvilágositást nem kapott.

Godardné saját akaratából, minden ösztökélés nélkül, ajánlotta föl rennesi nyaralóját *Dreyfus*nénak. Nem is ismeri *Dreyfus*nét s azt mondja, hogy csak e boldogtalan asszony bámulatos önfeláldozása késztette őt erre az ajánlatára. Rennes lakossága, amelynek *tulnyomó része ellenzi a reviziót*, nagyon *ellenséges indulattal van Godardné* iránt, aki tegnap egy ujságirónak a következőket mondta:

— Nem ismerem *Dreyfus*nét, de a mikor azt olvastam az ujságban, hogy egyetlen szálló sem akarta befogadni, önkénytesen fölajánlottam neki a házamat. Ugy látszik, hogy ezzel nagy bünt követtem el, mert halomszámra kapom a leveleket, melyekben *a legborzasztóbb dolgokkal fenyegetnek.*

Godardné hetven éves özvegy asszony és eddig köztiszteletben részesült. Harminc egyetemi hallgató fölajánlotta neki, hogy a Dreyfus-pör tárgyalása alatt *éjjel-nappal fog őrködni a nyaraló kertjében*, hogy sem neki, sem *Dreyfus*nénak baja ne essék. *Dreyfus*né *Trarieux* szenátorral és Bernard *Lazare* ujságiróval holnap érkezik Rennesbe.

Páris, junius 24.

Dreyfus egyáltalán nem tudja, hogy áll az ügye. Ezt bizonyitja egy távirata, amelyet az Ördögszigetről való elindulása napján küldött a feleségének. Ebben a telegrammban tudatja feleségével, hogy *Boisdeffrenek nyilván sikerült pörének revizióját kieszközölni.*

(Egy biró a Dreyfus-pörről.)

A *Petit Bleu* egyik munkatársa megintervievolta a *semmitőszék egyik birája*t a rennesi tárgyalásra vonatkozólag. A biró a következőket mondta:

— Azt mondják, hogy *Carriére* kormánybiztos ki akarja hallgatni *Lebrun-Renault* kapitányt, *Dreyfus* állitólagos beismerésére vonatkozólag. Nos tehát, ő tehet, amit akar, de ne feledje el, hogy a semmitőszék szétrombolta ezt a legendát. Ami *Mercier* tábornokot illeti, beszélhet tetszése szerint, de a titkos dossierről nem szabad szólnia. Ő Dreyfus bünösségére kizárólag a *Cette canaille de D....t* tartalmazó levélből következtetett, már pedig erről kisült, hogy hamisitvány.

Az 1894-iki haditörvényszék tagjait valószinüleg nem fogják megidézni. Ezt a semmitőszék sem tette, mert nincs joga reá, hogy firtassa a birák cselekedeteinek rugóit. Ez mindig igen kényes dolog. *Freystaetter* kapitányt is csak azért hallgatták ki, mert ő maga jelentkezett. Azt azonban határozottan mondhatom, hogy az 1894-iki birák közül nem Freystaetter volt az egyedüli, aki könnyiteni akart lelkiismeretén. A hét volt biró közül kettő (az egyik *Maurel* ezredes, aki elfogadta a titkos bizonyitékot a védők tudta nélkül és aki, mint hinni akarom, ezt csakis tájékozatlanságból tette) hajthatatlan, egy meghalt, egynek nem ismerem a véleményét, kettő azonban éppen olyan lelkiismereti furdalásokat érez, mint Freystaetter.

A rennesi tárgyalás különben csakis a bordereau taltalmára kell, hogy szoritkozzék. Ennek szerzőségét Walsin-Esterházy beismerte, igy tehát a birósságnak a következő kérdésre kell felelni:

Kiszolgáltatta-e *Dreyfus* azokat az okmányokat, melyeket *Walsin-Esterházy* a bordereauban fölsorol?

Minthogy a bordereau nem Dreyfustól származik, a titkos dossierban pedig semmi bizonyiték sincsen ellene (amiről meggyőződtünk), az itéletnek okvetlen fölmentőnek kell lennie. Higyje el — igy végezte a biró — bármilyen elfogult és előitéletes is a biró, mikor a kétségbevonhatatlan tények előtt áll — nem habozik többé.

(Quesnay de Beaurepaire felsülése.)

Quesnay de Beaurepaire, aki néhány nappal ezelőtt azt irta, hogy csalhatatlan bizonyitékai vannak Dreyfus bünössége mellett, misztifikációnak esett áldozatul. Brüsszelből ugyanis egy ismeretlen ember a birtokában, melyben Dreyfus bünösségét bizonyitó okmányok vannak és megvételre ajánlotta a zacskót.

Quesnay de Beaurepaire erre gyüjtést inditott és néhány nap alatt több ezer frank gyült egybe. Ezzel Brüsszelbe utazott, hogy átvegye a titokzatos zacskót, de a kitüzött helyen levelet talált a következő tartalommal:

Felsültél vén bolond!

Quesnay rögtön visszautazott Párisba és visszaadta a gyüjtött pénzt az aláiróknak.

Ugyancsak *Quesnay* azt irja legujabban az *Echo de Páris*-ban, hogy az uj minisztériumnak nincs más programmja, mint az, hogy a köztársaság szent nevében végrehajtsa a parlamenti Dreyfus-bizottság rendeleteit. Ez a bizottság rábirta a hadügyminisztert, hogy a rennesi törvényszékhez kirendelt kormánybiztossal ejtesse el a vádat. *Dreyfus* csak pro forma fog megjelenni a törvényszék előtt, tanukat sem fognak megidézni és a tárgyalás fölmentéssel fog végződni. *Dreyfust* rögtön szabadlábra helyezik és a titkos megállapodás szerint leköszön tiszti rangjáról és még aznap örökre elhagyja Franciaországot.

(Dreyfus koporsója.)

A francia gyarmatügyi minisztériumba tegnap sürgöny érkezett a cayennei kormányzótól, melyben az iránt kér intézkedés, hogy *mi történjék a Dreyfusnak szánt üvegkoporsóval.*

Az 1894-iki kormány ugyanis üvegkoporsót küldött Cayenne-be, hogy *ha Dreyfus meghalna*, abba tegyék, hogy minden pillanatban agnoskálni lehessen. A kormány ugyanis attól tartott, hogy ha Dreyfus meghal, nem hiszik el és azt fogják mondani, hogy megszökött. Ennek az esetleges mende-mondának akarták akkor elejét venni.

HIREK.

A MODERNEK.

— *Tóth Béla* urnak. —

Egy kicsit sokat mond a nevünk, tisztelt uram, de nem mára neveztük el magunkat, hanem holnapra is. Arra az időre, amikor mihozzánk, a kezdeményezőkhez csatlakozik mindenki, aki velünk egy kalap alá tartozik. Ha talán ezért méltóztat haragudni ránk, hát ime megmagyarázom, hogy nem hiszszük mi ötvenen azt, hogy mi — és csak mi — vagyunk az az elem, amely hivatva van fölszivni magába mindazt az akceptábilist, amit a modern irodalom és müvészet produkál. Reméljük, hogy egyszer majd sokan leszünk, talán mind egy kaszinóban — s akkorra kereszteltük el magunkat. Hát erre nézve tessék megnyugodni. A modernségünk se veszedelmes. Mindössze annyit jelent, hogy nemcsak a vitézkötéses irodalmat szeretjük, nem az a publikum vagyunk, akinél ott kezdődik a *kunszt* értéke, hogy magyar ember-e a poéta vagy a müvész, hanem körülnézünk kissé másfelé is — és szeretjük az irodalmat magáért, a müvészetet magáért, mindent a maga becsületes komoly értéke szerint. És olyan szerények, de olyan nagyon szerények vagyunk, hogy megelégszünk azzal, ha ezt a mértéket megállapitani próbáljuk a mi péntek estéinken. Szóval mázsamesterek vagyunk mindössze, akik soha se hittük, hogy egyszer még kiérdemeljük a Tóth ur haragját. A Tóth urét, aki pedig nem azok közül a kis férgek közül való, akik itt-ott megcsipkedtek bennünket.

És Tóth ur, aki pedig — ugy mondják — alapos ember, Tóth ur bánt bennünket. Megrágja azt, amit leir s felületesen, csak ugy vaktában nem vádol meg senkit. Miért tett éppen az én társaságommal kivételt.... Miért nem fáradott el egyszer hozzánk a Lipót-körutra? Miért nem kérdezett meg engem, hogy: — hej Izé ur, mi az a kompánia, aminek a nevében maga fizetgeti ki a Weinberger kávéházas urnak a házbért. Robbantók gyülekezete? Fölvilágositottam volna Tóth urat, hogy tisztes adófizető polgárok vagyunk valamennyien, ki vén, ki fiatal, ki pedig afféle közepes koru, negyvenes, mint Toth ur, s nem azért jövünk össze, hogy letépjük azoknak a homlokáról a babért, akiknek a homlokára föltette azt az idő és az

zán nagy művészet után irásban, festésben, kottában, amit manapság csupa kegyeletből s csupa kényelemből letagadni illik. No meg a formák miatt, no meg a hagyományok tisztelete folytán, no meg azért is, mert ugy nagyjában nem is igen értjük, hogy mit akarnak azok az urak meg dámák, akik uj ideákkal, uj szinekkel és uj formákkal botránkoztatják meg a berozsdásodott eszü nyugodalmas világot.

És mondhatom Tóth urnak, aki ugylátszik, a távolból szives jóindulattal vagyon eltelve a mi most született kis egyesületünk iránt, — hogy abszolute nem azért jövünk össze három gázláng alá a kávéházból kölcsönvett márványasztalok köré, hogy egyikünk a másikunk vállát veregesse. Parázs kis háboruk esnek meg minálunk. Vélemények verekednek, egyik legény derekasan lecáfolja a másik legényt, olyikat helyben is hagyják, ha nem bir tudással, komoly ismerettel, az átlagon felül helyezkedett intelligenciával és frissességgel riposztirozni... Tóth urat annak az embernek tartom, aki az én helyemben az én székemben gyakran nagy megelégedéssel konstatálta volna csak ugy befelé, magában, hogy micsoda derék agyak verekszenek ott minálunk. S Tóth ur mégis lecsepüli az én komoly, okos kis társaságomat csak ugy blindre. Ezek után nem szeretném, ha Tóth ur biró lenne és én vádlott abban a gyanuban, hogy megöltem az apámat. Tóth ur fölakasztatna — kihallgatás nélkül.

Végül megmagyarázom azt is, hogy nincs köztünk senki, akinek ambicióji volnának — kifelé. Ujságunk akkora sincs, mint a körmöm lapja, tehát nem azért modernek a Modernek, hogy a cikkeiket nyomtatásban lássák a tagsági dij fejében. S szegények vagyunk . . . Szóval: — munkások vagyunk a magunk jóvoltára s — Tóth ur az első komoly ember, a ki nekünk ront.

Hát vagy komoly, vagy nem. Ez után a hirtelen és fura kirohanás után azt hiszem, hogy: nem. Tegye Tóth ur a szivére a kezét s komolyan kérdezze meg magát, hogy szabad volt-e bennünket bántani?

Thury Zoltán.

Budapest, junius 24.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Junius 30-án uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— **A király egészsége.** *Bécsből* jelentik, hogy a király egészen jól érzi magát, csuzos fájdalma már három nappal ezelőtt megszünt. Hogy azonban a hétfői kihallgatást megtarthatja-e, az még mindig kétséges.

— **Az özvegy trónörökösné magyar fogata.** Az özvegy trónörökösné a minap — mint megirtuk — a vasmegyei *Sorok-Ujfaluban* meglátogatta gróf *Szapáry* Pált és nejét. A gróf pompás négyesfogaton várta az özvegy trónörökösnét. A négy szürke annyira megtetszett a főhercegnőnek, hogy amikor elutazott, arra kérte házigazdáját, hogy adja el neki a fogatot. A főhercegnő s a gróf hamarosan megegyeztek a vételárban s a négy szürkét háromezer forintért vette meg az özvegy trónörökösné. A négyesfogat azóta már Bécsben van.

— **Az uj osztrák biboros a királynál.** A görzi hercegérseket, dr. *Missia* biborost e hó 26-án Giulio *Celli* pápai legátussal és Conte *Pecci* pápai gárdistával együtt fogadja a király magánkihallgatason. Missia biboros, *Celli* és gróf *Pecci* tegnap meglátogatták *Taliani* érsek apostoli nunciust.

— **Custozza emléke.** *Komárom*ban ma nagy katonai ünnep volt: a komáromi 27-ik vadász-zászlóalj és a soproni 76. gyalogezred, amely mindkettő résztvett az 1866. junius 24-én vivott custozzai csatában, fényes ünnepet ült a győzelem napjának emlékére. *Komárom*ban reggel 8 órakor a vár alatti sétatérre vonult fel a vadászzászlóalj teljes diszben. *Erdősi* Károly tábori lelkész imát mondott, majd *német* és *horvát* nyelven beszédet intézett a legénységhez. Utána az ezred parancsnoka beszélt röviden. Délután a monostori erődben katonai ünnep volt s a legénység hadijátékokat rendezett. *Sopron*ban a harkai dombon diszfelvonulás volt; *Bolza* tábori lelkész misézett, *Hredetzky* őrnagy pedig emlékbeszédet mondott.

— **Hegedüs Sándor gyásza.** *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter ma reggel nejével és Loránt fiával Kolozsvárra érkezett édes anyja temetésére. A pályaudvaron *Szvacsina* Géza polgármester, *Schandl* üzletvezető, *Pollák* máv. felügyelő várták őket. A miniszter könnyezve ölelte meg *István* öcsését, azután családjával a halottas házhoz hajtatott. A délelőtt folyamán Kolozsvár város tanácsa, élén gróf *Béldi* Ákos főispánnal és *Szvacsina* polgármesterrel a ravatalra koszorut helyezett. A küldöttséget *Hegedüs* miniszter fogadta a család élén. A város nevében *Szvacsina* polgármester mély meghatottsággal fejezte ki részvétét, mire a miniszter könnyezve felelte:

> Nagyon köszönöm e kitüntető megemlékezést. Családom koszoruja mellé a kedves ravatalra Kolozsvár város koszoruját a legnagyobb szeretettel fogadjuk. Meg vagyok győződve, mert hiszem a lélek halhatatlanságát, hogy szeretett édes anyám e pillanatban megelégedve tekint le, mert az a fáradozás, amelyet gyermekei nevelésére forditott, dusan meg van jutalmazva e város közönségének kegyelete által. És én előttem ez a koszoru drágább, mint az összes babér, amelylyel közpályámon elhalmozhatnak. Köszönöm, nagyon köszönöm Kolozsvár városának részvétnyilatkozatát és szeretetének ezt a kifejezését.

A boldogult matróna ravatalára mindenfelől nagyszámu koszoru érkezett. A miniszter választókerületének polgárai koszorumegváltási alapot létesitenek a siketnéma-intézet javára. A részvéttáviratok egész serege érkezik. Mély megilletődéssel fogadta a miniszter a király kondoleáló táviratát, mely igy hangzik:

> Ő császári és apostoli királyi felsége őszinte részvétét nyilvánitja Nagyméltóságod édes anyja gyászos elhunyta alkalmából. Legfelsőbb parancsra: *König* udvari tanácsos.

Táviratban fejezték ki részvétüket: Wlassics, Darányi, Cseh Ervin miniszterek, Perczel Dezső, gróf Apponyi Lajos udvarnagy, Falk Miksa, Esterházy Kálmán, Berzeviczy Albert, Beőthy Zsolt, Münnich Aurél, Szász Károly püspök, Kammerer Ernő, Tallián Béla, Berczik Árpád, Werner Gyula, Nagy Miklós, Maszák Hugó és családja, Kende Zsigmond stb. Délután a miniszter kondoleáló küldöttségeket fogadott.

— **A megtagadott millenniumi emlék.** A brassói szászok ripőksége ugylátszik nem ismer határt. Napról-napra rászolgálnak valami ujabb komiszsággal arra, hogy a rendkivüli hazafiatlansággal és durva sértésekkel szemben rendkivüli védelmet biztositson magának az államhatalom. A legujabb durva támadást tegnapelőtt cselekedték meg Lurz urék ellenünk. A Cenk hegyre fölállitott millenniumi emlék dolgát tárgyalták abból az alkalomból, hogy a főispán leiratot intézett a városhoz, amiben arra a kötelezettségére figyelmezteti a polgármestert, hogy a millenniumi oszlop gondozása a várost illeti. A közgyülésen fölállott a zöldszász vezér, dr. Lurz prókátor és azt inditványozta, hogy a főispán leiratát tegyék ad akta és ne törődjenek az emlékkel. Az inditványt el is fogadta a közgyülés. Ezek után az a szerény véleményünk, hogy ha Maurer ur nem tud valami kis rendet csinálni odalenn, tessék kormánybiztost küldeni a helyébe.

— **Hódolás Bismarck emlékének.** A németországi egyetemek és főiskolák százötven főnyi küldöttsége ma gyászünnepet rendezett *Bismarck* mauzoleumánál. A diákság megkoszoruzta a koporsót, aztán elvonult előtte. A küldöttségben volt egy *erdélyi szász* tanuló is, aki honfitársai nevében tett koszorut a siremlékre. Az elvonulás után herceg *Bismarck* Herbert beszédet mondott a diákokhoz.

— **Deák Ferenc utolsó nyaralása.** Emlitettük a minap, hogy a Sacré-Coeur zárda kőkeritésébe elhelyezett vastáblát, amely Deák Ferenc utolsó nyaralásának emlékét hirdette, gonosz emberek el akarták lopni. A tábla erősen volt a falba illesztve, s annak csak egy részét törhették le az illetők. A régi tábla helyen most mélyedést készitettek, s abban helyeztek el egy karrarai márványlapot, amelyen aranyozott, bevésett betük hirdetik, hogy:

ITT ÉLTE DEÁK FERENC
UTOLSÓ NYARÁT
1875.

— **Egy kis lánynak való kalap.** Egy Kiss István nevezetü napszámos ember ballagott végig tegnap a Kerepesi-uton, szomoru szegény ember, akit hosszu és sulyos látogatással tüntetett ki az Isten. Eddig se volt semmi szerencséje, odáig se tudott felvergődni, hogy becsületes ruhát huzzon magára, meg hogy tisztességesen egyék, éppen csak hogy élt valahogy. Tegnapelőtt azonban nagy csapás érte, olyan nagy, aminek a sulya alatt nem is csoda, ha megkótyagosodott kissé az agya. A Szent János-kórházban meghalt két gyermeke meg a felesége egy és ugyanazon a napon. Ikreket szült az asszony s előbb a gyermekek hagyták itt ezt a világot, amiben körül se nézhettek, azután meg az asszony. Tegnap délután volt a temetése. Kiss István, akinek most már egy kis hét esztendős leánykán kivül senkije sincs, azon törte a fejét, hogy hogyan jelenjék meg az asszony utolsó tisztességén. Csupa rongy ő maga is, meg a gyermek is. Magával még nem törődött volna olyan nagyon. Végre is hát réges-régen rongyos már, beleszokott, hanem a gyermek fájt neki nagyon. Ennek a szegény ember lányának se cipője, se kalapja s ugy fog kullogni majd az anyja koporsója után, mint valami koldusfióka. S akkor szemébe ötlött Kiss Istvánnak egy bolt ajtaján három-négy kislány fejére illő szalmakalap. Ugy kinálták magukat a kalapok, — tessék Kiss ur — s leszakitott egyet a többi közül s eliramodott vele. Persze megfogták. Bevitték a hetedik kerületi kapitánysághoz, kihallgatták és becsukták. A temetésre se mehetett el s a gyerek is hiába várta otthon. A szegény tolvajnak ez a nagy sora.

— **Erdély mükincsei Párisban.** A kereskedelmi miniszter, mint már megirtuk, az erdélyi mükincsek összegyüjtése és Párisban való kiállitása végett Kolozsvárott bizottságot szervezett. Az *erdélyi történelmi bizottság* gróf *Bánffy* György elnöklete alatt megkezdette müködését és lelkes hangu felhivásban felszólitotta Erdély előkelő családjait, a vármegyei főispánokat, alispánokat, polgármestereket és egyházakat, hogy a hazafias vállalkozás érdekében támogassák munkájában a bizottság kiküldötteit, akik a nyáron Erdélyt bejárva ki fogják válogatni az anyagot az „erdélyi fejedelmek terének“ méltó bemutatása végett. A tárgyakról való előleges tájékoztatást és bejelentéseket a bizottság kolozsvári irodájába kell intézni és pedig lehetőleg minél előbb, mert a gyüjtő körutat már julius elsején megkezdik. Meggyőződésünk, hogy a bizottság hazafias felhivása az érdekelt körökben mindenütt rokonszenves fogadtatásra fog találni, hogy a külföld előtt minél fényesebben dokumentáltassék Erdély régi müveltségének magas szinvonala, a müvészet, tudomány és ipar fejlettsége és mükincsekben való gazdagsága.

— **Tolsztoj leánya nagybeteg.** *Bécs*ből jelenti tudósitónk a *N. W. T.* utján, hogy *Tolsztoj* Tatjána, a nagynevü orosz iró leánya, az osztrák főváros egyik gyógyitóintézetében fekszik sulyosbetegen. Tolsztoj Tatjána két hét előtt érkezett Bécsbe. Veszedelmes agybetegségben szenved, de az orvosok remélik, hogy megmenthetik az életnek. Egészen magára van hagyatva a szanatóriumban, senki sem látogatja, mert senki ismerőse sincs Bécsben. Tolsztoj leánya körülbelül harminc éves.

— **Zola felolvasása.** *Madrid*ból táviratozzák, hogy *Zola* legközelebb *San-Sebastian*ba érkezik s ott felolvasást fog tartani. San-Sebastian, ahol *Canovas del Castillot* meggyilkolták, a leghiresebb spanyol fürdőhely, amelyben a világ minden tájékáról találkozót ad egymásnak az arisztokrácia és a plutokrácia. Francia földön még nem csillapodtak le annyira a szenvedélyek, hogy Zola bátorságosan vállalkozhatnék nyilvános felolvasásra, azért megy San-Sebastianba előadást tartani.

— **Az orléansi herceg balesete.** *London*ból jelentik, hogy az orléansi herceget a minap könnyen végzetessé válható baleset érte. A herceg délután két órakor a wickenhami villájából Londonba érkezvén, titkárjával egy villamos automobil-kocsira ült. Alig indultak el, az automobil egy bérkocsiba ütközött, ugy hogy a falhoz szorult s üvege és gépezete teljesen összetört. *A herceg az összeütközés következtében elszédült* s kocsin vitték a szállóba. A hercegnek egyébként komoly baja nem történt.

— **Letartóztatott olasz tábornok.** *Nizzából* jelentik, hogy a törvényszék vádtanácsa a fenyitő rendőrbirósághoz tette át *Giletta* tábornok ügyét. A tárgyalást hétfőn tartják meg zárt ajtók mögött.

— **Házasság.** *Fodor* Ferenc, a *Magyar Hirlap* közgazdasági rovatának vezetője eljegyezte *Feldmann* Ilonkát, Feldmann József fővárosi órás leányát.

Mielőtt kerékpárt veszvagy kerékpárjátbecserélné, kérje árjegyzékét a világhirü **CHAMPION** és „**THE ROYAL PROGRESS**“ kerékpároknak, melyek raktáraink tulzsufoltsága következtében mélyen leszállitott árban kaphat.
Előnyös fizetési feltételek! Nagy kerékpáriskola és szakértői javitó műhely.
Láng Jakab és Fia kerékpárnagyraktára, Budapesten,
VIII., József-körut 41. sz. Kényelmes: **Kőbánya, Liget-tér 4. sz.**

— **Régi házak.** Kolozsvárott az Óvárnak nevezett régi városrészben van egy kis egyemeletes sárga ház, még nemrégiben kaszárnya. Micsoda nevezetes épület pedig ez. Ha a németeknek vagy akármicsoda nációnak volna egy ilyen emléke a nagy multjából, dehogy enged bele katonát lakónak. Ebben a házban született Mátyás király. A legnagyobb magyar király — s abban a szobában, a melyikben megszülte az édes anyja, bakák köpködtek mindezideig . . . Hát biz ezt csak magyarul szabad megirni, mert ha véletlenül elolvassa valami idegen szerzet, beszolgáltatja ezt az adatot is a Schulvereinnak. A ház pár esztendővel ezelőtt csakugyan meg is unta a katonai szolgálatot s elhatározta, hogy összedül. Szándékában csak erős gerenda árgumentumokkal lehetett megakadályozni. A katonákat persze kiszállásolták belőle, nehogy odalapitsa őket az ócskaság . . . S azóta a gerendákon áll valahogy a kis sárga ház. Most azonban — ugy halljuk — megkönyörült mégis rajta a későn érkezett kegyelet s renoválják. Egy kicsit elkéstek vele, de mégis jobb most legalább, mint soha . . . Az Istennek is van egy régi háza, amely nagyon rászorult a tatarozásra. Mária-Besnyőn a vén, Mária Terézia korabeli templom az invalidus épitmény. Szörnyen vedlett s ha a gödöllői koronauradalom, a kegyur, rá nem határozta volna magát arra, hogy fölsegiti kissé, összeomlott volna egy-két év alatt. Szerencsére itt is elég korán érkezett még a segitség.

— **Garibaldi fia nagybeteg.** *Garibaldi* Manlió, Garibaldi fia, aki még csak huszonhét éves és tengerészkapitány, mellbeteg. Állapota az idén annyira rosszabbodott, hogy családja *Varese* fürdőhelyre vitte abban a reményben, hogy az ottani balzsamos levegőn visszanyeri egészségét. Most azonban, mint Vareseből táviratozzák, annyira rosszul van, hogy *minden percben várják halálát.* Anyját, nővérét és testvéreit, Menotti és Ricciotti *Garibaldi* tábornokokat sürgönyileg hivták a nagybeteghez.

— **Az ácsi csata emléke.** Az 1849-iki ácsi csatának ötvenedik évfordulóját augusztus 3-ikán Komárom polgársága nagy ünneppel üli meg. Az ünneplés előkészitését a *Polgári Kör* vállalta magára, amelynek az élén *Baross* Gábor elnök, a volt kereskedelmi miniszter nagybátyja szervezi az előkészületeket. Az ünnep dolgában a gesztesi járás független érzelmü polgárai népes értekezletet tartottak s elhatározták, hogy csatlakoznak a Polgári Kör mozgalmához. Nagyigmándon *Thaly* Ferenc országgyülési képviselő elnöklésével ugyanebben a tárgyban népgyülés volt, melyen nagyszabásu emlékünnep tartását határozták el. A komaromi Polgári Kör ünnepi szónokul *Kossuth* Ferencet óhajtja megnyerni s őt, valamint *Bartha* Miklós és *Visontai* Soma országgyülési képviselőket háromtagu küldöttséggel fogja felkérni az ünnepen való részvételre.

— **Mannlicher-rémtörténet.** Az *Auroreban* olvassuk a következő rémes történetet: *Podhorzban*, Prága mellett, a minap nagyban folyt a tánc egy korcsmában. Táncközben beállitott a korcsmába két zsandár egy pohárka borra s miután puskáját a sarokba állitotta, csöndesen borozgatni kezdett. De egyszerre csak eldőlt az egyik Mannlicher-puska és — elsült. A golyó a nyitott ajtón át a táncterembe röpült s ott az egy sorban álló *hat muzsikus testét átfurva*, megölt egy táncoló leányt. — A francia ujság ebből azt a tanuságot meriti, hogy a Mannlicher kitünő puska. Pedig azt a tanuságot is merithette volna, hogy a tudósitója — nem kitünő.

— **A politika tanára.** Elmés egy ember lehet ez a nagylelkü yankee, a ki a *princetowni* egyetemnek *százezer dollárt* ajánlott föl egy politikai tanszék fölállitására, abban az esetben, hogy ha *Cleveland*, az Egyesült-Államok ex-elnöke hirdetné onnan a politikát, mint tudományt. Igaz, hogy *Cleveland* sohase foglalkozott a politikának, mint exakt tudománynak a tételeivel, de praksziból ismeri, és pedig kitünően, ezt az ördöngős mesterséget. Elég, ha két kérdésről fog olvasni tanitványainak.

— *Hogyan lettem elnök?*

Ez legyen az első prelekciónak a tárgya, — a másodikban feleljen erre a kérdésre:

— *Hogyan buktam meg?*

Elvégre ez a két kérdés kimeriti az amerikai politikát.

— **Lift-szerencsétlenség.** A *Linzer-gyárban* ma délután a teherfölhuzónál *Zingl* Jakab napszámos foglalatoskodott. A liften malátát szállitottak, a zsákok megcsusztak és a lift kezelője erre hirtelen visszaengedte a fölhuzót. A lift ráesett Zinglre és borzasztó módon megcsonkitotta a fejét és mellét összezuzta, a karját eltörte. A szerencsétlen munkást haldokolva vitték a Rókusba.

— **Nyomdászok kirándulása.** A budapesti nyomdászok egyesülete holnap, vasárnap hajón kirándulást rendez Visegrádra, ahol nagy hangverseny lesz. Az ünnepélyen mintegy 1500-an vesznek részt, köztük a Tipográfia, Ébredés, Athenaeum nyomdász dalárdák, a saját zenekaraikkal.

— **A gazdasági munkások érdekében.** A mezőgazdasági munkások sokat panaszkodtak a miatt, hogy a hadgyakorlatokra aratás idején is behivják őket s igy az aratási keresettől elesnek. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter most értesitette a gazdasági egyesületeket, hogy ezután a póttartálékosokat vagy a tartalékba tartozó mezei munkásokat az aratás ideje alatt nem fogják fegyvergyakorlatokra behivni. Ha pedig a behivásra mégis elkerülhetetlenül szükség volna, a közös hadügyminiszter rendelete szerint a mezei munkásoknak felmentés iránti kérvényeit mindannyiszor kellő figyelembe veszik. Ez az intézkedés bizonyára nagy örömet fog kelteni a mezei munkások körében, akik aratás alatt, amig társaik a télire valót keresik, ezután nem lesznek kénytelenek fegyverbe állni. A gazdaközönség is örömmel veszi ezt a hirt, mert az aratás idején behivott munkások helyettesitése sok nehézséggel járt.

— **A Krivány pénze.** Valaha, amikor még *Krivány* János ur volt, kiterjedt szives figyelme a vármegye diurnistáira is, akik tudvalevőleg sokkal többet nem esznek, mint esznek. Krivány tekintetes ur nem annyira az evés tekintetében gondoskodott róluk, mint inkább ivás dolgában. Hogy hadd járjon körül a pohár és — éljen Krivány János, a mi jótevőnk! Ugy szólott tudniillik az esztendőről-esztendőre kijáró pénzecske, hogy Kriványt kell éltetni, az ő egészségére inni. Ittak is hosszukat és nagyokat a megyei diurnisták s elkövették azt a könnyelmüséget is, hogy egy napon szépen megkoncipiált s még sokkal szebben megirott hálafőliratot intéztek a derék urhoz, amiben megköszönték neki a pénzecskét. Ez pedig — amint most már kisült — igen nagy hebehurgyaság volt, mert a végrehajtó a hálafőliratra is rátette a kezét s kisütötte, hogy megyei pénzt ittak el az árvákéból a diurnisták — és most visszakövetelt tőlük. Pedig hát olyan bort megfizetni, amit potyának ivott meg a szegény ember, nagyon keserves. Talán nem is jut idáig a dolog. . . .

— **Az államvasutak uj igazgatója.** Széles körökben örömet kelt dr. *Stettina* József osztálytanácsosnak a Magyar Államvasutak igazgatójává történt kinevezése. A kitünő hivatalnok e megérdemelt előléptetését örömmel fogadták különösen azok, akik széleskörü tudását, buzgó munkálkodását és lelkiismeretes kötelező érintkezési modorát ismerik. Stettina a korábban fennállott közlekedésügyi miniszteriumban a vizi-osztályban működött és vizjogi kérdésekben elsőrendü tekintély volt. Tehetségeit Baross Gábor is méltányolta s a midőn a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi, másrészt a közlekedési miniszteriumok ügyköre ujjászerveztetett, s a vizosztály személyzetével a földmivelési miniszteriumba kellett volna átmennie, Stettinát a vasuti szakosztályba helyezik át. Ez idő óta a vasutengedelyezesnek bonyolult, nehéz kérdéseivel foglalkozott. Csakhamar az engedélyezési ügyosztály élére állitották, mely állásában szintén a legszebb sikerrel felelt meg a személyéhez füzött varakozásoknak. Uj állásába is magával viszi mindazokat a kiváló tulajdonokat, amelyeket a reája ott várakozó nagyterjedelmü munkakör ellátásában érvényesithet.

— **Amerikai kiállitás.** Óriási kiállitást szándékozik rendezni 1901-ben Amerika. A kezdeményező az Egyesült-Államok, a melynek kormánya félmillió dollárt szavazott meg a saját kiállitása részére. A kormány pénzt adott, de a kiállitás rendezését és a felelősséget nem vállalta el. A kiallitás hat hónapig fog tartani s részt vesznek rajta az összes jelentősebb amerikai államok.

Ilyet még nem látott a világ, ha meglesz . . .

— **A hivatalos órák.** A budapesti pénzintézetek tisztviselői üdvös mozgalmat inditottak, amelynek az a célja, hogy a nyári szezon alatt a hivatalos órák délelőtti 8-tól délutáni 3-ig tartsanak. Ennek a mozgalomnak ez ideig azonban azért nem volt sikere, mert néhány pénzintézeti igazgató előbbre valónak tartja a maga kényelmét, mint sok száz tisztviselőnek óhajt. Pedig igazán fölösleges dolog a hivatalnokok hiábavaló fárasztása. Reméljük, hogy a tisztviselők mozgalma meggyőzi az igazgató urakat, hogy tiz hónapos fárasztó munka után jól esik az üdülés néhány órán keresztül naponta.

— **Öngyilkos katonatiszt.** *Braunauban*, az Inn mellett, mint *Linzből* táviratozzák, ma főbe lőtte magát báró *Löwenstamm-Mayer* Lipót főhadnagy. A szerencsétlen katonatisztet buskomorsága vitte az öngyilkosságba. Háromszor lőtt magára, de a golyók a falba fúródtak. A negyedik lövés a jobb halántékát érte. A huszonhét éves főhadnagy a halállal vivódik.

— **Villamos omnibuszok.** Ma jelent meg *Berlin* utcáin az első villamos omnibusz. A kiserlet pompásan sikerült s már néhány nap alatt átadják a forgalomnak az uj villamos kocsikat, amelyek sokkal tetszetősebbek az eddigieknél. Az uj villamos-omnibuszkocsi huszonnyolc utasra van berendezve.

— **Kémek.** Franciaország manapság minden idegenben, aki ceruzát és papirost vesz a kezébe, rémet, azaz kémet lát. A minap egy olaszt csuktak el kémkedés cimén, most pedig egy ártatlan angol turista keserüli meg azt, hogy rajzolgatott. *Clayes* angol mérnök feleségével biciklizett *Cherbourg* körül, s az uton kis térképet rajzolt, amelyen a biciklivel járható utakat megjelölte. Ezért ráfogták, hogy kémkedik, s a szerencsétlen embert *két évi fogságra* és 1000 frank pénzbüntetésre itélték, a feleségét pedig kiutasitották az országból. Képzelhető a szegény turista kétségbeesése, aki egyelőre hiába fordult fühöz-fához segitségért. Az angol lapok azt irják, hogy a nagykövet segiteni fog rajta.

— **Az Országos Középiskolai Tanáregyesület** legutóbb tartott választmányi ülésén megválasztotta a jövő három évre az egyesület tisztviselőit. Elnöknek *Beöthy* Zsoltot, alelnököknek *Hofer* Károlyt és *Rombauer* Emilt, főtitkárnak *Négyessy* Lászlót, szerkesztőnek *Rajner* Ferencet, pénztárosnak *Müller* Józsefet, titkárnak és gazdának *Molnár* Istvánt, a segitő alap elnökének *Vámossy* Mihályt és pénztárkezelő ellenőrnek *Tiber* Ágostot. Egyuttal megállapitotta a választmány a julius 2-ikán, vasárnap, és 3-ikán, hétfőn az Akadémia kistermében tartandó 33-ik évi közgyülés napirendjét, amely a következő:

Julius 1-én, szombaton: Este fél 7 órakor igazgatósági ülés a VI. kerületi állami főreáliskolában.

Este 8 órakor ismerkedő estély az állatkerti Wampetics-vendéglő kerti pavillonjában.

Julius 2-án, vasárnap délelőtt 8 órakor választmányi ülés az Akadémia heti üléstermében.

9 órakor közgyülés ugyanott. Tárgya: Beöthy Zsolt elnöki megnyitó beszéde. — Hivatalos jelentésnk. — Az egyesületi ügyrend tárgyalása.

11 órakor Szarvas Gábor szobrának leleplezése a Ferenc József-téren, gróf Széchenyi szobra mellett. A szoborleleplezésre alkalmi költemény megirására *Sajó* Sándor jászberényi tanárt kérte fel a választmany, aki vallalkozott is a költemény megirására. A leleplezésnél Sajó szavalatán kivül Beöthy Zsolt mond beszédet és a szobrot átadják a fővárosnak. Végül záróének lesz és 1 órakor ebéd az Istvan főherceg-szállóban.

Délután ½5-től 6-ig a VI. kerületi állami főreáliskola uj épületének és berendezésének megtekintése (Bulyovszky-utca 22., a Szondy-utca sarkán). Este tetszés szerinti szórakozás.

Julius 3-án, hétfőn délelőtt:

8 órakor választmányi ülés az Akadémiában.

9 órakor a közgyülés folytatása. Tárgyai: 1. Emlékbeszed *Kamarik* János tiszteletbeli tagról. *Dóczi* Imre igazgatósági tag. — 2. *Alexander* Bernát előadása a felsőbb leányiskolák reformjáról. — 3. Választmányi tagok választása. — 4. Inditványok. — 5. A közgyülés berekesztése. — Déli 1 órakor ebéd az István főherceg-szálló első emeleti termében. Délután 4 órakor találkozás az egyesület helyiségében, IV., Ujvilág-utca 2. szam. Onnan ½5 után indulás az Athenaeum uj telepére. 5 órakor az Atheneaum irodalmi és nyomdai részvénytársaság megtekintése.

Julius 4-én, kedden:

Reggel 8 órakor találkozás az Erzsébet-téri kioszkban. 9 órakor a Ganz-gyár elektromos osztályának megtekintése.

— **Kézrekerült checkhamisito.** *Kölnből* ma távirat érkezett a bécsi rendőrség főnökéhez s ebben közölték, hogy *Freiburgban* elfogták azt a hirhedt checkhamisitót, akit a kontinens minden nagyobb városának rendőrsége köröztet. A letartóztatott csaló kihallgatásakor azt vallotta, hogy *Kohner* Józsefnek hivják és *Budapesten* született. A veszedelmes hamisitónak büntársa is van. Kohner volt az, aki a bécsi országos bank *brailai* fiókjánál, a *Jessek* és társa bankcégnél hamis checkekkel *százötvenezer* frankot csalt ki május hó 25-ikén; egy napoal később cinkostársa segitségével *Londonban* a London-Bankot *3500* font sterlinggel kárositotta meg, a *Bank-Centralenál* 30.000 franknyi hamis szelvényt váltott be és május 27-én *Rotterdamban* az ottani városi takarékpénztártól 15.000 hollandiai forintot csalt ki. Az elfogott hamisitó cinkostársát, aki Londonban Francesco *Cianci*, Párisban pedig Constantin *Agat* néven szerepelt, még nem sikerült kézrekeriteni. A Jessek és társa bankház nagy dijat tüzött ki annak idején Kohnerre s most az összeget a freiburgi rendőrség fogja megkapni.

— **Rehabilitálás.** A Kuria nemrég döntött abban a szenzációs bünpörben, amelynek *Fodor* Zsigmond biztositási hivatalnok volt a vádlottja. Fodornak a Kuria is elégtételt adott, amennyiben a törvényszék és a királyi tábla itéletét helybenhagyta és Fodort minden vád alól felmentette. A hosszu időn át meghurcolt hivatalnoknak erkölcsi elégtételt adott a *Gresham* biztositó-társaság is és ma ujra felvette őt alkalmazottai soraba.

— **Nyultenyésztő pavillon.** A budapesti tudományegyetem Pasteur-intézetének a közoktatásügyi miniszter még a mult évben nyultenyésztő-pavillon épitését rendelte el, amelyre az állami számvevőszék jelentése szerint 4000 frtot forditottak. A sürgető szükségre és arra való tekintettel, hogy a vallás- és közoktatásügyi tárca keretében erről a célról nem gondoskodtak, a szükséges összeget előirányzat nélküli kiadásban kellett kiutalványozni.

— **Keringő egy százason.** Strauss János hagyatékában számtalan irás, kotta közt furcsa dolgot találtak. Egy százforintos bankót, amelynek egyik oldalára tintával egy keringő volt irva. Akár azt hiszszük, hogy tréfából csinálta a mester, akár azt, hogy mert éppen nem akadt más papir a kezébe — bizarr ötlet. Miért nem találtak még verset egy százason? Valószinüleg azért, mert versen nem kerestek még százast...

— **Munkás-otthon.** Ilyen cim alatt szövetkezet alakult Budapesten, amelynek célja, hogy tagjai részére a szövetkezet által szerzett hitel és a tagok által befizetett üzletrészek segélyével a főváros környékén telket és házat szerezzen olyan magas évi összeg ellenében, amennyit az illetők eddig kizárólag házbérre forditottak. A kereskedelemügyi miniszter lehetővé kivánja tenni, hogy ebbe a szövetkezetbe a m. kir. államvasutak napbéres munkásai és kisfizetésü szolgái közül is beléphessenek azok, akik a Rákos-Kereszturon épitendő telek közelében dolgoznak. Megengedte ennélfogva, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága az északi főmühelyben, továbbá a józsefvárosi és keleti pályaudvarokon alkalmazott és a szövetkezetbe belépni kivánó érdemes altisztek és szolgák részére egyenként 160 forintnyi előleget adhasson. Az engedélyezett előleg csakis a munkásház megszerzésére forditható és husz hónap alatt fizetendő vissza.

— **Zivatarok.** Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint tegnap általános esőzés volt az országban. A tegnap délutánról érkezett jelentések szerint Mándokon felhőszakadás volt és a gabonafélék a földön fekszenek. Felső-Vissón a szélvihar a gabonákban igen nagy kárt okozott. Kézdivásárhelyen a kár a *gabonákban 50—60%*. Hajdunánson jégeső volt, a kár kisebb természetü, Aknaszlatinán szélvihar volt a kár jelentékeny; Versecen a nagy zápor, jégeső és szélvihar a gabonákban 50%, a szőllőkben 30—40% kárt okozott. Bácsalmáson felhőszakadás, orkán és nagy jégeső volt, a kár átlag 50%; Villányban kisebb jégeső volt, a kár mintegy 5%. Egyébként az országban ma reggel sokfelé viharos szél dühöng. A hőmérséklet általánosan süllyedt.

Nagy-Szent-Miklós község szerb részében, mint levelezőnk táviratozza, vagy öt percig borzasztó jégeső pusztitott. Az egész határt arasznyi jég borította és galambtojás nagyságu szemek is estek. A kár igen nagy.

— **Letartóztatott román őrnagy.** *Romániában* nagy botrány történt mostanában, amelybe egy magyarországi asszony is bele van keverve. Nemrégen történt, hogy *Solomonescu* őrnagy, aki egy kis román városban, *Foksani*-ban zászlóaljparancsnok, pénzcsekket küldött a hadügyminisztériumhoz. A levélben hatezer franknak kellett volna lenni, de pénz helyett ujságpapiros volt benne. Kezdetben azt hitték, hogy a postán lopták el a pénzt, de azután kiderült, hogy maga az őrnagy a sikkasztó. Nemrég ugyanis Foksaniban egy *Papné* nevü erdélyi oláh asszony orfeuma ütötte föl sátorfáját s az őrnagy, aki feleséges ember, beleszeretett az egyik német énekesnőbe. Solomonescuné többször megjelent az orfeumban s ott heves jelenetei voltak a férjével, aki egész vagyonát ráfizarolta a német leányra. Az őrnagyné végre a leányt kérlelte, hogy ne tegye semmivé családi életét, hanem szakitson az urával. Az orfeumdiva jószivü leány volt, már azért is, mert az őrnagynak elfogyott a pénze, tehát elutazott Romániából Budapestre. Solomonescu el akarta kiséri az uton s magához vette az ezred pénzét. A leánynyal eljött Predeálig, ott aztán visszafordult, de a pénzből már hiányzott hatezer frank, mert ezt utravalóul adta az énekesnőnek. Alig ért állomáshelyére, parancsot hapott a hadügyminisztériumtól, hogy a kezelésére bizott pénzt küldje be. Solomonescu ujságpapirost küldött pénz helyett. Tegnapelőtt aztán letartóztatták s egyuttal a foksani német orfeum tulajdonosnője, Papné ellen is megindították a vizsgálatot.

— **Összeégett fiatal asszony.** *Miskolcról* jelentik, hogy ott a napokban szomoru sorsra jutott egy fiatal szép asszony. *Sveitzer* Henrik kerékpárnagykereskedő felesége az égő gyertyával véletlenül meggyujtotta a takaritáshoz használt benzint, amely felrobbant. Az asszony ruhája tüzet fogott s a szerencsétlen teremtés olyan iszonyuan összeégett, hogy egy nap mulva irtózatos kinok között kiszenvedett.

— **Szerencsétlenség egy bányában.** A dubravai antimonbányában történt szerencsétlenségről ujabban a következő részleteket jelentik: A dubravai antimonrétegeket hat évvel ezelőtt fedezték föl. *Demuth* Gusztáv andrásfalvi nagybérlő szabadalmat nyert a kutatásra s csakhamar aknákat furatott a hegyekbe és 30 bocai bányaszszal dolgoztatott. Demuth ez utóbbi időben három hét óta nem volt jelen a bányamunkálatoknál. A harminc bányász tehát igazgató, felügyelő, mérnök nélkül dolgozott, de sőt bányacsat, valamint bányafalőrt sem alkalmazott Demuth. A tulajdonos a szó szoros értelmében minden szakértelem nélkül bányászkodott, mignem tegnap reggel tiz óra tájban beütött a katasztrófa. A *Kovácsova* nevü aknában 30 méter rézsut mélységben 16 bányász dolgozott. 10 órakor a vezető bányász jelszavára reggelihez kifelé igyekeztek a tárnából. Az állványokon kuszva 12 ember szerencsésen napvilágra ért. A négy utolsó embert azonban ott érte a szerencsétlenség; leszakadt föléjük az állvány s a negymennyiségü föld és kőtörmelék eltemette az egész aknát. A négy szerencsétlen közül *Sztrczula* János. *Sztrczula* András sulyosan megsérülve szabadultak meg, ellenben *Korbinyi* Lajos 24 éves és *Polónyi* Dániel 18 éves munkás ott lelte halálát. A szerencsétlenség szinhelyén csakhamar megjelent a hatóság, amely a két holttest kiásatását azonnal elrendelte. Egész napi fáradalmas munka után végre rákadtak *Korbinyi* Lajos összeroncsolt holttestére. *Polónyi holttestét eddig még nem találták meg.* Az ásást egész éjjel szüntelenül folytatták, mig reggelre Polónyi egyik elszakitott karját megleltek. A kutatást folytatják. A hatóság Demuthot vonja felelősségre, mert megállapitott tény, hogy mulasztása a szerencsétlenség oka.

— **A menyasszony.** Dettori Giovanninak nem volt kenyere. Dolgozott, vesződött az asszonyért meg a kis pólyás gyerekéért, de hiába. Egy napnn aztán, amikor minden reménye elfogyott már, jegyet váltott egy amerikai hajóra s az uj világba ment aranyat keresni. Megint csak dolgozott, vesződött s mikor nagysokára összegyüjtött egy kis vagyont, leült s a kérges tenyerével irt egy hosszu levelet, amelyben arra kérte a feleségét, hogy jöjjön utána. Két hónap mulva megjött a válasz is. Az volt benne, hogy az asszony meghalt. Dettori Giovanni busulásnak adta a fejét s bujában az otthonmaradt kis leányát is elfeledte. Eszébe se jutott volna tán soha, ha a napokban vissza nem tér Európába, azzal a szándékkal, hogy ujra megházasodik. Egyik barátja tudott is egy leányt, aki nagyon jól illenék Dettori Giovannihoz; árva leány, tiszta, gondos. Dettori a leány szülői felől kérdezősködött.

— Árva vagyok — mondta a menyasszony. Kis pólyás gyerek voltam, mikor az apám elment Amerikába. Édes anyám meg...

— Hol laktatok?

— Ricolo Pigorai 2.

— A neved?

— Antonietta.

Dettori Giovanni sirva ölelte meg a menyasszonyt. Azért sirt, mert a menyasszony husz év óta nem látott leánya volt.

— **Dadogók vizsgája.** A dadogók és beszédfogyatékosok utolsó tanórája volt ma a Barcsay-utcai állami főgimnázium bérházában, melyen a tanfolyam tanulóin kivül a szülők és hozzatartozók teljes számban jelentek meg. Ezen a záró előadáson alkalma volt mindenkinek meggyőződni arról, hogy a tanulók mindegyike jeles sikerrel állotta meg helyét. Ez a meglepő jó eredmény a legfényesebb bizonyitéka *Skultéty* Lajos tanár humanitárius fáradozása sikerének. A szünidőben uj tanfolyam nyilik meg julius 1-én. Beiratkozni lehet a gimnázium bérházában (Hársfa-utca 24.)

— **Esküvő egy halottal.** Az amerikaiak már nem csinálhatnak olyasmit, ami meglephetné az embert. Ő róluk már mindent elhiszünk. Próbáljuk meg elhinni ezt a rémtörténetet, amelyet a *Gil Blas* nyomán közlünk. Miss Lelie B. huszéves volt és menyasszony. Esküvője napján felöltözött a cerimóniára, boldogan készült a szép utra, amikor hirtelen roszszul lett s egy fél óra multán *meghalt.* A vőlegény majd beleőrült ebbe a szerencsétlenségbe és követelte, hogy eskessék össze halott jegyesével. Nem tehettek másként, engedtek a vőlegény kivánságának. A koszorukkal, virágokkal diszitett koporsót a templomba vitték, a vőlegény melléállott, s egy R. G. nevü pap összeadta őket. Ezután az összes rokonok és vendégek hazamentek, gyászruhát öltöttek, s eltemették a lányt. A vőlegény pedig fogadta a kondoleáló barátokat, ismerőseket.

Mondja a Gil Blas.

— **Csónakon az Atlanti Oceánon át.** *New York*ból táviratozzák, hogy *Andrews* kapitány, aki kis vitorlás csónakján többször tett már nagyobb utazásokat az Oceánon, most Európába indult a tizenkét láb hosszu és három láb széles kis járművön. Több ezer ember nézte az Atlantic City tengeri fürdő kikötőjében a merész kapitány indulását. Egész egyedül kelt utra, bár *Miss Belle Shape*, egy fiatal amerikai leány kezdetben elhatározta, hogy elkiséri a kapitányt, de az utolsó pillanatban visszariadt a merész vállalkozástól. *Andrews* nappal aludni akar, hogy éjjel kormányozhassa sajkáját. Reméli, hogy negyven nap alatt eléri az Azori-szigeteket s szeptember végén kiköthet Franciaország partján.

— **Jockeykről.** A jockeyk bizonyára meg vannak elégedve a hivatásukkal, de sokan különösen nem cserélnének más ember fiával. Óriás jövedelmeket raknak zsebre. Van rendes jövedelmük, aztán sok szerencsés gazda nem fukarkodik, ha a lovát behozza. George Williamsonnak J. G. Bulteel, Manifesto gazdája például huszonnégyezer forint jutalmat adott, amikor a Grand National Steeple Chaset megnyerte. Könnyen tehette ezt Bulteel, mert maga is fogadott a lovára és negyedmillió frankot nyert. Williamson különben maga is milliomos, olyan jó szerződéseket kötnek vele az istállótulajdonosok. Angliában egyszerre három istállótulajdonos is szerződtet egy-egy jónevü jockeyt. Akinek elsősorban van jussa a jockeyra, az rendesen ötven-hatvanezer forintot fizet neki évenkint, aki pedig csak abban az esetben ültetheti a nyeregbe, ha az első jog tulajdonosának nincs szüksége rá, husz-huszonkétezer forintot fizet neki. A hirneves jockeyk rendesen még egy harmadik szerződést is kötnek olyan istállótulajdonossal, akinek a lovait csak az esetben lovagolják, ha a két első tulajdonos lovai nem futnak. A harmadik szerződés ára nyolc-tizenötezer forint. Igy aztán nem csoda, ha egyes jockeynak óriás jövedelmei vannak. Igy Ottó Madennek, a hires Kincsem-lovas fiának, csupán szerződésekből évenkint százhusz ezer forint jövedelme van. Madennél még többet keresett annak idején Fred Archer, aki 1886-ban főbelőtte magát. Archer tizenkét év alatt 2463 versenyben érkezett be elsőnek; lovaglásainak száma ugy aránylik győzelmeinek a számához, mint öt a kettőhöz. Egyedül 1885-ben 246 versenyben érkezett be elsőnek. A negyvenes években mesés jövedelme volt egy Kitchener nevü angol jockeynak, ami különben nem is csoda, mert Kitchener, mikor 1844-ben a Chester Cupöt megnyerte, mindössze csak negyven angol font nehéz volt.

— **Öngyilkosság a fürdőben.** Az Erzsébet-körüti Vasfürdőben ma délben *Hegedüs* István fürdőszolga huszonnyolc éves felesége öngyilkossági szándékból mellbe lőtte magát. A golyó a szerencsétlen asszonynak bal mellébe furódott. Végzetes tettének okát nem mondta meg. A mentők a Rókuskórházba szállitották.

— **Szerencsétlenül járt fütő.** *Mikolcsik* István vasuti fütő tegnap este tiz óra tájban Kőbánya mellett a Rákosi pályaudvaron lebukott egy robogó szerkocsiról. A szerencsétlen ember a kerekek alá került, amelyek jobb alkarját teljesen lometszették. A mentők sulyos sebével a Rókus-kórházba szállitották.

— **A jövő évi sakktorna.** A jövő évi nemzetközi sakktornát Párisban fogják megtartani. A sakkverseny nagy költségei már fedezetet találtak és *Loubet* elnök maga is nagy dijat ajánlott fel. Ez a dij két gyönyörü sévresi váza, amelyek legalább is ötezer frank értéket képviselnek.

— **Stájerország gyöngye.** Évszázadok óta hires Stájerország gyöngye, *Rohitsch-Sauerbrunn*, amely különösen a legutóbbi harminc év alatt világfürdővé lett. Évenkint körülbelül 3000 vendég keresi föl ezt a kies helyet, amely látogatóinak mindenféle kényelmet biztosit. A fürdő forrásai, a Styria és a Templomforrás, a legkülönfélébb betegségek gyógyitására bizonyultak alkalmasnak. A betegek három-négy hét alatt gyógyultan, ujult erővel hagyják el Rohitsch-Sauerbrunnt. A fürdő vezetősége a pazar kényelem mellett busásan gondoskodik vendégei szórakoztatásáról is.

— **Gleichenberg.** Az európai üdülőhelyek között joggal illeti meg az elsőség Gleichenberget. Egyrészt általánosan ismert, kitünő gyógyitó erejü ásványvizforrásainál és kedvező klimatikus viszonyainál fogva, amelynek a fürdő több mint egy félszázadon világhirüségét köszönheti, másrészt a gyógyintézetek sokfélesége, kitünő berendezése miatt. A fürdőn eddig fönnállott gyógyintézetekhez és világhirü fenyőillat-inhalatoriumokhoz csatlakozik két külön inhalációs-terem, amelyet az idén létesitettek. A fürdőkön kivül kitünő hidegvizgyógyintézetek állanak a gleichenbergi üdülők rendelkezésére. A vendégek kényelmét teljesen biztositják a gleichenbergi lakások, amelyek mérsékelt áron bérelhetők ki. Mindenféle tudakozódásra készséggel felel a fürdőigazgatóság. A gleichenbergi tömérdek ujitás körül különösen említésre mélto az uj postaépület és az uj vizvezeték, amely tetemesen növelte Gleichenberg világfürdői jellegét.

— **Nagyothallás.** Egy gazdag nő, aki a nagyothallásból és fülzugásból dr. *Nicholson* mesterséges dobhártyájának alkalmazása által kigyógyult, 20.000 márkát ajándékozott dr. Nicholson intézetének, hogy azok a süketek és nagyothallók, akiknek nincsen módjukban megszerezni a mesterséges dobhártyát, ingyen megkapják azt. Levelek Institut Nicholson *Longcott*, Gunnersbury, London, W. England cimére küldendők.

———

(x) **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Lásd *Lichtblau* A. debreceni katona-iskolájának hirdetését.

———

(x) **A közönség izlése.** Mindama szebbnél-szebb képsorozatok között, melyeket eddig a Magyar Körképtársaság optikai előadásai folyamán a Hódoló diszfelvonulás körkép látogatóinak bemutatott, különösen két csoportnak volt jelentékeny, szinte jellemző sikere; ezek: a világ körüli utazás 45 perc alatt és a szines fényképezés terén elért legujabb vivmányok. Nagyon érdekes ennek a konstatálása azért, mert ebben megnyilatkozik a fővárosi közönség izlése, amely ugy látszik e képsorozatokban nemcsak azt keresi, hogy szórakozzék, hanem hogy ösmereteit bővitve tanuljon is. A körképtársaság ezért folyó hó 25-ikén vasárnap délelőtt 11 órától fogva, — respektálva a közönség izlését — az emlitett két irányban teljesen uj sorozat bemutatását kezdi meg. Az uj utazás a világ körül ezuttal a budapesti keleti pályaudvarból kiindulva, Fiume, Velence, Milánó, Flórenc, Róma, Nápoly, Pompeji, Capri, Palermo, Korfu, Athén, Konstantinápoly, Port-Said, Vörös- és Arab-tengeren át Indiába, innét Burmába, Ceylon, Batavia, Borneo, Khina, Korea, Japánba vezet. Ez országok és vidékek természeti szépségei és különleges népfajai megtekintése után következnek a Hebridák, Ausztrália, a Jóreménység foka, Madagaszkár, Madeira, Portugália, Atlanti-Óceán, London, Páris, Svájc, Ausztria legérdekesebb látványosságai, mely után az utazás a Budapest nyugati pályaudvaron véget ér. Természetes, hogy a körkép látogatói ezen sorozatot díjmentesen tekinthetik meg.

———

(x) **A beszélő ujság — nyáron.** A *Telefon Hirmondó* igazgatósága a holt szezon alatt is változatlan buzgalommal munkálkodik azon, hogy publikumának a kitünő hirszolgálat mellett szórakozást is nyujtson. E céljának elérése végett naponta délután 1/4 4 órakor egy érdekes *tárcát* olvastat fel, 1/25 *órától 7-ig* pedig az *Erzsébettéren* játszó *katonazenekar* hangversenyét közvetiti. Este — az operaház zárva

lévén — s mivel a művésznők és művészek távolléte miatt házi hangversenyeket sem lehet rendezni, 8 órától 11 óráig felváltva közvetiti *két cigánybanda* és egy *katonai zenekar* játékát. Ezekkel az intézkedésekkel — ugy hiszszük — nagyban hozzájárul a *Hirmondó* ahhoz, hogy azok, akik a nyarat a fővárosban kénytelenek tölteni, kevésbé érezzék a holt idény unalmát.

A legszebb orosz asszony.

(Pétervári levél.)

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Pétervár, junius 20.

Hatalmas gyászpompa közepette vonult tegnap az Alexander-Nevszki-monostor felé egy óriási temetési menet, amely *Leuchtenberg-Skobelev* hercegnőt kisérte utolsó utján. Mert a családi kriptában nem akadt helye a legszebb orosz asszonynak....

Tizenkilencéves korában került az orosz udvarhoz a csodaszép *Skobelev* Sinaida, ahol általános imádattal vették körül. Elbüvölte az asszonyokat éppen ugy, mint a férfiakat, csakhogy a legtöbb nővérében gyülölséget keltett bübájos varázslatával. Fivéréhez, a hires „fehér tábornokhoz“ nagyon hasonlitott és különösen nagy, szürke szeme a hosszu, fekete pillák alatt árulta el a közeli rokonságot. Szoborszerüen arányos csuda-termete, magas, fenséges alakja, és dusgazdag, hamvasszőke haja volt Oroszország legszebb asszonyának. Nem csuda, hogy az udvaroncok rajongó hódolattal vették közül és hogy virágokkal meg költeményekkel halmozták el. De a szép *Sinaida* senkit se tüntetett ki udvarlói közül, a kiket kivétel nélkül ugyanaz a bájos mosoly tartott vissza kellő távolságban.

Neki készen volt a terve: ragyogni akart, szerepet játszani és nagy névhez meg előkelő álláshoz jutni. Mert az egyszerü *Skobelev* parasztnak unokája jól tudta, hogy szépsége, amelynek teljes tudatában volt, nem elegendő arra, hogy a cári család közvetlen közelében elfogulatlanul mozoghasson.

Amikor számtalan udvarlói közül végre az ifju *Leuchtenberg* Jenő herceg, I. Miklós cár unokája kezét megkérte, *Skobelev* kisasszony gondolkozási időt se követelt és kimondta a boldogitó igent. Tekintettel a mesalliancera, elálltak a pompás nászünnepélytől és a szertartást a legszükebb családi körben egy kis nyaralóban, Pétervár mellett tartották meg, ahol az ifju pár a mézesheteket is töltötte el.

II. *Sándor* cár, aki lángoló tisztelője volt az udvarhölgy szépségének, *Beauharnais* grófnő cimét adományozta neki, amelyet csakhamar ugy Oroszországban, mint a külföld legelegánsabb fürdőhelyein népszerüvé tett. Csodás toalettjei, fésülködése, modora csakhamar divatot teremtett, szépsége pedig, amióta asszony lett, még inkább fejlődött ki.

Gyakran találkoztam vele nagynénje, *Adlerberg* grófnő házában a *five-o'clock* idején. Mihelyt a szalonba lépett, a csudaszép asszonyra tapadt mindenkinek a tekintete. Társalgása elragadott, pillantása elbüvölt. Gyönyörüen énekelt, akárcsak nővére: *Blejoszelski-Bjeloszerski* hercegasszony. Azonfelüi mükedvelői szinielőadásokon perfekt tehetségével tünt föl.

Hiszen tulajdonképpen sokkalta inkább illett volna müvésznőnek, vidám és független asszonynak, mint etikett alatt raboskodó hercegnőnek.

De mindaz, amit eleinte rajta csudáltak, szépnek meg érdekesnek találtak, csakhamar nemezisévé vált. Csakhamar kritizálni kezdték extravaganciáit, ruházkodását nagyon is szabadosnak, társalgási tónusát szemérmetlennek találták, — egyszóval az eleinte csudált és elkényeztetett *Beauharnais* grófnőnek számtalan ellensége támadt. De ő mindezzel nem törődött.

Különös előszeretettel járt külvárosi orfeumokba, többnyire férjének és ennek barátjai *Alexis* nagyherceg társaságában. Mert tizenkét év előtt még hallatlan dolog volt, hogy például *Vladimir* nagyherceg neje az *Aquariumban* megjelenhessen; ma senki se csodálkozik rajta. A társadalmi feszély, a pletykák és különösen az irigy, csuf udvarhölgyek cselszövényei türhetetlenné tették a legszebb orosz asszonynak *Pétervárott* a tartózkodást.

Csakhamar megkedvelte *Párist*, ahol minden évben eltöltötte a „szezont“, mert az udvari levegőtől elundorodott és már az utóbbi években udvari ünnepélyeken meg se jelent.

Majd komolyan beteg lett a szép orosz virág és több francia és német fürdőt kellett évenkint fölkeresnie. De még betegsége se tudta megfosztani ragyogó szépségétől és *Kreznachba* az ő csodájára seregletteK az emberek. A pétervári udvarhölgyek persze azt mondták, hogy azért megy évente Párisba, hogy ott magát „emailliroztassa.“ A rejtelmesen mélységes szem ábrándos pillantása, elegáns termete, és észbontó mosolya mit se veszitett ifjuságából.

Elhervadt, mint a liliom. Szépen és fehéren.

L. A.

Fél.

— Jelenet. —

(A bécsi és bécsvidéki mészárosok és hentesek legutóbb elhatározták, hogy lépéseket tesznek a *font* behozatalára. Miután a korona a forintnak fele, legyen a kiló helyett is mérték a — fele.)

Miután most már mindennek a felét kell venni, vegyük ennek a hasábnak si a felét.

Egy ur: Hány óra, barátom?

A másik: Huszonnégy.

Az egyik: Hisz dél van!

A másik: De miután a forint helyett a felét veszszük, meg a kiló helyett is, az órával is ugyanezt csináljuk. Hány éves vagy tehát?

Az egyik: Én? Nyolcvan.

A másik: Jó. Látom, hogy értesz. Egy forint = két korona. Egy akármi = két fél akármi. Menjünk kocsik?

Az egyik: Mi az: „kocsik“?

A másik: A „kocsikázni“ fele. A másik fele „ázni.“

Az egyik: Ázni? Az se jó. Annak is a felét vedd: „félig megázni.“

A másik: Félig? Ezt se lehet mondani. Egy fél *ig*, az *g*.

Az egyik: És ennek mi a fele?

A másik: Egy fél gé, vagyis *gé fél*.

Az egyik: S ez minek a fele?

A másik: A német „géfélligkeit“ szónak.

Az egyik: Azt hiszem, ebbe bele lehet őrülni. De miután a korona fele a forintnak ...

A másik: Igy is jó. Most pedig menjünk Schwarzerhez.

Az egyik: Nem inkább Mező Lipóthoz?

A másik: Miután csak félbolondok lettünk a bécsi hentesek határozatától, elég lesz a fél-Lipótmező, vagyis Schwarzer. Bátor ember ez a Schwarzer?

Az egyik: Nem, Fél.

—o—.

A királyné szobra.

Budapest, junius 24.

A *Budapesti Napló* cimére ma a következő adomány érkezett a királyné szobrára:

W. K. Bács-Topolya . .	1 frt — kr.
A legutóbb kimutatott összeg:	4379 frt 96 kr.
Gyüjtésünk eddigi eredménye:	4380 frt 96 kr.

FŐVÁROS.

(*) **A vizdij-szabályzat.** Ma délután folytatta és befejezte az állandó vizvezetéki bizottság a *vizszolgáltatásról* szóló szabályrendelet tárgyalását. Ezuttal a vizdijakról szóló fejezetet állapitották meg.

Az uj szabályzat szerint is megmaradnak a régi egységárak: a szürt viz ára köbméterenként 16 fillér, kivéve a budai magasabban fekvő helyeket, ahol az ár 20 kr. Az évi vizdijak a következők: A házban levő és 40 négyszögméternél nem nagyobb minden helyiség után 3 korona; negyven méteren tul, minden 10 méter után 75 fillér. A fürdőszoba után 12 korona. Minden kocsi után 6 korona. Lépcsőházak, udvarok, kapubejárások után négyszögméterenkint 4 fillér. Házi kert után, négyszögméterenkint 12 fillér. Üvegházak métere után 10 fillér. Házi szökőkutak után 94—100 korona. A vizmérők használati dija éppen a felére lesz leszállitva s 6—50 korona közt váltakozik. Reform az, hogy a vizmérő használatával kapcsolatosan ezentul nem lesz átalányozás. Aki azonban vizmérőt nem akar alkalmazni, az az eddigi átalány ötszörösét fizeti. Általában az a célja az uj szabályzatnak, hogy az árak emelése nélkül, de pontosabb szabályozásával megtérüljön a főváros pénzének a kamata s ezt — legalább a számitások azt mutatják — el is fogják érni. Végül abban állapodott meg a bizottság, hogy javasolni fogja öt-öt tagnak a kiküldését a pénzügyi-, középitési- és jogügyi bizottságokból, akik aztán véglegesen szövegezzék a szabályzat-tervezetet, ugy, hogy azt az ősz elején a közgyülés tárgyalhassa.

(*) **A tőkekamat-, járadék- és IV. osztályu adó.** A tanács tudatja a közönséggel, hogy az 1899. évre kivetett tőkekamat- és járadékadó, valamint a IV. osztályu kereseti adó és ezek járulékaira vonatkozó kivetési lajstromokat junius 26-ától julius 3-áig (bezárólag) a kerületi adószámviteli hivataloknál a délelőtti hivatalos órák alatt közszemlére teszik ki. Az adókivetés ellen azok az adózók, akik már fizettek adót, a lajstromok közzétételét követő tizenöt nap alatt, akik az idén fizetnek először adót, adótartozásuknak az adókönyvecskébe való bejegyzését követő tizenöt nap alatt a közigazgatási bizottsághoz fölebbezhetnek. A fölebbezéseket az adófelügyelőségnél (fővámház) kell beadni.

Nyilttér.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáér nem felelős a szerkesztőség.)

Igyunk ARTÉZI savanyuvizet

valódi jó minőségben csak az **„ARTÉZIA“** budapesti vendéglősök szikviz és pezsgőitalok gyár r. t. (VII. ker., Egressy-ut 20/c) szállitja.

Kapható minden vendéglős és füszeresnél.

Szt. Lukácsfürdő

téli és nyári gyógyhely

BUDAPESTEN.

Nagy kénes iszapfürdő, melynek 520□ méter nagyságu nyitott medencéiben a forrásviz naponként négyszer megujul. Mindennemü gyógy és üditő fürdők. Kitünő szállodák. Vendéglő saját üzemben. Olcsó árak. Prospektust ingyen küld az igazgatóság

SZINHÁZ, ZENE.

** **Az uj Nemzeti Szinház.** Minthogy a Nemzeti Szinházat mostani állapotában rendkivüli kényelmetlenségénél, tüzveszélyes és szük voltánál fogva, már sokáig fönntartani lehetetlen, a legkülönbözőbb oldalról, a főváros, az épitészek, a mérnökök és magánosok részéről merültek föl tervek arra nézve, hogy az uj Nemzeti Szinház hova épittessék? A javasolt helyek között — mondja gróf *Keglevich* István intendáns egy nekünk megküldött kommünikében — kétségkivül legelőnyösebb és minden kelléknek leginkább megfelelő az *Erzsébettér*, még pedig nemcsak abból a szempontból, hogy a fővárosnak minő helyei állanak rendelkezésre, de el lehet mondani, hogy Európa egyik fővárosában sem lehetne szebb és alkalmasabb helyet találni szinházépitésre.

Épitészeti szempontból egyedül az Erzsébet-tér alkalmas az uj szinház céljaira. Mert a szinháznak, ha a modern igényeknek meg akar felelni, alacsonynak kell lennie, mert csak abban lehet jó akusztika s csak ilyen épületben lehet a nézőteret ugy elhelyezni, hogy a terem minden részéből jól halljanak és jól lássanak. Az alacsony szinházat pedig, ha körülötte szabad, illetőleg befásitott keret nincs, a körülötte levő nagy négyemeletes házak elnyomják.

Az a kifogás, hogy az uj szinház által a főváros veszit amugy is kisszámu tereiből, meg nem állhat a következő okok következtében. Az Erzsébet-tér 9000 □ öl, ebből a bekeritett kert 6225 □ öl, melyből a szinház körülbelől 1180 □ ölet foglalna el, tehát csak ötödrészét, még pedig főképpen azt, amely most sincs befásitva: azaz a zenekari bódé helyét, a nagy virágágyat és a körülötte fekvő apróbb virágágyaknak egy-egy csücskét, amint azt a következő vázlat föltünteti:

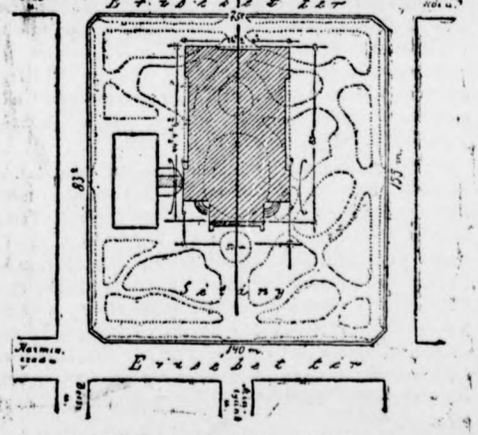

A tér befásitott része tehát érintetlen maradna a szinházhoz nappal a kocsiközlekedés teljesen minimális, este is csak a Fürdő-utca felől levő részen hajtanának a kocsik a szinházhoz, amig a térnek azt a felét, mely a Harmincad-utca felé teried, soha kocsiközlekedés meg nem zavarná.

Megjegyzendő, hogy a színháznak másutt a saját területén, 1180 □-ölön kivül még 2400 □-ölnyi szabad helyre volna szüksége, ami tekintettel arra, hogy a színház a közóhajtásnak megfelelően csakis a Belvárosban, vagy annak közvetlen közelében volna fölépithető, legalább 2½ millió forintba kerülő telekvásárlást, kisajátitást tenne szükségessé, mig ha az Erzsébet-teret, illetőleg annak egy ötödrészét, a be nem fásitott virágágyak helyét engednék át a színházépités céljaira, — minthogy itt a 2400 □-ölnyi szükséges szabad hely már amugy is megvan, — megépülhetne az uj Nemzeti Szinház a nélkül, *hogy akár az államtól, akár a fővárostól csak egy forintnyi áldozatot is igénybe kellene vennie.* Azonfelül pedig a 2½ millionyi roppant áldozat mellett sem lehetne a szinház céljaira annyira megfelelő és a főváros szépségét is oly mértékben emelő helyet szerezni, mint aminő az Erzsébettér.

A kioszk jövedelmezőségét kétségkivül óriási mértékben megnövelné a Nemzeti Szinház, aminthogy a régi, jelentéktelen kis kioszknak a főváros akkori kezdetleges viszonyai dacára is óriási közönsége volt, amikor ott állott a német szinház — s ez csak a főváros bérjövedelmének válnék javára.

Minthogy azonban még mindig akadhatnak olyanok, akik azt a néhány virágágyat sajnálják feláldozni a Nemzeti Szinház céljaira s inkább okoznának az államnak vagy a fővárosnak, vagy a kettőnek együtt 2½ milliónyi kisajátitási költséget, ismételten hangsulyozzuk, hogy a tér sétányjellegéből mitsem veszitene. Másrészt, hogy ha veszitene is valamit, az ennél a városrésznél, ahol az Erzsébet-tértől száz lépésnyire van a József-tér, a Gizella-tér, közel a Dunasor, azután az Ujépület helyén kétségkivül létesitendő sétány — különös fontossággal nem bir.

** **Szulamith.** A Kisfaludy Szinház mai premiérje fényesen rácáfolt a hetvenes évek óta elterjedt ama véleményre, hogy héber zene és opera nincs. A *Szulamith* operának minden egyes taktusa a legtisztább héber motivumokon épült fel. Sőt majdnem minden dallama ismeretes és elterjedt az egész földön, de azért annyi ezer variációjuk van az egyes motivumoknak, hogy a zenét még sem teszik unalmassá. A zsufolt szinháznak minden egyes látogatója azt mondta az előadás végén:

— Ezt a darabot érdemes volt megnézni.

Ugy zenéje, mint szövege, amelyet *Goldfaden* Dávid irt, érdekfeszitő és szép. Az est sikeréhez minden egyes szereplő hozzájárult. *Kövessy* pompásan rendezte az előadást és *Donáth* Ede karmester, aki saját szerzeményeivel is gazdagitotta az operát, kifogástalanul dirigálta a zenekart. Különösen dicséretet érdemelnek: *Kövessyné* asszony, *Kápolnai* Irén, *Érczkövy* Károly, és *Radó* Sándor. (*S—m.*)

** **A Népszinház pályázatai.** A *Népszinház* pályabirósága *Heltai* Ferenc országos képviselő és népszinházi bizottsági tag elnöklete alatt ma döntött a *Népszinház* operett-szöveg pályázata fölött. A biráló bizottság tagjai dr. *Lipcsey* Ádám, ifj. Bokor József, *Géczy* István és *Porzsolt* Kálmán voltak. A bizottság a pályázó darabok közt *előadható darabot nem talált és a pályadij kiadását megtagadta.* A biráló bizottság egy-egy tagja figyelemre méltónak találta a *Stockholmi boszorkányok* és a *Bujósdi* cimü librettókat. A Népszinház népszinmü-pályázatának birósága a nyári szünet miatt csak szeptember első napjaiban fogja kihirdetni a pályázat eredményét.

** **A Vigszinház utolsó előadása.** A *Vigszinház*ban, amely junius 30-án, pénteken záródik be, még öt előadás lesz. Az e heti utolsó müsor szerint *Feydeau* nagy sikert ért bohózata, *A férj vadászni jár* háromszor, *Az Arany kakas* pedig, mely az évad legnagyobb sikerü darabja volt, még kétszer kerül előadásra. Az utolsó, pénteki előadás után a közönség jelenlétében tartják meg a záporpróbát.

** **A Nemzeti Szinház francia darabjai.** A Nemzeti Szinház a jövő évadra a következő négy francia szinmü előadási jogát szerezte meg: *La Tosca*, Sardou hires drámája, amelyet a budapesti közönség Sarah Bernhardt előadásából ismer; *Zaza*, Simon és Berton ötfelvonásos szinmüve, melynek cimszerepében Réjane asszony aratott óriási sikert a párisi Vaudeville-szinházban; *Le berceau* (A bölcső), Brieux szinmüve, mely a *Comédie Française*ban állandóan müsoron van és Carré és Bilhaud *Ma bru* (A menyem) cimü vigjátéka, amelyet az Odéonban játszottak nagy sikerrel.

** **Solymosi szinésziskolája az intézet helyiségében** tartotta meg záróünnepét, amely alkalommal teljes számmal voltak jelen a drámai és operettnövendékek, akik szavazással döntöttek az iskola első ösztöndijára nézve. A Népszinházban rendezett vizsgálati előadásból ugyanis a Népszinház nyugdijintézetének 450 korona s az iskola ösztöndijalapjának 225 korona jutott, amely utóbbit *Solymosi*, az intézet igazgatója 300 koronára egészitvén ki, azt egyhangulag *Bay* László kapta meg. Két-kétszáz korona tandijelengedésben részesültek *Hegyesi* Nándor és *Popovics* Gyula, amihez képest az iskola ez évben 750 korona ösztöndijat osztott ki.

** **Magyar találmány a berlini Operában.** Egy könyomatos tudósító szerint *Kugler* Mihály mérnök, a *Magyar Királyi Államvasutak* felügyelője uj szellőztetési, fütési és hütési készüléket talált fel, amelyet nagy sikerrel próbáltak ki a berlini udvari operában s ott már el is határozták alkalmazását.

** **Ágai Adolf, mint szinpadi szerző.** *Ágai* Adolf, a magyar tárcairók ragyogó tollu doyen-je és a *Borsszem Jankó* illusztris szerkesztője, a szinpadi szerzők sorába készül lépni. *Ágai*, mint megbizható forrásból értesülünk, *Almási* Tihamérral, az ismert szinmüiróval társszerzőségben, vigjátékot ir, amelyet az illusztris szerzők a *Vigszinház*nak szántak.

** **Magyar daltársulat.** A magyar dalt, amelyet variété-szinpadon annyi trupp kompromittált már, végre méltó müvészek fogják népszerüsiteni. *Dankó* Pista, ez a jeles dalköltő és *Veres* Sándor, az Opera volt kiváló müvésze, magyar daltársulatot szervezett, amely holnap, vasárnap délután fog Ós-Budavárában a fővárosi közönség előtt bemutatkozni. A daltársulat Dankó szebbnél-szebb dalait vette föl müsorába, köztük az *Eltörött a hegedü . . .* cimü dalt, amelyet *Jókai* Mór vagy másfélszázszor huzatott el magának. A magyar közönség bizonyára méltó pártfogásban fogja részesiteni a két müvészt és dicséretes vállalkozásukat.

** **Strauss János előadatlan operettje.** *Strauss* Jánosnak, mint a *Neue Freie Presse* irja, még egy egészen ismeretlen és a szinpadon előadásra nem került operettje van. Az operett cime *A bécsi vig asszonyok* s szövegét *Braun* József irta. *Strauss* ezt az operettjét még a hatvanas évek végén befejezte s az *An der Wien*-szinházban kellett volna szinre kerülnie a hires *Gallmayer* asszonynyal a főszerepben. A hires bécsi szubrett azonban akkor elhagyta ezt a szinházat és *Strauss* mással nem akarta előadatni. A bécsi ujság szerint mindazok, akik ennek az operettnek a zenéjét hallották, el voltak ragadtatva tőle. *Strauss* maga, valami sajátszerü makacsságnál fogva, nem akart többé ennek az operettnek az előadásáról hallani s igy egészen feledésbe ment. Az operett, mint a *Neue Freie Presse* irója sejti, most az *An der Wien*-szinház könyvtárában lehet s rátereli a figyelmet. A bécsi keringőkirály még ez előtt az operettje előtt is egy két felvonásos *Romulus* cimü operetten dolgozott, amelytől azonban munkaközben, a gyönge szöveg miatt, elment a kedve, ugy, hogy nem fejezte be. Eddig *Indigot* tartották *Strauss* első operettjének, amely 1871. februárius 10-ikén került bemutatóra.

** **Hauptmann Gerhardt uj darabjai.** *Hauptmann* Gerhardt, a hirneves német drámairó, ugy látszik, az egész világ legtermékenyebb szinpadi szerzője. *Hauptmann*, mint egy *berlini* ujság irja, rövid egymásutánban nem kevesebb, mint négy darabot fejez be. Ezek: *A szegény Henrik* dráma, *Kynasti Kunigunda* drámai rege, *Jurakel* vigjáték, *A pásztordal* bibliai dráma s ezeken kivül egy sziléziai fslusi dráma, amelynek még nincs cime. Megemlitjük egyuttal, hogy *Hauptmannak Henschel fuvaros* cimü darabja az őszön *Párisban* is szinre kerül a *Theatre-Antoine*ben.

** **A lengyel zsidó.** A szezón első köznapja, amikor megjelent a Budai Szinkör tábláján: „Minden jegy elfogyott.“ *Ujházi* kedves szerepét, Mathis korcsmárost nagy müvészettel játszotta, a zsufolt Ház folyton tapsolta, még az utolsó fölvonás után is kétszer hivta a lámpák elé. Mellette *Tárnoky* Gizella, Odry, Hevesy, Krémer és Becsky tüntek ki.

** **A Városligeti szinkörben** a *Két ember tragédiája* énekes bohózat második előadása is telt ház előtt ment végbe. A darab, melyet tegnap *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, gróf *Keglevich* István intendáns, gróf *Széchenyi* Béla Andor főispán, és *Halassy* tábornok is végignézett, ezuttal is zajos sikert aratott. — Vasárnap délután fél négy órakor *félhelyárakkal* a *Folt, amely tisztit* dráma kerül szinre, amelyben a főszerepeket T. *Hadrik* Anna, *Feld* Irén, *Lubrincz* Julia, *Polgár* Károly, *Hidvégi* Ernő, *Bihari* Béla és *Kesztler* Ede játszszák. Este fél nyolc órakor rendes helyárakkal a *Két ember tragédiája* énekes bohózat negyedszer kerül szinre.

** **Vidéki Szinházak.** A kolozsvári *Nemzeti Szinház*, mely a nyári évadot Nagyváradon tölti, tegnap adta a *Végrehajtót* először. A darab óriási sikert aratott és igy valószinü, hogy állandóan müsoron fog maradni. Cheradame szerepét *Vendrey* játszotta elismerésre méltóan. Cypriennét *Horváth* Paula adta, ki finom, diskrét és müvészi játékával most is igazolta azt, hogy hozzá hasonló soubrette szinészno a vidéken nincs.

— *Deák* Péter szinitársulata május és junius hónapokban *Zentán* és *O-Becsén* müködött szép erkölcsi és anyagi sikerrel. A kitünő társulat erősségei: *Pálfi* Nina primadonna, *Deák* Péter, igazgató és *Vadász* Lajos, aki különösen *Himfy szerelmében* aratott nagy sikert. A társulat ma Tátrára megy, a téli állomása Zombor

** **Szinházak müsora:** *Vigszinház*: Vasárnap este: *A férj vadászni jár*. Hétfőn: *Az arany kakas*. Kedden: *A férj vadászni jár*. Szerdán: *A férj vadászni jár*. Csütörtökön: *Az arany kakas*. Pénteken: az évad utolsó előadása: *A férj vadászni jár*.

Fővárosi Nyári Szinház: Vasárnap délután: *Jótet 12 felesége*. Este: Ujházi Ede felléptével *Sztrájk*. Hétfőn: *Constantin Abbé*. *Hajdu* Kamilla kisasszony és Ujházy Ede felléptével. Kedden: *A tót leány* (*Blaha* Lujza felléptével.) Szerdán: *Az édes*. *Blaha* Lujza és *Blaha* Sárika felléptével. Csütörtökön délután: *Vasgyáros*. Este: *Piros bugyeláris*. *Blaha* Lujza felléptével. Pénteken: *A tolonc*. *Blaha* Lujza bucsufellépteül. Szombaton: *Dr. Szeleburdi*. Először. *Hegedüs* Gyula, mint vendég.

Kisfaludy-Szinház: Hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton: *Sulamith*.

Dalos Szinház: Hétfőn: *Fauszt-parodia*. *A kis milimári*. (Először.) Kedden: *Fauszt-parodia*. *A kis milimári*. Szerdán: *Fauszt-parodia*. *Tulipatán szigete*. (Először.) Csütörtökön, pénteken és szombaton: Ugyanaz.

** **Ós-Budavár.** 20 és 30 krajcáros belépő napja van ma vasárnap Ósbudavárának, a pénztár- és kapunyitás 3 órakor van. Ma lép fel először délután öt órakor a világhirü Ella Zuila csodával határos mutatványaival a 30 méter magas toronykötélen. A nyilt szinpadokon: délután ½5 és 6 órakor egy-egy varieté előadás lesz a külföldi hires artisták közreműködésével; 7 órakor uj népszinmü, *Menyecske furfang*; 8 órakor *A gésagimnázium* cimü balletoperette; ½10 órakor *Makai* Emilnek, *Oh azok a klubbok* cimü vigjátéka kerül szinre; 10 órakor nagy nemzetközi varieté előadás a világhirü Little Tich kacagtató uj alakitásaival; ½11 órakor a *Tilosban* cimü vigjáték dr. Béldi Izortól. A hangversenyt a teljes honvédzenekar szolgáltatja.

MÜVÉSZET.

□ **Pályázat Krisztus arcképére.** Nemzetközi müvészi verseny lesz Génuában, amelyre a magyar festők, szobrászok és rajzolók figyelmét felhivjuk. A pályázat tárgya Krisztus mellképe, az egyetlen, oszthatatlan 3000 frankos dijat az kapja meg, aki a legmüvészibb és legkifejezőbb képet küldi. A pályadijat egy bizottság tüzi ki, amelynek protektorátusát a génuai herceg és felesége vállalta el. A pályanyertes mü a müvész birtokában marad, de a bizottságé a kizárólagos reprodukció-jog. Aki részt akar venni a pályázaton, az julius 1-ig ajánlott levélben irja meg perszonáliáit és megfestendő müve nagyságát és jellegét ily cimre: Al comitato del concorso per la testa di Cristo. Sede Circolo degli Artisti via Bogino 9. — Torino. — Magát a müvet augusztus 15. és szeptember 5. közt kell beküldeni ily cimre: Società promotrice di Belle Arti, via della Zecca 25. — Torino. — Összel kiállitják a pályázó müveket. Az esetleges eladásánál a bizottság a vételár 10 százalékát jótékonycélra levonja.

□ **A Köztársaság Diadala.** Szeptember 22-én fogják leleplezni Párisban *Dalou* óriás szobormüvét, a *Köztársaság Diadal*-át. A Place du Trône-on, ahol a szobrot elhelyezik, már megkezdették a munkálatokat. A városi tanácsnak nagy fejtörést okoz most a szobrot elfödő lepel kérdése. A szobor ugyanis olyan nagy, hogy a város raktárában nem találtak hozzávaló leplet. A városi tanácsnak tehát *külön hitelt* kell majd kérni a lepelre, melylyel a *Köztársaság Diadal*-át betakarhatják.

□ **Loubet-arcképek.** Az auteuili merénylet óta hatalmasan növekedik *Loubet* elnök népszerüsége. Megérzik ez a müvészeti mozgalmakban is. A jövő évi világkiállitás képzőmüvészeti tárlatán négy francia müvész fogja kiállitani Loubet elnök portraitját. *Chaplain* bronzérmet készit Loubetről, Denis *Puech* mellszoborban örökiti meg az elnököt, Henri *Lefort* fába fogja vésni arcvonásait, *Bonnat* pedig nagy olajfestményt készit róla. Mind a négy müvész megkapta már a hivatalos megbizást.

EGYESÜLETEK.

(**Tisztviselők Szövetsége.**) *A Magyar Állami Tisztviselők Országos Szövetsége* ma délután 3 órakor tartotta közgyülését *Orel* Géza pénzügyi titkár elnöklete alatt. A jegyző *Biró* Benedek dr. volt. Az elnök megnyitójában üdvözölte a jelenvoltakat és bejelentette, hogy a tisztviselői kar tiszteletegi óhajt *Széll* Kálmán miniszterelnöknél, hogy egyuttal elmondhassa kérelmét is a kormányelnöknek. A közgyülésnek küldöttsége a napokban keresi fel a kormányelnököt. A titkári jelentést, amely megemlékezik a királyné és *Csemegi* Károly, a kiváló jogász haláláról, aki a Szövetség tagja volt, felolvasottnak tekintette a közgyülés, mire előterjesztették a mérleget az 1898-ik évről.

E szerint a bevétel 4027 frt 40 kr, a kiadás 3051 frt 57 kr. és a pénzmaradvány 1898. december 31-ikén 875 frt 83 kr. volt. A költségvetés megállapitása után a tisztikar a következőképpen választották meg: Elnök: *Bedő* Albert nyugalmazott államtit-

titkár, ügyvivő-alelnök: *Orel* Géza pénzügyi titkár, első alelnök: dr. *Andor* Endre kereskedelmi miniszteri fogalmazó, második alelnök: *Mezriczky* Elek pénzügyi számvizsgáló, harmadik alelnök: *Kövér* András igazságügyminiszteri főigazgató, titkár: *Detre* László pénzügyi segédtitkár.

Végül egy inditványt fogadtak el, amely a következő:

Kimondja a közgyülés, hogy a kormányhoz intézendő oly irányu kérvény szerkesztését és beadását határozza el, amelyben kérik a tisztviselők, hogy a fővárosi XI—XIII. fiz. osztályba tartozó hivatalnokok részére mindaddig, amig a fizetések rendezve nem lesznek, drágasági pótlék eszközöltessék ki.

Ezzel a közgyülés 7 órakor véget ért.

SPORT.

*** **Kerékpárverseny.** A *Budai Kerékpáregyesület* vasárnap tartja országos pályaversenyét a Csömöri- és Stefánia-ut sarkán levő versenypályán. A versenyen, amely délután négy órakor kezdődik, dől el többek közt Magyarország 10,000 méteres bajnoki versenye is.

*** **Fogadások a Császárdijra.** Az utolsó fogadások a Császárdijra a következőképpen állanak: 2½ *Káplár* és *Szeszély*, 3 *Ravachol*, 5 *Pimasz* és *Simbach*, 8 *Weddingeve* és *Áldomás*, 10 *Arkangyalát*. *Bostonnak*, az eddigi favoritnak, mint a *Sportélet* irja, merevek a lábai, ezért le sem vitték Szerajevoba.

*** **Labdamérkőzés.** Holnap, vasárnap délután öt és fél órakor tartja a *Tornázók Egyesülete* első füleslabda-mérkőzését. A verseny helye a Stefánia-ut 29. szám alatt levő egyleti versenypálya.

*** **A bosnyák lóversenyekre,** mint a *Sportélet* jelenti, a következő 22 lót érkezett le Ilidzsébe: *Szeszély*, *Consort*, *Fée*, *Diszpolgár*, *De Lujo*, *Beauharnais*, *Áldomás*, *Ravachol*, *Pimasz*, *May be*, *Weddingeve*, *A tempo*, *Isolde*, *Simbach*, *Ilis*, *Watchman*, *Táltos*, *Káplár*, *Ártatlan*, *Árkádia*, *Arkangyalát* és *Tiszagyöngye*.

*** **Angol zsokék rekordja.** Az angolországi zsokék közül ez ideig O. *Madden* a champion 58 győzelemmel. Utána következik Sam *Loates* 53. M. *Cannon* 47, T. *Sloan* 44. Tom *Loates* 41, *Allsopp* 37, *Rickaby* 37 és *Weldon* 29 első helylyel. Érdekes, hogy ez idén nem sokkal hagyta el angol champion a mi legjobb zsokénkat, *Adamst*, aki már szintén 40 győzelem felé jár. Ennek az az oka, hogy Angliában most sok az egészen első rangu zsoké s ezek közt nagyon megoszlik a győzelmes lovaglás.

*** **Galifard ez idei futásai.** A hamburgi Derby nyerő ez idén még három nagy versenyben fog részt venni. Minden valószinüség szerint kimegy Baden-Badenbe s ott futni fog a Nemzetközi Jubileum dijért, melyben ismét találkozik *Namounával*, majd a bécsi Jubileum-dijban indul, ahol német részről szintén lesz ellenfele: *Slusohr*, végül pedig a Legerért fut. Az esetre, ha nem vinnék ki Badenbe, a Kiralyné-dijat kisérli meg vele hazavinni istállója.

Bosnyák lóversenyek.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, junius 24.

Alláh bocsásson meg minden igazhivőnek, de a civilizált török és bosnyák nem várja olyan áhitattal a Ramazánt, mint a Császárdijat, és azt a kopott, Alagról is kiselejtezett totalizatőr-gépet, melyet *Császár* Ferenc Szerajevóba visz le ilyenkor juniusban. A mióta *Dornröschen* megnyerte az első Császárdijat, évről-évre jobban-jobban kitapasztalják a fezes és turbános turfhivek a lóverseny titkait, ugy hogy ma már minden jóravaló török tipel, handikappel, akárcsak a budapesti legkitanultabb turfróka. De itt csak pár napig tart a tolongás a totalizatőr körül; amikor a Császárdij után az ilidzsei handikapet is lefutják, nem sporstman többé a török meg a bosnyák, hanem jámbor igazhivő, mint akkor volt, a mikor Kállay Béni még nem oltotta beléjük a modern civilizáció legmodernebb kulturáját, a lókultuszt.

Máskülönben hangos ilyenkor az élet a Trebevics hegyek alatt végtelenül. Kállay Béniné szalonjában estélyek kárpótolják a vendégeket a miatt, hogy a lóversenyek rettenetesen érdektelenek, az estélyek után pedig az ilidzsei fürdő vendéglőben mulat nagyokat a magyar. Mert, hogy magyarból van a legtöbb Szerajevóban, fölösleges külön kiemelni, hiszen a magyar szereti a legjobban a lóversenyt és a hangos mulatságot. Itt barátkozik aztán nagyokat a bosnyákkal, törökkel, horváttal, szerbbel s a mig a „versenydiner" és a táncmulatság tart, addig olyan nagy a barátság, hogy *Kállay* Béniné, a fess háziasszony még magyar „éljen"-eket is kap azért, hogy a rácokkal együtt járja el a kólót.

Szóval nemzetiségi haszna van csak a bosnyák lóversenyeknek; ámde ettől nem lakik jól a sportman. A sport sivárabb Szerajevóban, mint maga a Szahara. Két-három ló küzködik másképen elég értékes dijakért, a melegtől majd megsül a sportsman és ló egyaránt s a hegyébe még a Császárdijért is olyan lovak futnak most, amelyek nagy részben nem méltók egy nagyobb fajta handikaphez sem. Mig csak a tavaly is olyan lovak futották körül az ilidzsei pályát, mint *Esterfi* és *Lulu*, addig holnap csak ezek a lovak állnak a starthoz:

Weddingeve	lovasa?	
Káplár	„	*Rumbold*
Ravachol	„	*Cleminson*
Áldomás	„	*Barker*
Arkangyalát	„	*Horváth*
Pimasz	„	*Poole*
Simbach	„	*Gilchrist*
Szeszély	„	*Wilton*

Három lónak van ezek közül egyaránt jó kilátása. Mindahárom: *Szeszély*, *Káplár* és *Ravachol* csekély teherrel, 48 kilogrammal indul, s igy, mivelhogy elég jó futást produkált már valamennyi, ők tekinthetők a legkomolyabb crackeknek. Klasszis dolgában határozottan *Szeszély* áll a legmagasabban, mely a második lett mindakét kancadijban; ellene csak az szól, hogy kanca s igy esetleg Káplár verheti. A folyton javuló *Ravachol* is figyelemre méltó ellenfél.

Maga a sport tehát ugy, mint mindig, most sem lesz érdekes Szerajevóban s ugy, mint mindig, voltaképpen most is csak jó ürügy nehány napi hangos mulatságra és arra, hogy legalább rövid időre együvé szedje Kállay Béni a különféle nemzetiségeket egy kis barátságos ölelkezésre.

Aki sportszempontból is érdeklődik a holnapi bosnyák versenynap iránt, annak szolgáljanak a következő tipek:

I. *Fée — Isolde.*
II. *Szeszély — Káplár — Ravachol.*
III. *Diszpolgár — Arkádia.*
IV. *May be.*

TÖRVÉNYSZÉK.

Nr. 378. és büntársai.

(*Acciarito pörének uj végtárgyalása.*)

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Róma, junius 22.

Zsufolásig telt meg a *római* törvényszék nagyterme közönséggel, amely kiváncsian nézi a Nr. 378-t, aki nem más, mint *Acciarito*, aki 1897. április 22-én merényletet követett el *Umberto* király élete ellen és akit, miután büntársait megnevezni nem akarta, *hét évi fegyházra* itéltek el. Most, hogy a börtönben meggondolta a dolgot és megnevezte büntársait, ügye ujabb végtárgyalásra került.

Érdekes, hogy minő módon birták rá erre az ujabb vallomásra az anarkistát, aki 378. számu fegyházi pléhtáblával a mellén ül büntársai között.

A *Santo-Stefanoban* levő fegyház (*ergastolo*) igazgatója már 1898. év elején vette észre, hogy *Acciarito*, aki eleinte roppantul hencegett, magába száll, töpreng és sorsa javulását kivánja. *Angeliti* fegyházigazgató, aki most elérkezettnek látta az időt arra, hogy a bünöst vallomásra birja, a szomszédos cellában egy fegyencet helyezett el, aki *Acciaritoból* kicsalja az igazságot. A börtönőrök tudtával a fegyházak rendes érintkezési nyelvén: a falon való kopogás segitségével beszélgettek.

Petito, — igy hivják azt a fegyencet, akire a vizsgálóbiró misszióját bizták, — azt mondta *Acciaritónak*, hogy ő egyike a legrettegettebb anarkistáknak. De mikor ezzel se tudta magának fegyenctársa bizalmát megszerezni, olyan cselfogáshoz nyult, amelynek lélektani virtuozitása becsületére válnék a legraffináltabb modern regényirónak.

— Azt hallottam, — mondta *Acciaritónak*, — hogy a te szeretőd: *Pasqua Venarubba anyának érzi magát. Csakhogy gondold meg, hogy a rendőrség minden elfogott anarkista gyerekét megöleti, mert attól tart, hogy bosszulója lesz apjának.*

Erre *Acciorito* a királyhoz kegyelmi kérvényt nyujtott be, amelyben végre megnevezte büntársait: *Diotallevi*, *Ceccarelli*, *Collabona*, *Gudini* és *Trenta* anarkistákat. A legutóbbi, a legveszedelmesebb, az *Avanti* egykori szerkesztője külföldön tartózkodott; a többit rögtön elfoghatták.

Igy kerültek a biró elé a büntársak.

A tárgyalás iránt óriási érdeklődés nyilvánult. Az esküdtszék megalakitása után bevezették a vádlottakat és *Acciaritot* kivéve mindegyiket külön rácsos fülkébe ültették. A vádlottak a következők: *Acciarito*, *Gudini*, *Diotallevi*, *Ceccarelli* és *Colabon*. A hatodik vádlott, *Trenta* anarkista ujságiró tartózkodási helye ismeretlen. *Diotallevi* a közönség közt észrevette testvérét és jeleket váltott vele, mire a rendőrök elfogták a testvérét. Erre *Diotallevi* valósággal dühöngeni kezdett: orditozott, rugdalódzott és odakiáltott az elnöknek:

— Elnök, nézze csak, mit tettek azok a marhák!

A vádlottak *Acciarito* lelkére igyekszenek beszélni, hogy ne vádoljon ártatlanokat, de ez megmarad állitása mellett és igy szól hozzájuk:

— Ti vittetek a bünbe, most pedig angyaloknak tettetitek magatokat.

Erre *Ceccarelli* kitör:

— Te beszélsz, gazember, hiszen azt mondtad, ha pénzed volna, bombát csinálnál és odavetnéd a trónörökös-pár kocsija elé, mikor az esküvőről hazahajtatnak.

— Ez gaz hazugság — felelt *Acciarito* — hiszen ha ezt mondtam volna, te mindjárt adtál volna nekem pénzt bombára.

Diotallevi erre elmondja, hogy *Acciarito* egyszer őtet is le akarta szurni, mire *Acciarito dühösen kezdi verni a mellén levő 378-as számu pléhtáblát:*

— *Látjátok, kutyák, ti miattatok viselem ezt az érdemrendet, mert veletek szemben ezt érdemjelnek tekintem!*

— No hát csak viseld, — felel *Diotallevi* — mi nem pályázunk reá, mert ártatlanok vagyunk.

Valamennyi vádlott tagadott, sőt azt hangoztatták, hogy ők elitélik a merényletet, mert ők bámulói Umberto királynak.

Gudini: Ártatlan vagyok, azt sem tudom, mi az anarkia. Csak nem képzelik, hogy 16 éves koromban egy szekta tagja voltam. Már pedig minden merénylet szekta müve.

Ceccarelli: Mikor *Acciorito* közölte velem, hogy meg akarja ölni *Umbertó* királyt, azt mondtam neki, hogy minden jó lélek visszariad a gaz tettől, de *Umbertó* királyt megölni, ezt az áldott, jó embert, akit az egész nép imád, ez a legégbekiáltóbb gazság volna.

Diotellevi: Előre megmondtam *Acciaritonak*: ne tedd azt a bolondot, mert a gályára jutsz, azután meg megtorló törvényeket fognak hozni és üldözni fogják ártatlan elvtársainkat.

Collabona: Abban az időben segélyt kértem a királytól és kaptam is, tehát nem tételezhető fel rólam ilyen hálátlanság, amilyennel *Acciarito* vádol.

A szembesitésnél heves jelenetek folynak le a büntársak és *Acciarito* közt.

— Dehogy ártatlanok, gyávák vagytok! — kiált *Acciarito*.

— Az vagy te! ...: Lennénk csak négyszemközt, beléd fojtanám a szót! — kiált *Diatollevi*.

Végül *Collabona* igy szól:

— Elnök ur! ... az olyan ember, aki a legjobb királyt megakarta ölni, képes száz ártatlan embert bajba keverni.

A tárgyalást ezután berekesztették.

*

Róma, junius 24.

Acciarito tulajdonképpeni kihallgatása csak ma kezdődött. Vallomásában ingadozó, büntársainak vallomásával szemben azonban tagadása hiábavaló. Kétségtelennek látszik, hogy *ő a bünszerző, bár a szerzőséget társaira igyekszik háritani.*

§§ **Nazarénusok a börtönben.** Sok hithü nazarénus sinylődik rabságban, amiért nem akar fegyvert fogni. Vajna Károly, a szegedi csillagbörtön igazgatója nemrég fölterjesztést intézett *Plósz* Sándor igazságügyminiszterhez, hogy változtassanak valamit a nazarénus rabok büntetésén. A börtönigazgató véleménye szerint ugyanis a nazarénusok a fogházban demoralizálják a többi rabokat. Azt kéri tehát az igazgató, hogy a nazarénusokat ne kényszeritsék a fegyverfogásra, hanem alkalmazzák őket más szolgálatra s e helyett töltsenek kétszer, vagy háromszor annyi időt a katonaságnál. Az igazságügyminiszter most válaszolt a börtönigazgató előterjesztésére. A katonai szolgálatot illetőleg, közölte véleményét a honvédelmi miniszterrel, aki majd fontolóra veszi, hogy az ajánlott reform keresztülvihető-e? Leiratában azt is megemliti a miniszter, hogy két nazarénus folyamodást intézett hozzá, engedné meg, hogy hitük miatt börtönben sinylődő harmine testvérüket elláthassák a nazarénus lelki gyakorlatokban. A miniszter nem teljesithette a kérést, mert amig a nazarénusok szervezeti szabályzatát a kormány nem hagyja jóvá, addig a börtönben nem kaphatnak nazarénus lelki oktatást.

§§ **A zsebelyi méregkeverők.** *Temesvárról* táviratozzák: A zsebelyi méregkeverők bünperének tárgyalása ma ismét reggeli 8 órától este 8-ig tartott. Délelőtt *Csublia* vádlott ügyét tárgyalták, aki pénzen vásárolta meg a börtönben megőrült *Dimineskut* Skónia kegyét, ennek a férjét megmérgezte és a saját feleségét elüzte. A délutáni tárgyaláson nagy mozgást

keltett az, mikor *Góth* királyi ügyész kérdőre vonta *Mayer* János körorvost a tömeges gyanú betegedéssel szemben tanusitott eljárás miatt. Izgató jelenet volt az, amikor *Melna* zsebelyi postamesternő, akinél Nikodém szolgált, ennek a nejét ledér személynek jellemezte, aki többször hangoztatta, milyen türelmetlenül várja férjének halálát. Nikodémné dühöngve ugrott fel és amikor a tanuzó kisasszony az esküt tette le vallomására és azt mondta: isten engem ugy segéljen, — ráförmedt: ugy verje meg, hogy hazudott.

TÁVIRATOK.

Cettinje, junius 24. *Danilo* trónörökösnek *Jutta* mecklenburgi hercegnővel való egybekelése julius 15-én (27-én) lesz Cettinjében.

Kiel, junius 24. A görög trónörökös ma délelőtt feleségével ideérkezett. A trónörökös-párt Vilmos császár, a császárné és Henrik herceg felesége fogadta, az üdvözlés után pedig a *Hohenzollern*-yachtra mentek.

Shangai, junius 24. A *North China Daily News*-nek jelentik Niucsvangból, hogy Kirin közelében a *rablók megöltek két orosz mérnököt és tiz kozákot.*

Pétervár, junius 23. A haditengerészeti minisztérium tizenegy millió rubelt utalványozott ki a port-arthuri kikötőben való kotró-munkálatokra és két móló épitésére.

Carnot sirjánál.

Páris, junius 24. *Loubet* köztársasági elnök *Carnot* két fiával ma a Pantheonban volt a meggyilkolt *Carnot* volt köztársasági elnök sirjánál.

Német-francia szövetség.

Pétervár, junius 24. A *Novoje Vremja* cikket közöl, mely a németek és franciák közt köthető szövetség eshetőségeit tárgyalja. Ezzel egyidejüleg egy párisi táviratot tesz közzé, mely a francia-orosz szövetség fokozatos lazulását jelenti. Az elhidegülés a Fasoda-ügy felmerülésekor vette kezdetét; a franciák ugyanis rossz néven vették Oroszország akkori teljes közömbösségét. Ezzel szemben egy igen jelentékeny csoport a Németországhoz való közeledés mellett agitál. A franciák egykor szenvedélyes német-gyülölete nyugodtabb felfogásnak adott helyet, a francia-német szövetségnek mindenfelé akadnak barátai. Nemcsak a sajtóban és a politikai körökben, de a nép között is gyökeret vert az eszme. A külügyminisztériumban a németekkel kötendő kereskedelmi szerződés előkészületeivel foglalkoznak. A hangulat annyira megváltozott, hogy Vilmos császár, ha az 1900-iki világkiállitást meg fogja látogatni, a legszivesebb fogadtatásra számithat.

A román parlament megnyitása.

Bukarest, junius 24. A parlament rendkivüli ülésszakát ma a diplomáciai testület, a polgári és katonai hatóságok és nagyszámu közönség jelenlétében a hagyományos szertartásokkal megnyitották. A királyt, aki a trónörökös kiséretében jelent meg, hosszantartó meleg ovációkban részesitették.

A parlamentet megnyitó üzenetben örömét fejezi ki a király, hogy ismét a nép képviselői között lehet, akik csak nemrég választatván meg, legjobban ismerik az ország szükségleteit és közreműködnek majd Románia haladásának előmozditásában. A törvényhozó munka, mondja tovább az üzenet, a legközelebbi rendes ülésszakban kezdődik. A mostani rendkivüli ülésszak csak sürgős javaslatok elintézésére való. Azután fájdalmasan emlékezik meg az üzenet a *termésnek az ország némely részeiben való elpusztulásáról* és azt mondja, hogy a földmivelő lakosság java mindig főgondja volt a királynak. Noha az utóbbi időben tagadhatatlanul javulás állott be e tekintetben, a kormány mégis még ebben az ülésszakban javaslatokat fog benyujtani azokról az intézkedésekről, amelyeket a mezőgazdaság jelenlegi állapota megkiván. Az üzenet azután hangsulyozta, hogy az ország *valamennyi hatalmassággal barátságos viszonyban van* és azt mondja, hogy a béke, melyre Romániának oly nagy szüksége van, az összes hatalmak állandó gondoskodásának tárgya. A király reméli, hogy a *békekonferencia*, amelyen az összes hatalmasságok képviselői együtt vannak, még inkább megerősiti a béke biztositékait.

A trónbeszédet általános helyesléssel fogadták és lelkesen megéljenezték.

A németek Khinában.

Berlin, junius 24. A *Lokalanzeiger* jelenti *Csin-tau*ból: Kanfi környékén több faluban a lakosság szétrombolta német mérnököknek ott megkezdett épitkezését. *Mauwe* századost, a 6. zászlóalj első századának parancsnokát 80 emberrel és 16 lovassal a helyszinére küldték, hogy a zavargókat megbüntesse.

A hágai konferencia.

Hága, junius 23. A békekonferencia első bizottságában benyujtott orosz javaslatoknak a veleje az, hogy a haderők mostani tényleges létszáma és költségvetése öt éven belül nem emelhető. A gyarmati hadseregek azonban nem tartoznak e rendelkezés alá. A választott biróságok kérdésével foglalkozó harmadik bizottság szerkesztőbizottsága délután ülést tartott, amelyen a választott birósági eljárásról szóló orosz javaslat 1—7. cikkeit tárgyalta. Szerdán a békekonferencia valószinüleg elhalasztja üléseit, hogy a delegátusok jelentést tehessenek kormányuknak a dolgok állásáról.

Hága, junius 24. A békedelegátusok ismét remélik, hogy a választott biróságok kérdésében megegyezés jön létre, mert Berlinből kedvező hirek érkeztek. *Holls* amerikai delegátus ugy nyilatkozott Németország álláspontjáról, hogy Németország épp ugy, mint bármely más hatalmasság, habozás nélkül elfogad majd olyan választott biróságot, amelynek elfogadható alapja van.

Hága, junius 24. A porta táviratilag jelentette be, hogy az uj-török és az örmény agitátorok megsértették a szultánt. Ha a török kormány nem kap teljes elégtételt, akkor megszakitja a diplomáciai összeköttetést és visszarendeli képviselőit.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, junius 24. Egy kommüniké szerint a Mendelssohn und Comp. berlini cég belépett a Rothschild-konzorciumba.

Berlin, junius 24. (Gabonapiac.) Lanyha külföldi jelentések nyomasztólag hatottak a tőzsdére. A hangulat gyöngült. A szállitási üzletben buza és rozs csak egy márkával olcsóbban adható el. Zab tartott. Az idő borus.

Bécs, junius 24. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Buza májusra—juniusra 9.95. Rozs május—juniusra 7.70—7.75 Zab május—juniusra 6.—6.05. Zab őszre 6.06. Tengeri julius—augusztusra 4.88. Tengeri szept.—okt.-re 5.09. Repce augusztus—szeptemberre 12.——13.10.

Bécs, junius 24. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 357.37 Magyar hitelrészvény 388.50. Angol-Osztrák bank 152.— Unión bank 340.—, Länderbank 236.½, bankegyesület 273.—, osztrák-magyar államvasut részvény 342.50, északnyugati vasut részv. 247.—, elbavölgyi vasut 260.—, dunagőzhajós részv. —.—, alpesi bányarészvény 282.50, májusi járadék 100.15, osztrák koronajáradék —.—, magyar aranyj. —.—, magyar koronajáradék 96.20 német birodalmi márka májusra 58.97, juniusra —.—, török sorsjegyek 63.90, rimamurányi vasmü 300.25 déli vasut —.— dohányrészvény 138.50, Napoleon d'or 9.55 Lombard 68.50.

Berlin, junius 24. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 357.42. Osztrák-magyar államvasut 342.88. Déli vasut 30.40. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschtiehradi —.— Orosz bankjegy 227.54. (Ultimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, junius 24. Árfolyamok májusra. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 223.30. Osztrák-magyar államvasut 146.30. Déli vasut 30.60. Osztrák arany —.—. Olasz járadék 94.80. Laura-kohó 275.—, Harpeni 209.—. Discont 196.40. Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.—. Meglehetősen szilárd.

New York, junius 24. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* juliusra 80.—, szeptemberre 80.—, decemberre 81.⅝. *Tengeri* juniusra 39.⅜.

Chicago, junius 24. *Buza* juliusra 73.—. *Tengeri* juniusra 34.—.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Riza.

Elolvastam levelét s azt a mellékelt hét más levelet. Mit mondjak? Egy egyszerü, de nagyon szomoru regény, melyben minden szürke, melyben még az elején felcsillanó beteg boldogság is olyan halavány, mint a csalogató lidércfény az őszi ködön át. Mi irók manapság nem mernénk már többé ilyesmit megirni, mert az ilyen regények iránt az olvasó csak akkor érdeklődik, ha keservesen maga szenvedi át. Mert a szenvedés nem esztétikus, nem keresi az elmés komplikációkat s az ember gyakran a legegyszerübb nagy csapásoktól szenved legjobban... Férjhez adtak egy leányt „szokásból, minden szerelem, de még csak minden szimpatia nélkül is, mert a családi viszonyok igy kivánták." A férj, ki „minden volt, csak finom és udvarias nem s aki csak a házon kivül érezte magát jól", még a házasság legelején sem adta meg a feleségnek azt az illuziót, melynek emlékén a szegény asszony legalább egy évig táplálkozhatott volna, még csak ha hazug is, de legalább vigasztaló emlékei se maradtak. De hát, amig emberek vagyunk a földön, *kell* valakit vagy valamit szeretnünk, — a nő hát, lemondva álmairól, a női érzelemvilág törvényei szerint, gyermekeitől vár mindent, onnan remél kárpótlást. De a sors azt a vigaszt s mindenekfelett ezt a *támaszt* is elveszi tőle. Pár hónap alatt elhal egy öt éves és egy három éves gyermeke. Most már hát egészen magára marad. A sorsot, a hivők szerint, valami latoló öntudatos kéz vezeti: azt hinnők, hogy nagy csapások után esetleg *kell* valami napsugarat küldenie .... De téves felfogás ez, mert ugy látszik, a sors még a vigasztalását is megmérgezheti.

„Rideg magányomban megjelent egyszerre egy uj ember, aki szelid, csendes, igen elegáns volt minden mozdulatban. Valami melankólia volt a szemeiben s ha rám nézett, mindig összeszorult a szivem. Már egy évig naponta láttuk egymást, de nem volt semmi, csak nagy szánalmat éreztem iránta. Magába zárkózott volt s én sohse tudtam meg sommit a multjáról... Végre egyszer nagy beteg lett reménytelenül nagy beteg. Én elfeledtem, hogy fiatal ember, csak a beteget láttam benne, ki az anyától távol küzd a halállal, hát más hiján én ápoltam... Végre javulni kezdett és elmondta boldogtalan multját, életküzdelmeit. Én megsajnáltam, mert láttam, hogy szorgalmas és boldogtalan..... Mondtam neki, tekintsen testvérjének vagy anyjának — — A sok együttlét s a közös boldogtalanság mindig közelebb hozza az embereket egymáshoz. Ugy történt velünk is, hiába, barátságunk utóbb több lett, mint barátság ..."

Itt a regény eleje a maga bus romantikájában. Ha egy szomoru asszony kétségbeesésében ballépést követ el, bünt követ el bizonyára, de legalább kapjon ennek a fejében valamicske kis boldogságot! Ezt még, ha szigoru moralisták vagyunk is, sem irigyelhetjük tőle. Nos, a sors mérge abban a naiv vallomásban van, hogy az asszony azt mondta a fiatal embernek: tekintse őt testvérének vagy *anyjának* ... Annak az asszonynak a szelid kacérsága ez, ki idősebb annál, akit szeret s kinek a szenvedélye tán épp azért erősebb a másikénál, mert az egyszerü szerelmet a természetellenes korkülönbség előidézte anyai érzések erősitik benne. Itt a baj: azt az asszonyt, aki egy sivár házasság s gyermekei halála után, végre ha tilosan is, de szeretni mer, mindezek után még azzal bünteti a sors, hogy egy nálánál fiatalabb emberbe szeretteti bele ... Mi lehet az ily szerelemből? A fiatal ember az asszony szivbeli és — tegyük hozzá — anyagi segélyével talpra áll s tán maga is hisz a boldogságban. Tart a dolog tán két évig, s aztán? Aztán a fiatal ember, ki a körülmények folytán távol van, egy napon beleszeret egy fiatal leányba. Uj világ, érintetlen szív, friss boldogság nyilik meg előtte, mely mellett az előbbi beteg boldogság szinte szánalmasnak, reménytelennek tünik fel. — Nem vagyok grafológus, de érdekes az a hét levél grafológiai szempontból. Mily gyermekesek, tétovázók az 1897-iki első levelek vonásai, melyekben a *„kis fiu" „édes kis anyjá"*-nak beszámol szorgalmáról és szerelméről! Az 1898-iki levelekben már átalakul a kéz irása: kevésbé gyöngédek, szinte elégedetlenek a vonásai s a levél végén a *„kis fiu"* helyett már egy férfiaskodni akaró *keresztnév* áll! De az az utolsó levél! Más ember irása ez egészen: egy határozott kéz kiméletlen betükkel adja tudomására az anyáskodó szerelmesnek: „hogy a legnagyobb kinok között bár, de leveleit 3 hónap óta már felbontatlan őrzi." — Csak ott lágyulnak el kissé a vonásai, ahol az uj szerelemről ir ... De igéri, hogy „válaszára azonnal felel." Mit felelhet az elhagyott asszony egy ilyen levélre? Azt hiszem, semmit. Nincs itt semmi menteni való. Ott, ahol egy leány lép egy fiatal ember és egy nálánál idősebb asszony közé: nincs jövője ott a régi szerelemnek!

Nagyságod busan kérdi tőlem, mit tartok hármójukról? Tán kegyetlenség tőlem, de be kell vallanom, hogy külön-külön mindegyikőjüknek igazuk van s ha hibáztak, csak abban hibáztak, hogy igy összetalálkoztak. Ne haragudjék arra a hálátlan fiatal emberre s még kevésbé arra a leányra: nem tehetnek ők róla, hogy szeretik egymást, és boldogok, épp ugy mint ön sem tehet róla, hogy olyan végtelenül boldogtalan! Szomoru, de igaz, hogy a szerelemben soh'se *mi* szeretünk, hanem egyéniségünktől ugyszólván teljesen függetlenül, a rejtelmes nagy természet szeret bennünk: az a kegyetlen, hálátlan és kérlelhetetlen természet boldogit vagy tesz szerencsétlenekké bennünket. A regény elején egy szomoru asszony ápolt egy beteg fiatal embert, most a regény végén ki fogja ápolni azt a magára maradt lélekbeteg asszonyt? Megnyugtat az a tudat, hogy a kik nagyon tudnak hinni a szerelemben, tudnak azok hinni a legnagyobb szeretetben: Istenben is.

P. Gy.

MÓKA BÁCSI MESÉI.

A három juhászlegény.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer három juhászlegény. Ezeknek meghalt az apjuk és sok, sok birkát hagyott rájuk.

Őrizték is hűségesen. Odaterelgették, ahol legjobb fü volt és annyit fejhettek belőlük, annyi sajtot csinálhattak, hogy egész esztendőn át gond nélkül megélhettek.

Hanem hát mi történt? Egyszer nagy szárazság lett az országban, elfogyott a legelő, a szegény birkák sirtak-rittak, olyan keserves bégetést tettek, hogy megesett az ember szive rajtuk.

Busult a három legény is, most már mit csináljanak? Ha ez soká igy marad, elpusztul minden birkájuk. A legkisebb legény, a Miska, az volt a leggyöngébb, de a legokosabb is köztük, az azt mondta:

— Hallják-e, a mi vidékünkön már nincs maradásunk, próbáljunk másfelé szerencsét.

A többiek ráálltak, hogy jó lesz. Aztán hajtották, hajtották a birkákat kopasz mezőkön, rengeteg erdőkön keresztül, hajtották három nap meg három éjjel, utóljára odaérnek egy helyre, azon annyi szénaboglya volt, hogy se végét, se hosszát nem lehetett látni.

No iszen megörültek a legények. Eszükbe se jutott, hogy megkérdezzék, ki szénája meg szabad-e, csak ráeresztették nagy örömükben a birkájukat. Bezzeg neki esett a sok éhes állat s négy-öt boglyából egy szempillantás alatt fél szál széna se maradt.

— De már most, azt mondja a Miska, csak itt maradjunk ám, amig a szénában tart; ketten épitsünk egy kis kunyhót meg aklot, egyikünk pedig a birkákat őrizze.

Ugy is lett. Miska másnap reggel a középső testvérével elment az erdőszélre, hogy majd ott épitenek, a legidősebbik pedig ott maradt a boglyák között a birkákkal.

Csak őrzi, csak őrzi, hát egyszerre mintha csak az égből esett volna le, ott termett előtte egy mennykő nagy óriás. Félszeme volt a homloka közepén, de akkora ám, mint egy leveses tál. Ezt a félszemét nagy mérgesen forgatta ideoda és rádurrantott a legényre:

— Hogy merted a szénámat föletetni, te hitványság? Megállj, majd adok neked ezért!

Hej, de megijedt a legény, azt hitte, egyszeriben vége. Még a szó is elakadt a torkán s csak annyit birt kihebegni:

— Jaj, ne bántson! Ha kárt tettem, megfizetem.

— Kell is nekem a te pénzed, azt mondta az óriás. Hanem ha jót akarsz, ebben a minutában vágj le nekem ötven birkát. Ez csak nem sok azért a szénáért, amit eddig elpusztitottatok.

Mit volt a legénynek mit tenni, elővette a réznyelü bicskáját s nagy sóhajtozással levágott ötven birkát. Az óriás ezalatt rémitő nagy tüzet rakott, aztán beledobálta a birkákat s mikor félig megsültek, ham-ham, egymásután bekapta mind az ötvenet.

— No, azt mondja, egy kicsit jóllaktam. Most már csak azt mondom neked, te hitvány féreg, hogy holnap reggel ott légy a kastélyomban, mert különben megkeserülöd.

A legény nézegetett egy darabig, merre van itt kastély, de bizony akármerre nézegetett, sehol se birta meglátni.

— Jaj, azt mondja, hát hogy mehessek oda, mikor azt se tudom, merre van?

— Nem tudod?

Avval fölkapta az óriás s azt mondta;

— Látod itt ezt a hegyet? Azon van egy ajtó. Holnap reggelre nyitva lesz s ha bejösz rajta, meglátod a kastélyomat. Ott addig járj, mig a szobámba érsz.

Alig hogy ezt mondta, egyet-kettőt lépett s már nem volt ott. Szegény legény csak ugy reszketett félelmében. Még akkor is reszketett, mikor a nyájat odahajtotta, ahol a testvérei voltak. Ezek mindjárt észrevették, hogy valami baj van és megkérdezték, hogy mi történt.

Mennyire megrémültek, mikor elmondta a dolgot! De hát mit csináljanak? Most már nem terelhetik vissza a birkákat, iszen az óriás könnyen elérheti őket, aztán nekik is végük van. Még legjobb lesz ha itt maradnak.

Másnap reggel a középső testvér hajtotta ki a nyájat a szénaboglyákhoz, a legidősebbik pedig elment a kastélyba. Odaér, hát szeme-szája elállt a nagy csodálkozástól. A szobák olyan magasak voltak, mint a legmagasabb torony és mindenfelé annyi arany, ezüst, drágaság volt, hogy csupa csoda.

Az egyik szobából nagy hortyogás hallatszik ki, belép, hát ott egy husz öles ágyban az óriás. Odaköszön neki:

— Jó reggelt adjon Isten!

Fölugrott erre a marha nagy teremtés s azt mondja:

— No, megjöttél? Jól van. Nézd, már odakészitettem a katlanra egy vasfazekat, fát is tettem alája, gyujtsd meg, aztán ha fölforrott benne a zsir, csak szólj.

A legény megtette, amit az óriás mondott s nemsokára jelentette, hogy forr ám a zsir.

Az óriás erre se tette, se vette, csak megfogta szegény legényt, leszakitotta a fejét, a testét pedig belevetette a vasfazékba, a forró zsirba s mikor gondolta, hogy megfőtt, megette.

A középső testvér meg csak várta, mikor jön vissza a bátyja. Visszajött ám, de ki? Majd hanyatt vágódott, ugy megijedt, mikor meglátta a mennykő nagy óriást. Hát még, mikor ráförmedt, hogy merte a szénáját föletetni! Ennek is le kellett ötven birkát vágni s mikor az óriás ezt is mind fölfalta, erre a legényre is ráparancsolt, hogy holnap reggel eljöjjön hozzá a kastélyba, mert különben megkeserüli.

Jaj, micsoda bánattal hajtotta este oda a birkáit, ahol az öccse dolgozott. Most már el akartak szökni a nyájukkal, de hogyan szökjenek, amikor a bátyjuk még nem jött vissza a kastélyból? Persze azt nem tudták szegények, hogy már megette az óriás.

Mit volt mit tenni, ott maradtak. Harmadnap a Miska hajtotta a birkákat a szénaboglyák mellé, a középső testvér pedig elment a kastélyba és éppen ugy járt, mint a bátyja.

Miska meg csak várta, mikor jönnek vissza a testvérei. Javában szomorkodott, mikor egyszerre ő előtte is ott termett az utálatos óriás.

No de, ha kicsiny volt is Miska, azért helyén volt a szive. Nem ijedt meg, mikor az óriás ráförmentett, hanem azt felelte:

— Csak ne orditson akkorát, megértem én lassabban is!

Nagyot nézett erre az óriás és lassabban mondta:

— Vágj le hamar ötven birkát, mert éhes vagyok.

— De talán ráér egy kicsit, óriás bácsi? Aztán nézze csak, mért éppen a mi birkánkra fáj a foga?

— Ne okoskodjál, te csöppség, azt mondta az óriás, mert mindjárt agyontiporlak!

Látta Miska, hogy nem jó lesz tovább kötekedni, hát levágta az ötven birkát, az óriás pedig hamarosan megsütötte s ham-ham, egymásután mind az ötvenet bekapta, aztán megparancsolta Miskának, hogy másnap reggel ő is jöjjön el a kastélyba, mert különben rossz vége lesz.

Mikor másnap reggel Miska beért a kastélyba, az óriás még javában hortyogott. Nagy bátran odament az ágyához és ahogy csak a torkán kifért, a fülébe orditotta:

— Jó reggelt, óriás bácsi!

Az óriás felugrott és nagy ijedten kérdezte:

— Ki az? Ki az?

— Én vagyok az, óriás bácsi, mit akar tőlem?

— Te vagy, te kis tücsök? No csak gyujts el hamar a katlan alatt, aztán ha fölforrott a zsir, szólj.

— Jól van, óriás bácsi.

Avval csakugyan alágyujtott a katlan alá, de mikor forrott a zsir, bezzeg nem szólt semmit az óriásnak, hanem előbb megnézte, mit csinál. Az biz aludt az istenadta és ugy hortyogott, hogy szinte harsogott bele a nagy szoba.

Miska hamarosan gondolt egyet, levette a fejéről a bárányból süvegét, kiforditotta és belemártotta a forró zsirba. Aztán nagy lassan odalopózkodott az óriás fejéhez s elkiáltotta, hogy:

— Hopp! hopp!

Alig hogy az óriás kinyitotta a nagy bikaszemét, Miska se volt rest, fogta a tele süveg forró zsirt, az óriás szemébe öntötte és szaladt kifelé.

REGÉNY.

A más büne.

(4) — Amerikai detektivregény. —

Irta: JULIAN HAWTHORNE.

— Az életet, mint tudja, meglehetősen korán kezdtem — folytatta a biró némi szünet után. — Tizennégy esztendős korom óta gondoskodtam magamról. Ha életkoromat e szerint mérik, akkor öreg ember vagyok. És ha, ami az esztendőket illeti, nem vagyok éppen ifjunak mondható, azért mégis negyvenhárom esztendős vagyok csak és azt csak el fogja ismerni kedvesem, hogy vannak még jelentékenyen öregebb emberek is.

— Biztos vagyok abban, hogy kétszer negyvenhárom esztendőig is el fog élni, — szólott közbe Nolenne nyájasan.

— Elég lesz nekem a fele is, ha elérhetem azt a boldogságot, amelyben reménykedem.

— És olyan ez a boldogság, hogy elérésében a segitségére lehetek?

— Alig mondhatnám! Valójában fontos bizonyos tekintetben, hogy ha elérkezik, olyan önként és annyira egészen magától kell hogy jöjjön, mint a napsugárnak az égből! Mégis kell azonban, hogy önnel beszéljek a reménységeimről, hogy helyzetemet és viselkedésemet megérthesse.

Megakadt és arca elpirult.

— Szeretem Paulát! — mondotta és hangjában erős megindultság rezgett. — Reménylem, rábirhatom arra, hogy szeressen és férjéül fogadjon engem.

— Ó, kedves barátom! szólott Nolenné egészen meglepetten. Néhány pillanatig rámeredt, aztán ijedt tekintete megszelidült, ajka mosolyra vált. Fölkelt, oda ment hozzá, egyik kezét rátette a vállára, s mikor a biró fölnézett, lehajolt s homlokon csókolta. Mosolygott, de szeméből könnyek csillantak elő.

— Ostobának tart? — kérdezte a biró.

— Nem! Azt hiszem, önnek igaza van. Én önt mindig csak ugy néztem, mintha a bátyám lenne, el nem képzelhettem önt, mint az én kis lányomnak a férjét — mint a tulajdon vőmet! De azt hiszem, hogy önnek igaza van, Paula nem kis lány többé! Eltekintve az esztendők számától, mindenben öregebb, mint én s nagyon neki való, hogy olyan embernek legyen a felesége, aki kétszer olyan idős, mint ő. Senki az ő korából való nem lehet hozzá illőbb!

— Akkor hát nincs ellenem — mondotta a biró felpattanva.

— Bizonyára nem! Amit csak lehet, megteszek önért! — Oda nyujtotta a kezét neki s ő melegen megszoritotta. — Bizonyos önzés is van a dologban — tette hozzá — ezzel jogom lesz arra, hogy önre támaszkodjam ... nem érzem majd magamat elhagyatottnak.

— Akármint legyen is, ön tudja, hogy mindenkor számithat rám — mondotta a biró mély érzéssel — a mi barátságunk rég kezdődött, Mary, és nincs szüksége uj kapocsra. Ha Paula ellenem dönt, amikor elébe kerül ügyem — és jól látom, milyen könnyen következhetik ez be — mint férfi fogom azt fogadni és azért a legkevésbé sem fog megváltozni az ön és önéi iránt való szolgálatkészségem. Egyetlen komoly eszközt sem fogok elmulasztani, hogy megnyerjem őt, mindenekelőtt azonban azt óhajtom, hogy lelke semmiféle kényszer alá ne jusson, sem akármilyen cselekedetem miatt, sem az ön részéről. Hogy ön az én szándékomat jónak látja, ezzel mindent elértem, amit egyelőre kivánhatok.

— Értem — mondotta Nolenné — s ha csakugyan támogatni akarnám, nem azon kezdeném, hogy Paulának feldicsérjem. Ön olyan, amilyen, s a legjobb, ha egészen ráhagyjuk, hogy ő maga találjon önre.

— Ha Martin ur vetélytársam — jegyezte meg erre a biró — ám tegye azt, amit legjobbnak lát és győzzön le, ha tud. Ha ő a derekabb férfi, majd kisül az, s isten ments, hogy feleségül kivánjam Paulát, ha tudom, hogy mással boldogabb lehet! De ha a szerelem ér valamit — hát én igazán szeretem! És életemben ő az első és egyetlen nő, akit szerettem.

— Még veszedelmesebb ellenfelei is lehetnek önnek — felelte mosolyogva az anya — a nélkül, hogy azért el kellene csüggednie.

Ezzel vége lett a beszélgetésnek.

HARMADIK FEJEZET.

Cuthbert Tunstallné asszony.

Az állapotok bonyolódni kezdtek és a veszedelemnek valami előérzete lebegett fölöttük. Egyelőre azonban ugy látszott, hogy minden a rendes kerékvágásban megy még.

Nolen Percy folytatta pazarló életét s bizonyos tekintélyre tett szert azokban a körökben, amelyekben forgolódott. Magas, csinos fiatal ember volt széles mellkassal, izmos tagokkal, ügyes ökölvivó, kitünő lovas és pompásan értett a billiárdozáshoz. Kifogyhatatlan volt az elmésségben és sokkal több szellem, gondolat volt benne, mint általában a hasonló fajtáju fiatalemberekben. Igy történt azután, hogy bizonyos tekintetben vezető szerephez jutott barátai között és minthogy mindig egyformán vidám volt és soha semmitől vissza nem riadt, közkedveltséget és tekintélyt szerzett.

De legjobb barátja és pajtása Martin Bálint volt. Csaknem egyidősek voltak, Bálint talán valamivel idősebb, de megjelenésében Percyhez nagyon hasonló. Bálint, mint angol, pofaszakállt viselt, Percy amerikai szokás szerint bajuszt, Bálint szőke volt, Percy inkább barna, de azért testvéreknek tarthatták.

(Folytatása következik.)

Hogy elbődült kinjában a csuf teremtés! Egyszerre elvesztette a szeme világát. De azért ha vakon is, fölugrott, nyargalt a Miska után, hogy megkapja.

Nyargalhatott. A Miska gyerek most már csak incselkedett vele. Ide szaladt, oda szaladt és azt kiabálta a vak óriás felé:

— Itt vagyok! Itt vagyok!

Mire odaért a vak óriás, már megint másik helyről kiáltotta:

— Itt vagyok! Itt vagyok!

Persze mire odaért, a fürge Miska már megint másfelé volt. Kergette óraszámra, föl is bukfencezett egy párszor az éktelen nagy test és ugy izzadt a nagy kintól, méregtől, hogy sajtárszámra csurgott le róla az izzadtság.

Látta az óriás, hogy igy nem megy a Miskával semmire se, hát azt mondta neki:

— Nem kergetlek többet, elmehetsz békével. Bánom, amit veled cselekedtem, hogy a birkáitokat megettem. De hogy lásd, hogy jó szivem van, adok a birkátokért olyan gyürüt, amelyik testvérek között is megér felekirályságot.

Avval egy gyönyörü szép gyémánt gyürüt dobott le a földre. Miska hamar fölkapta és az ujjára huzta. De vesztire. Alighogy fölhuzta a gyürüt, ugy megszoritotta az ujját, hogy fájdalmában majd hogy föl nem sikitott. De ez még nem volt elég, a gyürü elkezdte mondogatni:

— Fogom a jó madarat! Fogom a jó madarat!

No'szen megijedt erre Miska. Az óriás már jött feléje. Hiába szaladt most akárhová, a gyürü egyre mondogatta:

— Fogom a jó madarat! Fogom a jó madarat!

Mit csináljon szegény Miska? Az óriás kicsi hija már, hogy meg nem fogta. Mikor legnagyobb bajban volt, hirtelen eszibe jutott valami. Fogta a kését és lemetszette azt az ujját, amelyiken az óriás gyürüje volt. Éppen ott volt egy feneketlen tó partján, annak olyan meredek volt a partja, mint a fal és a gyürüt abba dobta. Aztán hamar átszaladt a tó tulsó partjára és onnan kiabálta:

— Itt vagyok! itt vagyok!

A gyürü pedig a tó közepén mondogatta:

— Fogom a jó madarat! Fogom a jó madarat!

Az óriás eszeveszetten szalad a hang után, egyenesen bele a feneketlen tóba és nyomorultan belefulladt.

Volt örömben a Miska. Most már egyéb gondja nem volt, mint hogy megtudja, hová lettek a bátyjai. Ment vissza a kastélyba, hát amint odaér, mi fut elejbe? Egy kicsiny, fekete kutya. Azt mondja neki:

— Tudom, Miska, mi járatban vagy. Gyere, majd megmutatom, merre vannak a bátyáid.

Avval szaladt előre, Miska meg utána ment és nemsokára odaértek egy kamrába. Micsoda rémületben volt szegény Miska, mikor látta, hogy a bátyjai meghaltak s csak a fejük van itten. Elfakadt sirva, sirt, sirdogált keservesen.

Mikor javában sirt, azt mondta neki a kis kutya:

— Soh'se sirj, még jóra fordul minden. Nézd, itt lóg egy arany vessző, avval csapj rájuk.

Miska megfogadta a kis kutya szavát, rálegyintett az arany vesszővel a két fejre, hát abban a szempillantásban ki volt ott előtte? Ki más, mint a két bátyja! Dörgölték a szemüket és azt mondták:

— De jóizüet aludtunk!

— Aludtatok volna, mig a világ, ha én nem vagyok s ez a kis kutya nem segit rajtunk.

No volt aztán öröm! Csak a kis kutya volt szomoru.

— Ejnye, azt mondja a Miska, hát te mért vagy olyan szomoru, kis kutyus?

— Szomoru leszek én mindaddig, mig csak rám is nem legyintesz avval a vesszővel.

— Hát csak az a bajod? Arról ugyan könnyen tehetek!

Avval rálegyintett Miska a kis kutyára, hát abban a szempillantásban mi volt ott előtte? Nem ám kis kutyus, hanem egy gyönyörü szép királyfi s azt mondta:

— Köszönöm, hogy megváltottál. A fekete királynak a fia vagyok s el voltam átkozva, hogy ennek az óriásnak a kapuját őrizzem fekete kutya képében. Most már csak jertek velem az én országomba.

El is indultak, de a megmaradt birkákat is vélük hajtották ám! Nem voltak ezek most már közönséges birkák, mert az óriás szénájáról olyan aranygyapjuk nőtt, hogy egész csoda. Meg is bámulták őket, amint Feketeországon keresztülhajtották.

A fekete király nem győzött eleget örülni, hálálkodni, mikor meglátta a fiát. Volt három lánya, azokat odaadta a három juhászlegénynek, Miskának jutott a legkisebbik, a legszebbik.

Mikor megvolt a hetedhét országra szóló hármas lakodalom, az óriási kastélyból elhozatták a sok drága kincset és sokáig boldogan éltek. — Ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ne nézzetek ...

Ne nézzetek oly szánólag reám,
Azért, hogy arcom sápadt, halovány,
Ne higyjétek, ne higyje senkisem,
Hogy nem élet ez, az én életem.

Mig ti vigan tobzódtok — azalatt
Nem veszik el nékem a pillanat,
Mig jártok-keltek ottkünn szabadon,
Ittbenn még nem áldozott le napom.

Sőt néha még, ó hányszor megesett,
Hogy én sajnáltalak meg titeket
És sokszor azt kell hinnem énnekem,
Hogy másénál több az én életem.

Mig lelkem érez, eszmél és ragyog,
Nálatok százszor jobban itt vagyok,
Nektek a perc csak egy percet jelent,
De énnekem — egy egész végtelent.

Veszelei Károly.

+ **A meghatott Skobelev.** Veresczagin meséli el a következő jóizü anekdotát:

Együtt jártunk Skobelev generálissal Párisban. Skobelev, aki rajongó szeretettel beszélt Napóleonról, egyre biztatott, hogy nézzük meg Napóleonnak a Hotel des Invalideshen levő szobrát. Egy öreg katona fogadott az ajtóban s nagy készséggel kalauzolt a nagy császár szobrához. Skobelev felnéz a szoborra, a világhistória nagy eseményei ujulhattak meg a lelkében, mert egyszer csak előveszi a zsebkendőjét és sir. Aztán odafordul az öreg katonához s igy szól:

— Ismered őt fiam?

— Moszkvában vele voltam — mondja az büszkén.

Skobelev a zsebébe nyul és egy aranyat ád az öregnek.

— Hát még hol voltál vele?

— Jenánál ...

Megint egy arany.

— Marengonál ...

Egy arany.

— Austerlitz, a piramisok, a ...

Ujra egy-egy arany. A veterán mosolyog. Skobelev zokog.

— Hány éves vagy öreg? — kérdem én közbe lépve. — Ezek az események száz éve estek meg, ha te akkor csak husz éves voltál, most okvetlenül százhusznak kell lenned.

Az öreg ötöl-hatol. Végre igy vágja ki magát:

— Lehetek biz' én már százon felül — de ...

— De, ugy-e nagyon jól élsz az aranyaidból s ugy ápolod magad, hogy az ember hatvan esztendősnek néz.

*

+ **Gyalog, lóháton, korcsolyán.** Egy német báró visszaemlékezést közöl egy berlini lapban III. Napóleonról. Irja többek között ezeket:

Többször volt alkalmam arra, hogy III. Napóleont lássam wilhelmshöhei fogsága alatt. Sétaközben a wilhelmshöhei parkban megtört alaknak látszott. Botjára vagy pedig az ugyancsak fogságban levő Murat herceg karjára támaszkodva, járt-kelt a fák alatt. Szeme rendszerint bágyadt volt, de ha visszaköszönt valakinek, akkor felragyogott fiatalos tüzzel, olyan varázsszsal sugárzott, hogy az, aki az ilyen pillantást felfogta, soha el nem felejtette. Más alkalommal lovon láttam. Akkor azonban nyoma sem volt a megtörtségnek, csaknem fiatalos rugalmassággal, elegánsan, mint comme il faut lovag jelent meg. Harmadszor mint korcsolyázót láttam. Igazi mestere volt a korcsolyázásnak. Ez a remeklés csak ott a park taván tünhetett fel valójában, igazi *históriai pillanat* volt az, amikor megcsodálhattam ott. Kevéssel a metzi kapituláció után történt. Bazaine előtte való napon érkezett meg Wilhelmshöhébe, császári urának a meglátogatására. A marsall felcsatolta a császár korcsolyáját. És a császár aztán fiatalos eleganciával siklott végig a tó jegén.

*

+ **A bajtárs.** Egy lariszai kereskedőnek, aki mint önkéntes küzdötte át a legutolsó görög háborut, volt egy hőslelkü barátja. Szép volt nagyon a fiu, Don Mario Katano volt a neve és Spanyolországból került el messze országok harci tüzébe. Erős barátság fejlődött ki a két katona között. Aztán vége lett a háborunak s a két jó barát elszakadt egymástól. Hanem a minap ugyan nagy meglepetés érte a lariszai kereskedőt. Egy levelet kapott, s benne egy csodaszép nőnek az arcképét. A levél pedig szólott ekképpen:

Kedves barátom! Ez a kép az ön Don Mario Katanoját ábrázolja, akit ön jól ismer. Önt bizonyára nagyon meg fogja lepni az a sajátságos változás, amelyen a vöröskabátos katona atment. De a dolognak megadom a magyarázatát is. Amikor férjemet, akit istenitettem, elvesztettem, a halált kerestem az ön hazája derüs ege alatt. Nem találhattam rá. Azt hiszem azonban, hogy abban a csendes klastromban, ahová néhány nap mulva vissza fogok vonulni, imádkozva a magányban, meg fogom találni azt, amit a halálban akartam elérni: a feledést. Éljen boldogul örökre és bocsasson meg az ön boldogtalan

Donna Maria Katanojának.

*

+ **A koldusok királya.** A newyorki rendőrség elfogott egy Lawson Leary nevü embert, aki *a koldusok királya* cimen ismeretes, s ezzel a kezében tart egy szövetkezetet, amely csupa koldusból áll. A szövetkezet a jószivü gazdagok kizsákmányolására alakult és pedig szivet facsaró históriák segitségével. A házkutatás alkalmával találtak egy könyvet, amelynek a cime: *Newyorki koldusok utmutatója.* Ebben persze benne vannak New York leggazdagabb lakói könnyen áttekinthető osztályozásban. Az egyes nevek mellett ott vannak a megjegyzések: kitünő, jó, és ugy tovább. Lawson ur első kihallgatása alkalmával különben kijelentette, hogy a szövetség a jezsuita-rend mintájára alakult.

*

+ **Aranyhegy a párisi kiállitáson.** Nem valami festett csoda ez, hanem valóságos szinarany. A coloradoiak kincse, ők küldenek valóságos aranyhegyet Párisba. Legalább is egy és kétharmad tonna arany van benne és értékét öt millióra becsülik.

*

+ **A lelkiállapot festése.**

— Ugyan kérem, hogyan tudta legutolsó regényében olyan remeklül festeni egy elitéltnek a lelkiállapotát, a kivégzése előtt?

— Nagyon egyszerüen. Azt a részt egy fogorvosnak a várószobájában irtam, mielőtt egy zápfogamat kihuzattam.

*

+ **Végső kétségbeesésben.** *A háziasszony* (vendégéhez): Ugyan kedves barátom, énekeljen még valamit. Már késő van és ezek az emberek még mindig nem akarnak elmenni.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása.

Budapest, junius 24.

A földmivelésügyi miniszter a gazdasági tudósitások alapján a vetések állásáról a következő jelentést teszi közzé:

A hónap második harmadában egyik szélsőségből a másikba átcsapó időjárás uralkodott, amely az ország számos részében jelentékeny károkat okozott. A junius 23-án beállott s az ország nagy részére kiterjedő esőzés még inkább fokozta a bajt, amennyiben a káros élősdiek, nevezetesen a rozsda és a buza gyökérgomba ismét tetemes kárt okoztak. Az erős ködök is a termést csökkentették. Az összes gabonanemüek, de különösen a buza és rozs egyes vidékeken sokat romlottak az utolsó jelentés óta. A buzában a rozsda és a gomba, az utóbbi főleg a Tiszavidék némely vármegyéjében 5—20%-nyi kárt okozott. Az üszög is mutatkozik főképp az Alföldön, ahol, sajnos, még ma is igen felületesen készitik elő a vetőmagnak használni szokott bu-

LODEN Iskola-öltöny ... 3.50
LODEN Fiu-mencsikoff ... 7.—
LODEN Férfi-köpeny ... 12.—
LODEN Kocsis-köpeny ... 10.—
LODEN Havelok ... 8.—
LODEN Rövid kabát ... 8.—
LODEN Vadász-öltöny ... 16.—
LODEN Turista-öltöny ... 14.—

LODEN Sacco vattával bélelve ... 6.—
LODEN Szőrme-sacco ... 10.—
LODEN Vadász-sacco ... 9.—
LODEN Vadász-bunda ... 18.—
LODEN Kocsis-bunda ... 20.—
LODEN Utazó-bunda ... 35.—
LODEN Szőrme-mencsikoff ... 40.—
LODEN Gazdászati bunda ... 16.—

RENDELJENEK CSAK
a „TIROLI"-nál
JUSTITZ LEOPOLD
speciálista loden-öltönyökben
Bécs, IX., Währingerstrasse 48,
Mintákat és képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

zát. A rozs kalászaiban a köd talán még a dérnél is több kárt okozott. Igen sok a hibás kalász és a szemek sem mindenütt tökéletesek. Az árpa és zab sem fejlődhetett, sőt egyes helyeken ezek a vetések is visszaesést mutatnak. Ugyanez konstatálható a kukoricánál, valamint a hüvelyes és kerti növényeknél, amelyeknek a dér is nagyon ártalmukra volt. A gumós növények, dohány- és takarmányos földek türhetően viselték a szeszélyes és nagyobbára kedvezőtlen időjárást, ugyszintén a szőlők is, amely utóbbiak általában meglehetős jól állanak, kivéve azokat a vidékeket, ahol jégeső és erősebb fagy károkat okozott.

A jelentés időszakában *jégeső* volt jelentékeny kárral: Bars, Nógrád, Pozsony, Hont, Bihar, Szabolcs, Hajdu, Torontál, Ung, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Ugocsa, Trencsén, Arad, Temes, Csanád, Krassó-Szörény, Heves, Zala, Zemplén, Szatmár, Kolozs és Háromszék vármegyékben. *Záporesők* és *viharok* voltak: Zala, Pest, Szolnok-Doboka, Hajdu, Temes, Ung, Szatmár, Maros-Torda, Kis-Küküllő, Szolnok-Doboka, Ugocsa, Árva, Bihar, Borsod és Szabolcsban: *köd* pedig volt különösen junius hó 16 és 20-a között az Alföldön, a Felvidéken és a Dunántul. Dér volt junius 10 és 20-a között a felvidéken több helyen és helyenkint a Dunántul, továbbá az Alföldön is. Néhol jelentékeny károkat okozott főképp a kapásokban és kisebb kárt a gabonanemüekben. Férgek pusztitják a vetéseket Fejér, Győr, Sopron, Tolna, Veszprém, Bihar, Hajdu, Jász Nagykun-Szolnok, Szabolcs, Torontál és Temes-vármegyékben. A buzagyökér-gomba néhol, főképp a Tisza mentén, de az ország más vidékein is kisebb-nagyobb károkat okozott; a kalászok részben megfehéredtek a gomba pusztitása következtében. A rozsdaokozta kár előrelathatólag tetemes lesz Tolna, Zala, Bács-Bodrog, Békés, Csanád, Bihar, Hajdu, Temes, Torontál, Fejér, Zala, Moson, Somogy, Sopron, Arad, Pest, Jász-Nagykun-Szolnok és Heves-vármegyékben. Kisebb mérvben ellepte a rozsda a buzavetéseket Baranya, Nyitra, Pozsony, Vas, Veszprém, Csongrád, Borsod, Gömör, Szabolcs és Krassó-Szörény vármegyékben. A legutóbbi napokban beérkezett távirati jelentések szerint 10%-ig terjedő rozsdakárt jeleznek: 158, — és 10%-on felül levő rozsdakárt: 151 helyről. Rozsdamentes vetésekről összesen 189 helyről érkezett jelentés.

A mezőgazdasági állapot tehát általában véve *határozottan kedvezőtlenebb, mint a mult hetekben volt* és ha az időjárás kedvezőtlen jellegét továbbra is megtartja, el kell készülve lennünk a terméskilátasok további, esetleg tetemes csökkenésére. A gabonanemüek területe a következő: Buza 5,515.000, rozs és kétszeres 1.841.000, árpa 1,788.000 és zab 1,685.000 kataszteri hold.

Az őszi buzavetések, különösen a koraiak az ország több vidékén jóval gyengébbek, mint a későiek, bár ez utóbbiakból a viharos, esős időjárás szintén sokat megdöntött. A buza az Alföld nagy részében már érik, aratása pár nap mulva megkezdhető. Minthogy az országszerte uralkodott ködös idő, továbbá eső, zápor és dér következtében a rozsda sok helyen már erősen megtámadta a buzát és annak nemcsak a levélzetét tette tönkre, hanem szárán s néhol különösen a kalászokban is mutatkozik, a terméskilátás általában csökkent. E kalamitások ellenére kedvező időjárás esetén még mindig közepes eredményre van kilátásunk, mert a várható buzatermés hozama a kimutatott 5,515.000 kat. holdnyi területen, tekintve, hogy a junius hó 20-iki állapot után beérkezett táviratí jelentésekben jelzett ujabb elemi csapások és egyéb károsodások figyelembe vételével még mintegy 5% levonandó volt, körülbelül *36 millió métermázsára* nyujt reményt. A mult évben közel 35 millió métermázsa buza termett és igy a valószinü eredmény 1898-cal szemben még mindig valamivel kedvezőbb.

Katasztrális holdankint mintegy 7 métermázsa és azon felüli termésre van kilátas: Bars, Esztergom, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Bács-Bodrogh, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest, Abauj-Torna, Borsod, Gömör és Kishont és Hajdu vármegyékben; 7 métermázsán aluli, illetve holdankint 6—7 métermázsa termésre van kilátás: Hont, Trencsén, Komárom, Vas, Zala, Csongrád, Bereg, Sáros, Szepes, Ung, Zemplén, Békés, Bihar, Máramaros, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, az egész Tisza-Maros szögén, továbbá: Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Brassó, Csik, Fogaras, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Szeben, Szolnok-Doboka és Torda-Aranyos vármegyékben.

A rozs és kétszeres területe 1,841.000 kataszteri holdra tehető, minthogy a rozsok is szenvedtek az utóbbi időben dér és ködök, továbbá záporesők és jégesők következtében, ezekben is némi visszaesés mutatkozik. Nagy átlagban azonban a rozs is elég jól fejlődött, *közepes termést* igér. Aratásához azonban ez is épp ugy, mint a buza, szárazabb időjárást kiván. A várható terméshozam országos átlagban és kat. holdankint 6—6.5 métermázsára tehető, vagyis ezidőszerint a remélt összes termés 11—12 millió métermázsa körül ingadozik. A mult évben rozsból és kétszeresből 12 millió métermázsa termett és igy az idei eredmény elérheti még az 1898-iki termést. A remélt országos átlaghoz viszonyitva, legjobban állanak a vetések, azaz kat. holdankint 6 métermázsa és azon felüli termésre van kilátás: Esztergom, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Baranya, Fejér, Győr, Komarom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém, Zala, Bács-Bodrogh, Csongrád, Heves, Jasz-Nagy-Kun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Borsod, Gömör és Kis-Hont, Szepes, Zemplén, Békés, Hajdu, Szatmár, Szilagy, Arad, Csanád, Krassó-Szörény, Temes, Torontal, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Brassó, Csik, Fogaras, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyékben. Kataszteri holdankint 6 métermázsán aluli, illetve 5—6 métermázsa termésre van kilátás: Árva, Bars, Hont, Liptó, Turóc, Abauj-Torna, Bereg, Sáros, Ung, Bihar, Máramaros, Szabolcs és Ugocsavármegyékben.

Az őszi árpát az Alföldön néhol már aratják, illetve — ahol az esős időjárás nem akadályozta a munkálatokat — már le is aratták. Az őszi árpatermés hozama közepes és jó közepes. A tavaszi árpa nagyobbára csak most virágzik; általában ez is sokat szenvedett az utóbbi kedvezőtlen időjárás és a sok helyen föllépett acattól. Néhol a rozsda, másutt az üszög és a férgek is kárositják a vetéseket. Nagy átlagban közepes termést igér, mivel a kalászok többnyire elég nagyok és egészségesek. Az országban kat. holdankint átlag mintegy 7 métermázsa termés remélhető, vagyis a bevetett 1,788.000 kat. holdnyi terület arányában az ez idő szerint remélt összes termés körülbelül 12—12·5 millió métermázsára becsülhető. A mult évben 12·5 millió métermázsa árpa termett és igy már a mult évi átlagnak az idei termés valószinüleg alatta marad. Aránylag még legjobban állanak a vetések, azaz katasztrális holdankint és átlagban mintegy 7 métermázsa s azon felüli termésre van kilátás: Esztergom, Nyitra, Pozsony, Baranya, Moson, Somogy, Tolna, Veszprém, Bács-Bogrogh, Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Bihar, Hajdu, Arad, Csanád, Temes, Torontál vármegyékben; 7 métermázsán aluli, illetve 6—7 métermázsa termést remélnek: Bars, Nógrád, Trencsén, Fejér, Komárom, Vas, Zala, Csongrád, Heves, Abauj-Torna, Borsod, Gömör és Kishont, Szepes, Ung, Zemplén, Szatmár, Szilágy, Krassó-Szörény, Beszterce-Naszód, Fogaras, Hunyad, Kolozs és Szolnok-Doboka vármegyékben.

A *zabot* egyes vidékeken szintén, habár csak kisebb területeken is, a rozsda ellepte, néhol pedig a gaz is nagyon felverte magát benne és igy ez a növény is a multkori jelentésben foglaltakkal szemben meglehetősen hanyatlott, főképp az Alföldön, továbbá a Dunántul és a Felvidék némely részében. Zászlóját a sik Alföldön már kihányta, sőt virágozni is kezd, másutt azonban csak most hányja. Férgek szórványosan még mindig pusztitják. Nagy átlagban a zab közepes termést igér, mindenesetre azonban jó időre van szüksége, hogy további fejlődése a várakozásnak megfelelő legyen. Legjobbak még a vetések a Tisza-Maros szögén és a Duna Tisza közén, a leggyengébbek pedig a Felvidéken és az erdélyrészi vármegyékben. A bevetett terület 1,685.000 katasztrális holdra s az átlagosan várt termés hozamot katasztrális holdankint 6—6.5 métermázsára becsülve, a remélhető összes termés körülbelől 10—11 millió métermázsára tehető. A mult évben kedvezőbb volt a termés, amennyiben az összes eredmény 11·42 millió métermázsa volt. Legjobban állanak a vetések, azaz kataszteri holdanként hét métermázsa és azon felüli termésre van kilátás: Baranya, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Bács-Bodrogh, Csongrád, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Békés-, Hajdu, Arad, Csanád, Temes és Torontál vármegyékben, 7 métermázsán aluli, azaz katasztrális holdankint 6—7 métermázsa termést igérnek a vetések: Bars, Esztergom, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Fejér, Komárom, Vas, Veszprém, Zala, Heves, Borsod, Gömör és Kishont, Szepes, Bihar, Szatmár, Szilágy, Krassó-Szörény, Besztercenaszód, Fogaras, Hunyad és Kolozs vármegyékben.

A *répa-repce* csoplését részben befejezték, részint még folyamatban van — az eredmény nagyrészt *gyönge*. A káposztarepce aratása az ország déli vidékén szintén megkezdetett, állásra igen változó, de általában a répa-repcenél jobb eredménynyel biztat.

A *kukorica* vetések általában egyenlőtlenek és nem oly fejlettek, mint más évek hasonló időszakában. A kukorica több helyütt az esőzésektől nem munkálható, ahol gyomos és sárguló; az ország északibb és magasabb fekvésü részein pedig a fagy és dér okozott benne lényeges kárt. A töltögetést részint befejezték, részint még folyik. Általában a kukoricára melegebb idő volna kivánatos.

A hüvelyesek az ország déli vidékén jól fejlődnek, a Dunántul, északnyugaton és keleten azonban elmaradtak, dér- és fagytól sokat szenvedtek.

A kerti vetemények fejlődése a hüvös idő alatt többfelé hanyatlott, néhol a dér is megcsipte, helyenkint azonban jól állanak.

A köles az ország déli vidékén jól áll; fejlődése többfelé lassu. Bácsmegyében repce után még vetik. — *A tatárka* jól kelt.

A len- és kender-vetések állása kielégitő, a kender virágozni kezd. A későn vetett kenderben helyenkint sok a vadrepce.

A *dohány*-ültetvények jól fejlődnek, néhol palántahiány miatt későn ültették, itt némileg elmaradott.

A *takarmány* és *cukorrépa* vetések fejlődése ott, ahol müvelésük még idejekorán befejezhető volt, — igen jó; a kedvezőtlen idő miatt azonban a müveléssel néhol még hátra maradtak. Rovarkárok helyenkint még mutatkoznak.

A *burgonya* az ország északnyugati részén, valamint az erdélyi vármegyékben dértől és fagytól szenvedett. Mindamellett általában kielégitően áll, bőven virágzik, néhol azonban már kelletténél több a nedvesség. Töltögetését most végzik, északon azonban helyenkint ezt a munkát a föld keménysége miatt még nem kezdhették meg.

Mesterséges takarmányok. A lóhere és lucerna második hajtása szépen fejlődik. A zabos bükköny kaszálása jó eredménynyel folyik. Muhar, csalamádé és baltacim egyenlőtlenül fejlődnek. A szénakészités munkálatát néhol az esős idő hátráltatja. A rétekről az anyaszéna betakarítása még folyamatban van. Ahol ezt esőzés vagy árviz nélkül tehették, az eredmény ugy minőségileg, mint mennyiségileg kielégitő. Az erdélyrészi vármegyékben azonban csak az Olt völgyében termett széna.

A legelők fünövése a Duna jobb és bal partja vidékén, valamint az erdélyrészi vármegyékben fogyófélben van. Egyebütt jól áll.

A szőlő részint most virágzik, részint már elvirágzott, néhol azonban himporát az eső lemosta. Fejlődése általában kielégitő és biztató. A zöld ojtás, kötözés és helyenkint még a permetezés is folyamatban vannak. A Duna jobb és balpartja egyes vidékein fagy és dér kisebb mérvü kárt okozott. Szórványosan a jégeső is kárositotta.

A gyümölcstermés kilátásai az előző kedvezőtlen időjárás és a sok rovar miatt rosszak, kivételt csak nehány erdélyrészi völgy képez, ahol egyes fajtákból elég bő alma-, körte- és szilvatermés mutatkozik.

*

A jelentés főbb számait egybefoglalva szembeállitjuk velük a mult évi termést és az egy hét előtt észlelt állapotot:

	1899-ben várható termés junius 20.	junius 10.	1898. évi termés
Buza	37,786.060	38,503.464	34,897.705
Rozs	11,826.764	11,078.634	11,424.423
Árpa	12,382.875	12,725.141	12,483.821
Zab	10,818.525	11,965.795	11,799.664

Hetiszemle.

Budapest, junius 24.

Értéktőzsde. A tőzsde az elmult hét elején még mindig a berlini események hatása alatt állott. A német járadékok hanyatlása és az ottani rossz pénzviszonyok következtében nálunk is estek az árfolyamok. A hét vége felé azonban, miután a berlini eseményeket kedvezőbben itélték már meg, azonkivül a francia és a transvaali eseményekről kedvező hirek érkeztek, az irányzat kedvezőbbre vált és az árak nivója valamivel emelkedett. A legutóbbi napokban, különösen a transzport-papirokat kinálták erősen és pedig az Osztrák-államvasut részvényeket, amelyekben nagymérvü volt a realizálás arra a hirre, hogy a társulat beruházási költségeit a forgalmi bevételekből lesz kénytelen fedezni.

A helyi értékekben alig fordultak elő lényegesebb árváltozások, csak a cukoripar, salgótarjáni részvényekben és a közlekedési vállalatok részvényeiben volt valamivel nagyobb a kinálat.

A főbb értékekben a következő változások fordultak elő:

	Árfolyamok a hét elején	a hét végén	különbözet
Osztrák hitelrészv.	357.50	353.70	— 3.80
Magyar hitelrészvény	387.25	381.—	— 6.25
Magyar aranyjáradék	119.35	119.—	— —.35
Magyar koronajáradék	96.80	96.—	— —.80
Magyar leszámitolóbank	259.—	256.50	— 2.50
Oszt.-magy. államv.	356.70	340.75	— 15.95
Déli vasut	70.—	68.25	— 1.75
Himamurányi vasmü	305.50	301.—	— 4.50
Budapesti közuti vasut	375.50	369.—	— 6.50
Budapesti városi villamos vasut	222.—	217.25	— 4.75
Magyar jelzáloghitelbank	248.75	244.50	— 4.25

Gabonaüzlet. (*Goldmann és Engel* cégjelentése a *Budapesti Napló* részére. Az időjárás e hét kezdetével borus és esős volt, ami mellett a csapadék majd az egész ország területére terjedt ki. Később a hőmérséklet tetemes emelkedése mellett az égboltozat kiderült és csak a hét vége felé volt ismét esős, szeles időnk. A vetések állása felől beérkező hirek nagyon különbözőek; a rozsda terjedéséről és a vetések ritkasága felől azonban sok helyütt panaszkodnak és tiszta képet csupán a megjelenendő hivatalos termésbecslés fog adhatni, amelyet rendkivüli érdeklődéssel várnak. A külföldön a viszonyok keveset változtak. A nyugateurópai államok terméskilátásai továbbra is kedvezőek, mig Oroszország és Romániában a bekövetkezett esők csak egy kis részét a kétségtelenül tetemes károknak tehették jóvá. Bulgáriában a terméskilátások — néhány kisebb kerület kivételével, ahol eső volt — gyengék, mig Szerbiában kedvező időjárás mellett a vetések szépen fejlődtek és kielégitő hozamot igérnek.

A külföldi piacokon a forgalom csak mérsékelt és nem képes megélénkülni. Az árak a spekuláció várakozó álláspontja mellett alig tartottak. Amerikában a termés hozamot 550 millió bushelre taksálják a mult évi 685.148.000 bushel ellenében, ami ugyan a mult évhez viszonyitva hiányt jelent, de még mindig jóval felülmulja az utolsó hét év átlagos eredményét. Az időjárás az Egyesült-Államokban a vetésekre nézve e héten kedvező volt és a látható készletek is gyarapodtak. Az árak lassan csökkenő irányt követtek és kisebb változások után 2 centtel olcsóbban zárultak. Angliában a forgalom korlátolt volt, az árak azonban tartottak maradtak, mig Franciaországban a fogyasztás általában tartózkodó, s a kedvező termés-

kilátás az árak fokozatos csökkenését vonta maga után. Az orosz ajánlatok kismérvüek és Amerika, ugy mint Argentinia ajánlataival szemben az európai piacokon nem versenyképesek. A többi kontinentális piacokon a forgalom mérsékelt, az árak azonban szilárdan tartottak.

Nálunk a hét kezdetével vehemens hausse érvényesült, melynél a kenyérmagvak élénk keresletre találtak. Később a kereslet azonban alább hagyott, habár az irányzat tovább is ártartó maradt. Takarmányczikkekben a forgalom mérsékeltebb ugyan zab kivételével, mely változatlan maradt, azonban a többi cikkek is emelkedtek.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza rendkivül szilárd üzletben és rohamosan emelkedett árak mellett indult. A határidőpiac eseményei által befolyásoltatva, — ahol a vetések felől beérkezett kedvezőtlen hirek folytán az árfolyamok ugrásszerüen emelkedtek — a malmok szintén jobb keresletet tanusitottak és készségesen fizették az e hét elején ca. 30 krral felemelt árköveteléseket annál inkább, mert a kinálat tartósan korlátolt és a malmok nyersárukészletei csak gyengék lehetnek. A határidőpiac reakciójával készáruban is visszaesés következett be, melyet azonban hamarosan pótoltak és igy az irányzat az üzlet további folyamán is szilárd maradt. A hét végével sürgetőbb kinálat a hangulatot kedvezőtlenül befolyásolta ugyan, a nélkül azonban, hogy az árakban csökkenés következett volna be. A mult héthez viszonyitva az árak 25—30 krajczárral magasabbak, mi mellett a forgalom 120.000 métermázsa, a heti hozatal kerek 58.000 métermázsát tett ki. Idegen buzákból a kinálat korlátolt s bolgár, szerb és oláh áruból összesen 20.000 métermázsa kelt el.

Rozs a buzaüzlet hangulatának hatása alatt szintén szilárd és részben a helyi fogyasztás, részben elszállitási célokra 20 krajczárig drágábban volt elhelyezhető. Minőség szerint budapesti paritásra 7.40 forintig, helyben 7.45 forintig volt elérhető. Uj rozsban is történt néhány eladás és juliusi szállitásra az októberi rozs folyó határidő-jegyzésen felül, kezdetben 10—15, utóbb 5—10 krajczárral magasabb árakat fizettek. Augusztusra néhány kisebb tétel — az októberi árfolyam mellett — (minden budapesti paritásra) köttetett.

Árpa (takarmány és hántolási célokra) ugyancsak 10 krajczárral javult és fogyasztásnál jobb érdeklődésre is talált. A kinálat e cikkben tartósan gyenge és minőség szerint 6.—6.35 forintot fizetnek helyben.

Zab ugy vasuton mint hajón is elég bőven érkezik, a kereslet ugyancsak megfelelő lévén, az árak szilárdan tartottak. Minőség szerint a forgalomban volt ca. 4000 mm.-ért 5.65—5.85 forintot, finom áruért 6.— forintig fizettek helyben.

Tengeri bőven érkezik és szeszégetőknél juliusi kötések ellenében talál átvételre. A fogyasztás ugyancsak jobb érdeklődést tanusit és budapesti paritásra 4.62½—4.65, helyben 4.70 forintig fizettek. Tiszavidéki állomásokon a kinálat csak szórványos.

Olajmagvak: Káposztarepce üzlet nélkül névleg 11.25—12.— frton jegyez. Vadrepce 5.——5.50 frton, lenmag 11.——12.— frton, gomborka 9.75—10.50 frton. Káposztarepce 1899. augusztusra keveset változott, a hét végével a hangulat csendesebb és 12.80—12.85 frton zárul. Uj bánáti repce juliusi szállitásra budapesti paritásra, bár mérsékelt üzlet mellett 11.75—12.25 frt között jegyez. Kendermag 11.——11.50 frt helyben.

Vetőmagvak: Vöröshere változatlan. Bánáti vöröshere 38.——40.— frt, felvidéki áru 40.——45.— frt, lucerna 45.——47.— frt muharmag 6.——6.50 frt, bükköny 5.25—5.50 frt, baltacim 12.50—13.50 frt között jegyez helyben.

A határidőüzletben az abnormális idő az üzlet képét szilárdan befolyásolta ugy, hogy bár a külföldön az árfolyamok inkább lefelé törekedtek, nálunk tulnyomóan szilárd volt az irányzat, amiben különben a haussierk nem egészen ártatlanok. Ezeknek a manipulációját az elég bőven érkező s a vetések állását éppen nem dicsérő hirek nagyban segitették elő. Részleteink különben a következők:

Buza októberre 9.34, 9.65, 9.60, 9.50, 9.61, 9.50, 9.28 9.63, 9.45, 9.61 9.38 után 9.41—9.42 frton zárul.

Rozs októberre 7.45, 7.80, 7.43 7.76, 7.51 7.55, 7.66, 7.59, 7.50 után 7.51—7.52 forinton zárul.

Tengeri juliusra 4.70, 4.65, 4.72, 4.68, 4.65, 4.61, 4.63, 4.62 után 4.59—4.61 forinton zárul.

Tengeri májusra 4.94, 4.99, 4.84, 4.90, 4.88 után 4.89—4.90 forinton zárul.

Zab októberre 5.80, 5.93, 5.70, 5.83, 5.75 után 5.74—5.76 forinton zárul.

Káposztarepce augusztusra 13, 13.25, 12.55, után 12.90—13 forinton zárul.

Ipar és kereskedelem.

Az állami vasmüvek. A m. kir. államvasutak gépgyáránál voltak 1898. évben: bevételek 9,191.020 forint, kiadások 7,996.937 forint, fölösleg 1,194.182 forint; a diósgyőri m. kir. vas- és acélgyárnál pedig: bevételek 8,912.361 forint, kiadások 7,785.604 forint, fölösleg 1,126.757 forint.

A Mezőgazdasági Muzeum igazgatósága ma tette közzé tájékoztató szak-katalógusát, amely áttekinthető képet nyujt a kiállitott gyüjteménytárgyak sokféleségéről és nagy tömegéről. A kiállitás áprilistól októberig van nyitva. A vajda-hunyadvári épületben volt gyüjteménytárgyakat a renaissance-épületbe helyezték át, a halászati és erdészeti gyüjteménytárgyak pedig a jaáki templomban vannak elhelyezve. A kiállitást az elmult esztendőben 98,165 személy látogatta. *Forster Géza* igazgató a katalógus kibocsátása alkalmából azt a kérést intézi a gazdaközönséghez, hogy ha esetleg birtokukban a hazai mezőgazdaságra vonatkozó irodalmi temékek, esetleg mezőgazdasági érdekü kéziratok, oklevelek, régi számadások, térképek, tervrajzok, fényképek, pecsétek stb. volnának, hogy arról a Mezőgazdasági Muzeum igazgatóságát (Budapest, Városliget, Történelmi épületcsoport) értesitsék.

Kassa-Oderbergi Vasut. Az osztrák kormány az elhunyt *Jeczmienovszky* Ferenc helyébe igazgatósági tagnak *Kolosváry* Viktor királyi tanácsost és nyug. vasuti igazgatót nevezte k..

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* pénzben 17.— forint, áruban. 17.25 forint, *Bécsben* 18.50, illetve 18.70 forint.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár áriegyzése 1899. junius 23-án. Készlet 165 darab. Érkezett 1045 darab. Összesen: 1610 darab. Eladatott 776 darab. Maradt 834 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 43—44 krajczárig, 220—280 kgr. sulyban 42—44— krajczárig, 320—380 klgr. sulyban 41—44 krig. Öreg nehéz páronkint 400—560 kilos 40—41 krajczárig. Malacok 38—42 krajczárig kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, junius 24.

A buzaüzletben ma a hangulat nyugodt volt. Néhány ezer métermázsa volt csak a forgalom, métermázsánkint öt krajczárral olcsóbb árakkal.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 10 frt 32½ kr, 200 mm. 79·5 k. 10 frt 35 kr, 100 mm. 79·5 k. 10 frt 25 kr, 100 mm. 79 k. 10 frt 25 kr, 100 mm. 79 k. 10 frt 25 kr, 100 mm. 78·5 k. 10 frt 25 kr, 100 mm. 78·5 k. 10 forint 05 kr, 200 mm. 78 k. 10 frt 25 kr, 200 mm. 77 k. 10 forint 10 kr, 100 mm. 74 k. 9 frt 85 krajczáron.

Fehérmegyei: 300 mm. 75 k. 9 frt 97½ kr. 100 mm. 75 k. 9 frt 80 kr, 700 mm. 73·5 k. 10 frt 80 krajczáron.

Pestmegyei: 100 mm. 78·5 k. 10 frt 35 kr, 200 mm. 77 k. 10 frt 20 kr, 120 mm. 77 k. 10 frt 10 kr. 100 mm. 76 k. 10 frt 10 kr, 100 mm. 75·8 k. 10 frt 10 kr.

Bánáti: 300 mm. 75 k. 9 frt 80 kr.

Bácskai: 250 mm. 74 k. 9 frt 85 kr.

Tolnai: 150 mm. 76 k. 10 frt 15 kr, 100 mm. 76 k. 10 frt 10 kr.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 1900 mm. 73 k. 9 frt.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza (ó)								
bánsági	75 k.	9.55—9.60	76 k.	9.60—9.70	77 k.	9.70—9.80		
	78 k.	9.80—9.85	79 k.	9.85—9.95	80 k.	10.05—10.15		
tiszavidéki	75 k.	9.70—9.75	76 k.	9.85—9.95	77 k.	10.—10.05		
	78 k.	10.05—10.15	79 k.	10.10—10.20	80 k.	10.20—10.30		
pestvidéki	74 k.	9.60—9.65	76 k.	9.70—9.80	77 k.	9.85—9.95		
	77 k.	9.95—10.—	79 k.	10.—10.10	80 k.	10.10—10.20		
fejérmegyei	74 k.	9.75—9.80	76 k.	9.85—9.95	77 k.	10.—10.10		
	77 k.	10.10—10.15	79 k.	10.15—10.20	80 k.	10.20—10.25		
bácskai	74 k.	9.7—9.75	76 k.	9.75—9.80	78 k.	9.80—9.85		
	77 k.	9.85—10.—	79 k.	—.—.—.—	80 k.	—.—.—.—		
román	75 k.	7.95—8.—	76 k.	—.—.—.—	77 k.	8.25—8.30		
	78 k.	—.—.—.—	79 k.	—.—.—.—	80 k.	—.—.—.—		
szerb	75 k.	—.—.—.—	76 k.	—.—.—.—	78 k.	0.—.— 0.—		
	79 k.	—.—.—.—	81 k.	—.—.—.—	80 k.	—.—.—.—		
bolgár	78 k.	—.—.—.—	76 k.	—.—.—.—				
	79 k.	—.—.—.—	81 k.	—.—.—.—				
Rozs ... (ó)	I. r.	70—72 k.	7.25—7.40	II. r.	—— k.	7.10—7.20		
Árpa ... (ó)	tak.	60—62 k.	6.15—6.35	égetni	62—64 k.	5.80—6.10		
... (ó)	sörözz.	64—66 k.	6.50—7.—	való		6.50—7.—		
Zab ... (ó)		39—41 k.	5.55—6.— (ó)			5.60—5.80		
Tengeri (uj)	bánsági	— k.	4.50—4.60 (ó)					
Repce...	káposzta		11.50—12.—	másn.	— k.	—.—.—		
Köles ... (ó)			4.15—4.45 (uj)	bánsági		—.—.—		

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre . .	9.38—9.43—9.39—9.43—9.45
Rozs októberre . . .	7.47—7.51—7.49—7.52
Zab októberre . . .	5.71—5.75
Tengeri juliusra . .	4.60—4.58—4.59
Tengeri augusztusra .	4.70—4.68—4.69
Tengeri májusra 1900.	4.85—4.89
Repce augusztusra .	—.—

Déli egy órakor a következő zárórákat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza juniusra	9.80 pénz	9.85 áru
Buza októberre	9.41 „	9.42 „
Rozs októberre	7.50 „	7.51 „
Zab októberre	5.73 „	5.75 „
Tengeri juniusra	4.59 „	4.60 „
Tengeri juliusra	4.59 „	4.60 „
Repce augusztusra . . .	12.80 „	12.90 „

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	9.39— 9.40
Rozs októberre	7.47— 7.48
Tengeri juliusra	4.59— 4.60
Tengeri májusra 1900	4.91— 4.92
Tengeri augusztusra	4.69— 4.70
Zab októberre	5.72— 5.73
Repce augusztusra	12.80—12.90

A budapesti értéktőzsde.

Egy nagyobb coulis fizetésképtelensége következtében a mai vételáruprolongáció meglehetősen nehézkesen ment, ami kezdetben kedvezőtlenül befolyásolta a hangulatot.

Csakhamar azonban Bécs részére osztrák hitelrészvényeket — uj nagy üzletekről szóló hirekre — igen nagy mennyiségben kezdtek vásárolni, ugy, hogy ezáltal erőteljes javuláshoz jutott az egész üzlet.

Az előtőzsde emelkedő.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 382.50—383.75. Osztrák hitelrészvény 354.80—357.30. Osztrák-magyar államvasuti részvény 341.—. Jelzálogbank 245.—— 246.50. Duna gőzhajózási részvénytérs. 300.50. Villamos városi vasut r.-t. 217.25—217.50. Déli vasut 68.— forinton.

A *déli tőzsde* szilárd.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 383.25—384.—. Osztrák hitelrészvény 357.40—358.50 Osztrák magyar államvasut 342.90—344.30. Jelzálogbank részvény 245.25—245.50. Leszámtoló-bank 256.25—257.—. Dunagőzhajózási részvénytárs. 301.50—302.75 forinton.

Az *utótőzsde* irányzata mérsékelt forgalom mellett tartott maradt.

Jegyeztek: Osztrák hitelrészvény 358.80.—358.10. Magyar hitelrészvény 383.25—383.50. Osztrák-magyar államvasut 343.75—343.50 forinton.

Délutáni zárlat:

Osztrák hitelrészvény 358.10 forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	384.—
Osztrák hitelintézet	354.—
Budapesti bankegyesület	94.—
Pesti m. kereskedelmi bank . . .	1411.—
Salgó-Tarjáni kőszénbánya	323.—
Magyar cukoripar r. t.	1075.—
Magyar villamossági r.-t.	147.—
Villamos vasut részvény	218.—

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.

a) *Magyar Államadósság.*

Aranyjáradék 4%	119.—	119.50	Magyar nyereménykölcsön (50 frt)	160.—	161.—
Koronajáradék 4%	96.—	96.40	Magyar recsékötvény 5%	120.50	121.50
Keleti vasuti kötvények 5%	120.25	121.25	Horv.-szlav. regalekötvény 4½%	100.50	101.50
Államvasuti aranykölcsön 4½%	119.50	120.50	Horv.-szlav. földtehermentesitési 4%	100.—	101.50
Államvasuti ezüstkölcsön 4½%	101.—	102.—	Magyar földtehermentesitési 4%	95.25	96.25
Vaskapukölcsön 3%	85.—	86.—	Horv.-szlav. földtehermentesitési 4%	96.75	97.75
Magyar nyereménykölcsön (100 frt)	160.50	161.50	Tiszai sorsjegy 4%	138.25	139.25

b) *Osztrák Államadósság.*

Egyes. papirjáradék 4½%	99.85	100.35	Koronajáradék 4%	100.—	100.50
Egyes. ezüstjáradék 4½%	99.80	100.30	1854-es sorsjegy 4%	171.50	173.50
Aranyjáradék 4%	119.25	119.75	1860-as sorsjegy (100 frt) 5%	157.—	158.—
			1864-es sorsjegy	194.—	196.—

c) *Idegen Államadósság.*

Bolgár vasuti kölcsön 6%	109.50	110.50	Szerb 100 frankos sorsjegy 2%	34.50	35.50

Más kölcsönök.

Bosnyák kölcsön 4%	95.—	96.—	Budapest fővárosi kölcsön 4%	96.50	97.50
Budapest fővárosi kölcsön 4½%	99.75	100.75	Temes-bégavölgyi kölcsön 5%	95.50	96.50

Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Belvárosi takarékp. zálogl. 4½%	100.—	101.—	Jelzálogbank nyer. kötvény 4%	119.50	120.50
Egyes. főv. takarékp. zálogl. 4½%	100.—	101.—	Jelzálogbank nyer. jegy	—.—	—.—
Egyes. főv. takarékp. zálogl. 4%	95.—	96.—	Jelzálogbank nyer. kötv. 3%	103.50	104.50
Kisbirtokosok zálogl. 5%	101.50	102.50	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4½%	100.—	101.—
Kisbirtokosok zálogl. 4½%	100.75	101.75	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4%	97.—	98.—
Földhitelintézet zálogl. 4½%	100.50	101.50	Közp. jelzálogbank zálogl. 4½%	100.25	101.25
Földhitelintézet (50 éves) 4%	95.50	96.50	Közp. jelzálogbank zálogl. 4%	98.25	99.25
Földhitelintézet (53 éves) 3½%	85.40	86.50	Közp. jelzálogbank kötvény 4½%	99.—	100.—
Helyi érdekü vasuti kötvény 4½%	98.—	99.—	Közp. jelzálogbank kötvény 4%	96.—	97.—
Helyi érdekü vasuti kötvény 4%	93.—	94.—	Osztrák-magy. bank zálogl. 4%	100.20	101.20
Helyi érdekü vasuti (vf. 105%) 4%	97.75	98.75	Hazai takp. közs. kötv. 4%	95.—	95.50
Jelzálogbank záloglevél 5%	102.—	103.—	Hazai takp. záloglevél 4%	97.75	98.75
Jelzálogbank záloglevél 4½%	100.—	101.—	Keresk. bank zálogl. 4½%	100.—	101.—
Jelzálogbank záloglevél 4%	97.75	98.75	Keresk. bank zálogl. 4%	97.25	98.25
Jelzálogb. közs. köt. (vf. 110%) 4%	100.—	100.50	Keresk. bank (vf. 110 frt) közs. kötvény 4½%	103.50	104.50
Jelzálogbank közs. kötvény 4%	96.—	97.—	Keresk. bank (vf. 210 frt) közs. kötvény 4%	98.50	99.50
Jelzálogbank közs. kötvény 4½%	100.—	101.—			

Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény 4½%	100.50	101.50	Folyamhajózási és tengerhajózási 4½%	100.—	101.—
Közuti vasut 4%	98.—	99.—	Magyar-galiczi I. kibocs. 5%	108.—	109.—
Budapest-pécsi vasut 4%	96.—	97.—	Beruházási kölcsön ar. 4½%	118.50	119.50
Kassa-oderbergi 1889. ezüst 4%	98.—	99.—			
Kassa-oderbergi 1891. ezüst 4%	98.—	99.—			

Bankok részvényei.

Bankegyesület	94.—	96.—	Kereskedelmi részvénytársaság	195.—	198.—
Első m. iparbank	174.—	176.—	Magyar takp. közp. jelzálogbank	510.—	520.—
Fiumei hitelbank	84.—	86.—	Osztrák-magyar bank	915.—	920.—
Fővárosi bank r. t.	68.—	70.—	Pesti hazai	8175.—	8225.—
Hazai bank	112.50	113.50	Kereskedelmi bank	1410.—	1415.—
Horvát-szlavon jelzálogbank	113.—	114.—			

Takarékpénztárak részvényei.

Belvárosi	104.—	106.—	Egyes. fővárosi	1185.—	1190.—
III. kerületi	117.—	120.—	Magyar általános	320.—	321.—
Erzsébetvárosi	82.—	83.—	Országos központi	776.—	780.—
Budapesti takp. és zálogk. r. társ.	225.—	227.—	Pesti hazai	8175.—	8225.—

Biztositó társaságok részvényei.

Bécsi biztositó r.	210.—	215.—	Fonciere	100.—	102.—
Bécsi élet- és járadék-biztositásintézet	260.—	265.—	Lloyd viszontbizt.	80.—	85.—
Első magy. által.	3075.—	3125.—	M. jég- és viszonb.	98.—	99.—
			Nemzeti baleset	122.—	125.—
			Pannonia viszontb.	765.—	768.—

Gőzmalmok.

Concordia	250.—	260.—	Hengermalom	580.—	585.—
Első budapesti	650.—	655.—	Molnárok és sütők	221.—	223.—
Erzsébet	250.—	254.—	Viktória	133.—	136.—
Lujza	100.—	102.—			

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Gazdasági gépgy.	140.—	145.—	Nicholson	108.—	111.—
Danubius	92.—	93.—	Schlick	208.—	210.—
Ganz	1950.—	1975.—	Waltzner waggon	214.—	218.—

Bányák és téglagyárak részvényei.

Brassói bánya	—.—	—.—	Kőbányai gőztég.	655.—	675.—
Budapesti tégla és mészég.	103.—	105.—	Kőszénb. és tégla (Drasche)	300.—	305.—
Egyesült tégla és cement	78.—	79.—	Aszfaltgyár	215.—	216.—
Ercsakmagy. kőszén.	128.—	131.—	Általános kőszénb.	97.50	98.50
Felsőmagy. bánya	102.—	104.—	Keramiai gyár	151.—	154.—
István téglagyár	68.—	70.—	Salgótarjáni	324	326.—
Kassa-somodi	24.—	25.—	Ujlaki téglagyár	194.—	196.—

Könyvnyomdák részvényei.

Athenaeum	300.—	305.—	Pallas	190.—	193.—
Franklin	270.—	280.—	Pesti könyvnyomda	1420.—	1450.—
Kosmos	90.—	95.—			

Különféle vállalatok részvényei.

Ált. wagg.-bőler.	596.—	562.—	Király serfőzde	40.—	42.—
Bpesti villamos.	127.—	128.—	Polgári serfőzde	86.50	87.50
Első magyar serfőzde	1286.—	1300.—	Magyar cukoripar r. t. B. sor. elsőj.	1038.—	1040.—
Első magyar sertéshizl. részv.	270.—	280.—	Magyar villamos.	148 —	149.—
Első magy. szálló	225.—	228.—	Nemzetközi bank	319.—	320.—
Első magy. spodium	145.—	150.—	Nemzetközi wagonkölcsönző	643.—	646.—
Gschwindt szeszgy.	478.—	481.—	Telefon-Hirmondó	—.—	—.—

Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengerhaj.	227.—	228.—	Ujpest-rákospalotai villamos	75.—	78.—
Bpesti közuti vas.	—.—	—.—	Kassa-oderbergi	188.—	188.—
„ ideigl. részv.	—.—	—.—	Magyar-galíciai	212.—	213.—
„ élv. jegy	245.—	260.—	„ nyugoti	212.50	214.50
„ villam. vas.	217.75	218.25			
„ élv. jegy	88.—	90.—			

Sorsjegyek.

Bazilika	6.75	7.25	Magyar vörösker.	10.25	10.75
„ osztr. felülib.	7.50	7.70	Ugyanaz osztr. fib.	11.25	12.75
„ nyer. jegy.	1.70	1.90	„ nyer. jegy.	2.50	3.20
Bécsvárosi	183.75	185.75	Olasz vör. ker.	11.—	11.50
Budavárosi	62.—	64.—	Ugyanaz osztr. felb.	12.50	13.—
„ osztr. felülib.	64.—	66.—	Osztrák vör. ker.	21.—	21.50
„ sziv	3.40	3.80	Osztrák hitelint.	202.50	204.50
„ osztr. felülib.	3.80	4.20	Pálffy	64.50	64.65

Pénznemek.

Vert arany	5.69	5.74	Németbankjegy	58.95	59.15
20 frkos arany	9.55	9.59	Olasz lira	44.55	44.78
20 márkás	11.75	11.79			

Külföldi váltók (látra).

Amsterdam	99.30	99.60	Olasz piac	44.60	44.80
London	120.70	120.90	Páris	47.80	47.95
Német piac	59.—	59.15			

Határidőre kötött értékpapirok.

Aranyjáradék	119.—	119.25	Leszámít. bank	256.75	257.25
Koronajáradék	96.30	96.50	Rimamurányi	301.75	302.25
Magy. hitelbank	382.50	384.—	Osztr. hitelrészvény	554.—	555.50
M. ip. és ker. bank	100.50	101.—	Déli vasut	68.—	68.50
Magy. jelzálogbank	245.50	246.—	Osztr.-m. államv	343.—	343.50

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 36.——40.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 26.——28.— forint. Vörös erdélyi —.———.— Vörös bánsági ———.— forint. Középszemü 31.—35.—. Nagyszemü 35.—39.—. Disznózsir: budapesti 49.50—50.— forint, vidéki —.———.— frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— városi 4 darabos 41.——42.— forint, 3 darabos 43.——44.— forint, füstölt 48.——49.— forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —.———.— forint. 120 darabos —.———.— forint. 100 darabos 12.50—12.— forint, 85 darabos 15.50—16.— forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 9.50—9.75 forint, 100 darabos 11.75—12.— forint, 85 darabos 14.75—15.50 forint. Szilvaiz: szlavóniai —.———.— forint, szerbiai 14.——14.50 forint azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsde* külföldi jegyzésekre és az ultimóprolongáció sima lefolyására szilárd.

A *déli tőzsde* barátságos.

A *zárlat* szilárd, de csendes.

Bécs, junius 24. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% arany járadék 119.—. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 138.25. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.80. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.70. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 256.—. Rimamurányi vasmürészvény 303.—. Magyar koronajáradék 96.15. 4%-os Magyar földtehern. kötvény 95.—. Magyar hitelbank részvény 383.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 160.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 188.—. Magyar kereskedelmi bank 1408.

Bécs, junius 24. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% papirjáradék 100.15. 4%-os osztrák aranyjáradék 119.45. 1860-iki sorsjegy 139.—. Osztrák hitelsorsjegy 201.50. Angol-osztrák bank 151.75. Bécsi bankegyesület 272.50. Osztrák-magyar bank 914.—. Déli vasut 68.25. Dunagőzhajózási részvény 280.—. Dohányrészvény 138.25. Császári és királyi arany 5.68—. Német bankváltók 58.82. 4·2% ezüst járadék 100.05. Osztrák koronajáradék 100.15. 1864-iki sorsjegy 194.50. Osztrák hitelintézeti részvény 357.75. Unionbank 313.—. Osztrák Länderbank 236.50. Osztrák-magyar államvasut 342.25. Elbavölgyi vasut 259.30. Alpesi bányarészvény 234.60. 20 frankos arany 9.55½. Londoni váltóár 120.45. Bécsi Tramway 474.—. Az irányzat szilárdult.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, junius 24. (*Tőzsdei tudósítás.*) A tőzsde megnyitásakor a bányaértékek határozottan szilárdak voltak. Állitólag kinálat hiánya miatt, főként azonban azért, mert a vasiparosok az 1901-iki árak idejekorán való megállapitása végett tárgyalásba bocsátkoztak a kox-szindikátussal. Bankok szilárdak, 3%-os járadékok magasabb árakon keresettek. Idegen járadékok jól tartották magukat. Amerikaik szilárdak, vasutak ártartók. Később a helyi értékek tovább emelkedtek. Ultimópénz 5½%. Magánleszámitolási kamatláb 4%.

Berlin, junius 24. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 99.90. 4% osztrák aranyjáradék 101.25. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 96.37. Osztrák-magyar államvasut 146.50. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 169.50. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 196.50. Általános villamossági Edison 279.25. Gelsenkircheni 210.60. Laurahohó 272.—. 4·2% ezüstjáradék 99.60. 4% magyar aranyjáradék 99.70. Osztrák hitelrészvény 223.25. Déli vasut 80.50. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.35. 4% uj orosz kölcsön 99.90. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 94.75. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 166.—. Harpeni 209.60. Az irányzat szilárd.

Hamburg, junius 24. (*Zárlat.*) 4·2% ezüstjáradék 99.40. 1860. sorsjegy 146.75. Déli vasut 30.60. 4% osztrák aranyjáradék 101.—. Osztrák hitelrészvény 223.20. Osztrák-magyar államvasut 145.75. Olasz járadék 94.50. 4% magyar aranyjáradék 100.10. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, junius 24. (*Zárlat.*) 4·2% papirjáradék —.—. 4% osztrák aranyjáradék 101.35. Magyar koronajáradék 95.80. Osztrák-magyar bank 153.—. Déli vasut 30.30. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 20.43. Bécsi bankegyesület 136.20. Villamos részvény 159.75. 3%-os magyar aranykölcsön 85.30. 4·2%-os ezüstjáradék 99.65. 4% magyar aranyjáradék 99.80. Osztrák hitelrészvény 223.40. Osztrák-magyar államvasut 146.—. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár 169.50. Párisi váltóár 810.60. Unionbank —.—. Alpesi bányarészvény 235.30. Az irányzat szilárd.

Páris, junius 24. (*Zárlat.*) 3% francia járadék 101.—. Olasz járadék 95.70. Osztrák-magyar államvasut 740.—. Francia törleszth. járadék 100.60. 4% magyar aranyjáradék 102.70. Török dohányrészvény 300.—. Osztrák Länderbank —.—. 3½% francia járadék 102.20. Osztrák földhitelintézeti részvény —.—. Déli vasut —.— 4% osztrák aranyjáradék 101.80. Ottomanbank 569.—. Párisi bankrészvény 1080. Alpesi bánya részvény —.—. Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Junius 24. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 40—40½— krajcárig. Öreg közép páronkint 300— 340 kilogrammig terjedő sulyban 40—40½ krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban 41½—42½ krajcárig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 42½—43— krajcárig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 43—44— krajcárig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Közép (páronkint 220—280 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——.— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 43——44— krajcárig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 42½—43— krajcárig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 43½—45 krajcárig.

Sertéslétszám: 1899. junius 22. napján volt készlet 47.075 darab, 1899. junius hó 22. napján felhajtatott 848 darab, 1899. évi junius 23. napján elszállittatott 688 darab, 1899. junius 24. napjára maradt készletben 46.735 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 24. —

Kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter Frank Gusztáv ügyvédjelöltet fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gyulai Károly deési államilag segélyezett községi polgári iskolai rendes tanitót jelenlegi minőségében a pásztói állami polgári iskolához áthelyezte s az igazgatói teendőkkel megbizta, továbbá Sóbányi Gyula bánffy-hunyadi állami polgári iskolai rendes tanitót, Gyulai István oravica-bányai államilag segélyezett községi polgári iskolai rendes tanitót az ujpesti állami polgári fiuiskolához, Hlavkayné Andrejka Sarolta ujpesti állami polgári leányiskolai rendes tanitónőt a ceglédi állami polgári leányiskolához, Wolffné Ott Mária ujpesti állami polgári iskolai rendes tanitónőt a galgóci állami polgári iskolához áthelyezte.

Ügyvédi kamara. A kassai ügyvédi kamara Kovaliczky István kassai lakos ügyvédet, önkéntes lemondása következtében, a kamara ügyvédi lajstromából kitörölte.

Pályázatok. Irodatiszti állásra a miskolci pénzügyigazgatóságnál 3 hét alatt. — Román tolmácsi állásra a maros-ludasi járásbiróságnál 4 hét alatt. — Hivatalszolgai állásra a kassai pénzügyigazgatóságnál 3 hét alatt. — Irodaigazgatói állásra a nyiregyházi törvényszéknél 2 hét alatt. — Öt révkalauzi állásra a m. kir. tengerészeti hatóságnál julius 31-éig.

Napirend.

Naptár. Vasárnap, junius 25. — Római katolikus: A. 5. Febrónia. — Protestáns: A. 4. Vilmos. — Görög-orosz: (junius 13.) I. 1. Mindsz. — Zsidó: Tham. 17. Temp. elf. b. — A nap kél reggel 3 óra 48 perckor. — Nyugszik este 7 óra 44 perckor. — A hold kél este 9 óra 11 perckor. — Nyugszik reggel 5 óra 52 perckor.

A *miniszterek nem fogadnak.*

A budai kerékpár-egylet országos kerékpár-versenye délután négy órakor a csömöri-uti versenypályán.

Polgári iskolai tanárok értekezlete délelőtt 9 órakor a Kazinczy-utcai polgári fiuiskolában.

A magántisztviselők országos nyugdij-egyletének közgyülése. (Uj-utca 4. szám).

Tornászok egyesületének füleslapda mérkőzése délután fél 7 órakor saját játékterén.

A kőbányai kerékpár-egyesület kerékpár-versenye délután 2 órakor a Liget-tér 10. szám alatti pályán.

A budapesti bádogossegédek betegsegitő egyletének jubileumi ünnepélye a városligeti Hermina-kertben.

Az angolkisasszonyok budapesti leánynevelő intézete segitő-egyletének alakuló értekezlete délelőtt 11 órakor.

Nemzeti muzeum. Régiségtára. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A Muzeum többi tárai 1 korona belépő dij mellett megtekinthetők.

Természetrajzi gyüjtemények muzeuma (Muzeum-körut 9. sz.) nyitva délelőtt 10—12-ig.

Országos Képtár és a Van Dyck kiállitás a tud. Akadémiában, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti Muzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—12-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig.

Iparművészeti Muzeum könyvtára zárva.

Muzeumi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár zárva.

A Hóáoló diszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási kör képe, látható Városligeti, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő dij 50 krajcár, gyermekjegy 20 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállitás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Állatkert nyitva egész nap.

UTMUTATÓ.

Sternberg Ármin és Testvére hangszergyár, cs. és kir. udv. szállitók **Budapest, VII., Kerepesi-ut 36. Zongora-termek** Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körut sark) Zenepalota. **Megjelent! MAGYAR-TILINKÓ-ISKOLA,** melynek segélyével a tilinkón, e közkedvelt magyar hangszeren tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nélkül. Ez iskola egyszersmind 65 legszebb magyar s más kedvelt darab gyüjteménye. **Ára 1 frt 50 kr.,** netto; 1 frt 65 kr beküldése ellenében bérmentve küldetik.

Első Leánykiházasitási Egylet Budapesten, VI. ker., Teréz-körut 40—42. szám. Alapittatott 1863. évben. Kifizetett nászjutalékok 1892. december hó 31-ig 1.600,000 frt. Legelőnyösebb feltételek kiházasitási biztositásokra **300 frttól 10,00 frtig.**

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. VI., Andrássy-ut 5.

New-Yorki Germania életbiztositó társaság; alapittatott 1868. Biztositott tőkeállomány 315½ millió korona Európai osztály: Berlin, Leipzigerplatz Nr. 12. (saját palota). Részvényeseknek korlátolt osztalék. Biztositt otfelek az osztalékot évenkint felvehetik. Ingyen háboru-biztositás. Magyarországi vezérképviselőség Budapest V., Váci-körut 16. sz. Igazgató Kállay Gyula. Prospektus kivánatra ingyen.

Vadászkürt szálloda Kishid-utca 5. sz. Elsőrangu szálloda a város központján. Mérsékelt árak. Világitás és kiszolgálás a szobaárakba betudva. Kammer Ernő tulajdonos.

Teljes lakberendezések, háló-, ebédlő- és szalonberendezések, ugyszintén valódi angol bőr ülőbutorok készpénzfizetés mellett, igen előnyösen beszerezhetők: illetve megrendelhetők esetleg részletfizetésre is Gresz Lajos kárpitos és diszitőnél. Raktár és műhely: VIII., Józsefkörut 17.

Pannonia szálloda, Budapest, Kerepesi-ut a Nemzeti Színház és Népszinház között. *Százharminc szoba és terem. Nagy étkező termek és kávéház. Olvasó- és társalgó-terem. Elektromos felhuzó (Lift). Villamos világitás. Központi fütés. Fürdők.*

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, junius 24.

A légnyomás minimuma — jelentékenyen megmélyebbedve — Keletre elvonulóban van, mögötte erős légnyomási különbségek vannak s nyugatról — ahol a maximum van — a barométer erősen emelkedik.

Az idő Délkelet-Európában esős és viharos, de egyebütt is tulnyomóan borult, a hőmérséklet Közép-Európában erősen lesülyedt.

Hazánkban általános és többnyire igen bő eső volt, az esőt sok helyen zivatar kisérte (Selmecbánya, Pécs, Drenkova, Nagylak, Késmárk, Szatmár, Kolozsvár), amelyhez sok helyen szélvihar csatlakozott, jelentékeny károkat okozva gabonákban, szőlőkben és gyümölcsösökben. Külön jelentés érkezett: Mándokról, ahol a felhőszakadás, Kézdivásárhelyt a jégeső, A.-Szlatinán és Felső-Vissón a szélvihar, Bács-Almáson és Versecen a rendkivüli zápor, szélvihar és jégeső okozott nagyobb károkat. Jégeső volt kisebb kárral Hajdu-Nánáson, Villányon, Nagy-Lakon és Kolozsvárt. Ma reggel is sokfelé viharos szél fuj. A hőmérséklet általánosan süllyedt.

Kilátás: Egyelőre élénk északnyugati szelekkel Koloten még eső és általában hüvös idő várható, később nyugatról fogyó felhőzet és hőemelkedés valószinü.

Vizállás.

		junius. 23.	junius 24.			junius. 23.	junius 24.
		méter				méter	
Inn	Schärding	1.90	2.40	Tisza	M.-Sziget	0.75	0.83
Duna	Passau	2.54	2.95	„	Tokeháza	0.50	0.90
„	Linz	0.10	0.31	„	V.-Namény	0.87	1.74
„	Bécs	0.31	0.18	„	Tokaj	1.92	1.94
„	Pozsony	2.01	2.13	„	Tisza-Füred	1.38	1.34
„	Komárom	2.41	2.39	„	Szolnok	1.85	1.27
„	Budapest	2.09	2.09	„	Csongrád	1.32	1.34
„	Paks	1.62	1.55	„	Szeged	1.74	1.86
„	Mohács	2.87	2.80	„	Török-Becse	1.64	1.64
„	Gombos	3.68	3.58	„	Titel	3.05	0.——
„	Ujvidék	3.11	0.——	Ondova	Bártfa	0.39	0.45
„	Pancsova	2.95	2.88	Topolya	Hodr	0.85	1.80
„	Orsova	3.35	3.32	Bodrog	Zemplén	1.75	2.09
„	Magyarfalva	0.——	0.——	Sajó	Szalka	1.50	2.05
Morva	Zsolna	0.50	0.60	Hernád	H.-Németi	0.24	0.08
Vág	Trencsén	0.51	0.52	Berettyó	Margita	0.40	0.42
„	Szered	0.56	0.56	„	B.-Ujfalu	0.10	0.05
„	Sz.-Gotthárd	3.20	0.02	Körös	Csucsa	0.——	0.——
Rába	Sárvár	0.24	1.20	„	N.-Várad	0.35	0.65
„	Győr	2.16	2.16	„	Belényes	0.58	1.58
Dráva	Pottau	0.——	0.——	„	Tenke	0.26	1.——
„	Zákány	0.40	0.60	„	Gurahonc	0.34	0.——
„	Barcs	0.97	1.08	„	Borosjenő	0.08	0.20
„	Eszék	2.28	2.19	„	Békés	1.38	1.26
Mura	M.-Szerdah.	0.75	0.50	„	Gyoma	0.——	1.80
Száva	Zágráb	0.——	1.58	Maros	Gy.-Fehérvár	0.24	0.24
„	Sziszek	5.83	5.61	„	Branyicska	0.——	0.74
„	Mitrovica	4.26	4.25	„	Soborsin	0.——	0.——
Szamos	Dées	0.30	0.62	„	Arad	0.76	0.80
„	Szamár	1.68	1.32	„	Makó	0.41	0.42
Kraszna	N.-Majtény	0.11	0.10	Temes	K.-Kostély	1.——	1.64
Latorcza	Munkács	0.70	0.80	Béga	Kiszető	0.98	0.98
Laborcza	Homonna	0.20	2.24	„	Temesvár	0.39	0.33
Ung	Ungvár	0.——	0.——	„	Becskerek	0.58	0.48

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZINHÁZ.
M. KIR. OPERAHÁZ.
NÉPSZINHÁZ.
MAGYAR SZINHÁZ.
Szünet.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi junius hó 25-án.

A férj vadászni jár.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Georges Feydeau. Fordította: Mihály József.

Személyek:

Justinian	Hegedüs	Babette	Boros F.
Léontine	Láneczy	Gustave	Góth
Latour	Nikó L.	Bridois	Gyöngyi

Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
a Krisztinavárosban.

Vasárnap, 1899. évi junius hó 25-én. Délután 3 órakor félhelyárakkal:

Jáfet 12 felesége.

Operette-vaudeville 3 felvonásban. Irták Antony Mars és Maurice Desvallieres. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerzette Victor Roger.

Este:

Ujházi Ede ur vendégfelléptével.

Strike.

Kezdete 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1899. évi junius hó 25-én. Délután ½4 órakor fél-helyárakkal:

Felt a mely tisztit.

Dráma 4 felvonásban.

Este:

Két ember tragédiája.

Kezdete 7 órakor.

Ős-Budavára.

Ma vasárnap nyitva délután 3 órától reggeli 4 óráig.

8 Előadás 8

délután 4—6 és 7 órakor, este 8, ½10—10—½11 és 11 órakor.

Uj! D. u. 5 órakor a világhirü Uj!

Miss Ella Zuila

csodás mutatványai a magas toronykötélen.

Confetti és Serpentin.

Belépő dij délután 6 óráig 20 krajcár, azontul 30 kr. Mérsékelt áru belépő jegyek a dohánytőzsdékben.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.

A mulató 16 fokra szellőztetve van.

Kezdete ½9 órakor, vége 12 órakor.

Ma

„Salon-Pitzelberger“

operette 1 felv. Offenbach J.-től.

Blasel Károly urral mint vendég.

Továbbá szenzációs siker

„La belle Jane Valdér“

az ő szecesszionisztikus, plasztikus állásaiban, ugymint a bájos

Miss Charmion

egyetlen és felülmulhatlan előadásában:

„Levetkőzés a levegőben“ vagy „Egy boudoirjelenet a léghintán.“

Az ujkor legdivatosabb, legpikánsabb és legbájosabb látványossága,

Les Welton, Les Jové

és a kitünő juniusi müsor.

Graz. Graz.

Hotel „zur goldenen Birne“

a város központjában, a meráni parkkal szemben, a legszebb fekvésü szálló, ujonnan kényelmesen berendezve.

HUTTER J., tulajdonos.

Herczeg Ferenc

uj könyve:

Egy leány története.

Ara 1 frt 80 kr.

Megrendelhető

a „Budapesti Napló“

kiadóhivatalában.

Budapest, József-körut 18-ik szám.

Nyaralók

tulajdonosainak,

AEOL“-hangszerek.

A szabadban természetes légáramlat által zengnek és önmagukban igen kellemes varázsszerű összhangzást idéznek elő, ami minden fogékony kedélyre meglepő és kedves benyomást gyakorol.

Ily hangszerek kiválóan kertek, ingatlanok és villák stb. igazi dizétől szolgálnak és e helyekről nem is volna szabad azoknak hiányozni. — Részletes árjegyzék díjtalan.

Sternberg Ármin és Testv.

cs. és kir. udvari szállítók

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 36 sz.

Zongora-termek: Kossuth Lajos-utcza 22. (Károly-körut sarok.) Zongapalota.

Éppen most jelent meg

A Sárga Dominó.

Irta:

PRÉVOST MARCEL.

Fordította:

Dr. Bethlen Oszkár.

Ara: 50 krajcar.

Megrendelhető: a

„Budapesti Napló“

kiadóhivatalában,

Budapest, József-körut 18. szám.

M. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Miskolc.
14963/III. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Ruttka állomásán a vendéglői üzletre 1899. évi december hó 16-ától számitandó 3 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A vendéglőt bérbe venni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerüen bélyegzett, valamint kellő bizonyitványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi julius hó 28-án déli 12 óráig a m.kir. államvasutak miskolci üzletvezetőség titkári hivatalához e cim alatt: „Ajánlat a ruttkai pályavendéglő bérletére 14963. számhoz“ lepecsételt boritékban téritvény mellett nyujtsák be.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál f. évi julius 27-én déli 12 óráig bánatpénzképen 500 frtot készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta utján külön boritékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételtei nem fog.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételtei nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választhasson.

Miskolc, 1899. junius 17.

Az üzletvezetőség.

(Utánny. nem dijaztatik.)

Zongorák és pianinók

A világ első gyáraiból, valamint saját készitmények, melyek zenemüvészek által a zene gyöngyeinek nevezettek el, ez időben legszolidabban vásárolhatók.

Keresztély mintazongoratermében,

Budapest, Váci-körut 21. sz.

Ócska zongorák becseréltetnek és hangolások, valamint javitások lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Váci-körut 21. sz. (Ipar-udvar).

A Köbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, émésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyaltal

legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre köbányai vasuti állomáshoz szállit va: nagy palack 19 kr. kis palack 13 kr, fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét: nagy ládáért: 1 frt 60 kr, kis ládáért: 1 frt 20 kr, palackért 6 kr. mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Köbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszerkereskedésben és pecharankint a Quisisana automata buffet-kben is.

Magyar ember magyar irótollal irjon!

Aki jó magyar irótollal és tollszárral akar irni, az használjon Schuler József-féle magyar acélirótollat.

Felülmulhatatlan, angol gyártmányokkal minden tekintetben versenyképes.

Különösen ajánlhatók a következők:

Dániel Erauné 532. 403. 450. 155. 554. Dániel Erauő 1893.

Minden papirkereskedésben kapható.

Sztt-Lukácsfürdő

Vendéglő! Kávéház!

Az igazgatóság saját üzemében.

Jó ételek és italok, olcsó árak.

Étterem az udvarban (zárt helyiség).

Gyönyörü terrasse a Dunára.

Mindennap katonazene.

Visegrádra

ránduljon ki minden budapesti, hol

PAPP JÓZSEF

Mátyás királyhoz cimzett

jóhirnevü vendéglőjében

kitünő magyar konyha,

méltóságos Szitányi Üdön saját termésü borai és a legjobb minőségü kőbányai **részvény sör** mérsékelt árak mellett pontosan szolgáltatnak ki.

— Nagyon olcsó és kényelmes közlekedés. —

Minden ünnep- és vasárnap a 76. gyalogezred vonós hangversenye.

Cselédek biztositását betegség esetére csak **1 frt 50 kr.** évi dijért

— bármely naptól kezdődőleg — elvállalja minden mellékdij nélkül a „Zion“ jótékonysági egylet, VII. ker., Erzsébet-körut 26. szám. (TELEFON: „ZION“-EGYLET).

GŐZEKÉKET,

GŐZHENGERECET

és

GŐZUTIMOZDONYOKAT

minden czélszerű nagyságban és a legjutányosabb árak mellett épitenek

JOHN FOWLER & Co.

Budapest-Kelenföldön

a vasutállomással szemben.

Homolkzat-festék-gyár

Első cs. és kir. osztrák-magy. kizárólag szab.

KRONSTEINER KÁROLY

Bécs, III., Hauptstrasse 120.

(Saját házában.)

Kitüntetve aranyérmekkel.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari, bánya és gyári társulatok, épitési vállalatok, épitőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállitója. — E homlokzatfestékek, melyek mészben feloldhatók, száraz állapotban, poralakban és 40 különböző mintában különkint 16 krtól felfelé szállittatnak és ami a festék szürtisztaságát illeti, azonos az olajfestékkel.

Mintakártya, ugyszintén használati utasitás kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Katona-ügyekben

legjobban, leggyorsabban és legolcsóbban eljár és elintéz

reklamációkat,

megszerez **utleveleket, idő előtti nősülésre engedélyeket**, eljár a **tiszt urak** és **önkéntesek összes személyes ügyelben** stb. a **Dominke János** v. csász. és kir. százados tulajdonát képező

KATONAÜGYI IRODA

Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

Rohitsi

Valódi **TEMPEL FORRÁS** Tartományi

PŐRAKTÁR Budapesten Hoffmann József-nál Bathory-utcza 8. szám.

A Rohitsi savanyuviz mint gyógyszer felülmulhatatlan hatásu gyomor- és bélhurutnál, az ivarszervek hurutjainál máj- és lépbajoknál, de különösen váltóláznál.

A Tempel forrás borral vegyitve kitünő üditő ital.

A Styria forrás ellen-ben kizárólag ivókurára használtatik.

STYRIA FORRÁS

Savanyuviz

A NAGY KRACH!!

New-York és London nem kiméltek meg az európai szárazföldet és ezért egy nagy ezüstáru-gyár indittatva érezte magát, hogy az egész készletet csak a munkaerő egy kis károsodása ellenében eladja. Én meghatalmazva vagyok ezen megbizást teljesiteni. Én tehát bárkinek megküldöm a következő tárgyakat pusztán a kárpótlásért, **6 forint 60 krért**; és pedig:

6	darab	finom asztali kést, valódi angol pengével.		
6	„	amerikai szab. ezüst villát egy darabból,		
6	„	„ „ „	evőkanalat,	
12	„	„ „ „	kávéskanalat,	
1	„	„ „ „	levesmerőt,	
1	„	„ „ „	tejmerőt,	
2	„	„ „ „	tojás-serleget,	
6	„	angol Viktoria-tálca,		
2	„	igen hatásos gyertyatartó,		
1	„	teaszürőt,		
1	„	finom cukorporzó,		6066

44 darab összesen **6 frt 60 kr.**

Mind e fenti **44** tárgy csakis 40 frtba került és most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kaphatók. — Az amerikai szabad. ezüst egy kivülbelül fehér fém, mely ezüst színét 25 esztendeig is megtartja, amiért szavatoltatik. Legjobb bizonyiték, hogy ezen hirdetés

nem csalás,

kötelezem magam, itt, a nyilvánosság előtt, bárkinek, kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és sőnki se mulassza el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen diszes garniturát megszerezze, mely gyönyörü

házassági és lakodalmi ajándékul,

továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas

Egyes egyedül kapható

HIRSCHBERG A.-nál

az egy. amerik. szabad. ezüstgyárak főügynöksége

Wien II., Rembrandstrasse 19 B.N. Telefon 7114.

Szétküldés a vidékre utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében

Ehhez tisztitó por 10 krajcár.

Valódi csak az oldalt látható védjegygyel (egészségi fém).

Kivonat az elismerő levelekből.

Az első küldeménynyel teljesen meg vagyok elégedve, kérek még egy garniturát. *Kalocsa. Majorossy János.*

A küldeményt megkaptam, s nagyon meg vagyok vele elégedve. Kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért. *Kolozsvár. Báró Bánffyné*

A küldeményt megkaptam és teljesen meg vagyok vele elégedve, kérek még egy ugyanolyant küldeni. *Beszivo, Keresztes Sándor, főszolgabiró.*

VASBUTOROK. DIVATÁRUK. PÉNZSZEKRÉNYEK. GYERMEK-RUHÁK. FA-BUTOROK. KALAPOK. UTAZÓ-CZIKKEK. CZIPŐK. EZÜST-ÉKSZER.

PORCELLÁN-ÁRUK. FÜGGŐ-LÁMPÁK. OPTIKAI CZIKKEK. SZŐNYEGEK.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ!

BUDAPEST, VII. KEREPESI ÚT 38.

NÁSZ- és ALKALMI AJÁNDÉKOK.

TELJES KONYHA-BERENDEZÉSEK.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK INGYEN és BÉRMENTVE.

FEGYVEREK. JÁTÉK-ÁRUK. INGA-ÓRÁK. DISZMŰ-ÁRUK. ZSEB-ÓRÁK. CHINA-EZÜST. ESERNYŐK. SZÖVETEK. KOSÁR-ÁRUK.

Orvosi rendelő intézet

sulyos krónikus betegségek gyógyitására

Budapest, V., Váci-körut 18.

Számos sulyos betegség, amelyek eddig legnagyobb gondot okoztak az orvosnak s amelyeken tudományának tehetetlensége zátonyra jutott, immár

Dr. KOVÁCS I.

egyet. orvostudor Hámopata

uj hámopatiai gyógymódja által eredmény-teljesebb kezelésben részesülhetnek. Páratlan gyógyhatásunak bizonyult a Hämotherapia:

Asthma, sziv és gyomorbántalmaknál; köszvény, sápkórság és hólyagbántalmaknál;

sulyos **fejfegbajok** (migrain, álmatlanság, szédülés, hysteria és Neurasthenia)

makacs **vér- és bőrbántalmaknál.**

(Utóbbi betegségeket chemiai orvosságok mellőzésével, saját találmányu belégzési gyógymódjával kigyógyit.)

Egyetlen és legbiztosabb védelem: **Szélhüdés, kezdődő vakság és elmezavar ellen.**

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—7-ig. — Levélre válaszol. — Meghivásra beteget látogat (a vidéken is.) — Kivánatra külön rendelés.

6 arany, 18 ezüst-érem. 30 tiszteleti és elismerő-oklevél.

V.

Állatgyógy.-diétát szor lovak, szarvasmarhák és juhok szakaszára. 45 év óta a legtöbb istállóban használják étvygyhiány, rossz emésztés ellen, a tehénfej javitása és a tejelőképesség szaporitása érdekében. 1/1 doboz ára 70 kr., 1/2 doboz 35 kr.

KWIZDA-féle

Erőtakarmány lovaknak és szarvasmarháknak. 1 doboz 5 porcelával 50 kr., ládácska 100 porcelával 6 frt, ládácska 50 porcelával 3 frt.

Kólika-pirulák lovaknak és szarvasmarháknak 1 szelence 1 frt 60 kr., 1 károgpapirdoboz 60 kr.

Sertéspor állatgázság-diétát, szer a hizlalás fokozására. Kis doboz 60 kr., nagy doboz 1 frt 50 kr.

Krezolin Javitott kreolin. Legolcsóbb, oldatokban nem mérges fertőtlen tő szer, Métely, rüh, pók, inpók, **szájs**- és körömvész alkalmával, megfertőztetett ruházat, betegszobák, marhaszállitó kocsik, vágóhidak tisztitására, elhullott marha, emésztőerődök megöntözésére stb. Kiválóan alkalmas mindenféle állati élősdiek, poloskák, tetük stb. elpusztitására és a poloskák kiirtására a lakóhelyiségekből, 25 klgr. 16 frt, 10 klgr. 7 frt, 5 kilós postacsom. 3 frt 50 kr. Próbapalack 400 grammos 50 kr.

Szárnyaspor állatgázság-diétát, szer mint elesőpótlék 1 csomag 50 kr.

Hashajtó-pirulák lovaknak (Physic.) 1 pléhdoboz 2 forint.

Giliszta-pirulák lovaknak 1 pléhdoboz 1 frt 60 kr., 1 károgpapirdoboz 60 kr.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Csak a fenti védőjegyzővel valódi minőségben kapható az összes gyógyszertárakban és drogériákban. — Főraktár:

Kwizda J. Ferenc

cs. és kir. szállitó-nagy., román kir. és bolgár fejedelmi udvari szállító

ker. gyógyszerész, Korneuburg mellett.

BALATON-FÜRED,

gyógyfürdő és a Balaton metropolisa.

** Zala vármegyében. ** Posta és távirda helyben. **

Fürdőidény május 21-től szeptember végéig.

Azon gyenge tüdőlök és mellbetegek, kik B.-Füred kedvező klimáját előbb élvezni akarják, már május 15-ától itt minden kényelmet — meleg fürdők kivételével — találhatnak. Tiszta ózondus, enyhe, egyenletes tóparti levegő; ágványos, sós, szénsavas vasas források; juhavó-, tej-, szőlő-, massagegy gymód; szénsavas meleg pezsgő és szénsavas hideg fürdők, gőzfürdő, zuhanyok, balatontavi hidegfürdők és uszodák. Orvosi tekintélyek igen ajánlják: vérszegénység, görvély, gümő kór, csuz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmai, rekedtség, vérköpés, gyomor és bélhurut, máj- s lépvérbőség, női bajok és idegbántalmakban.

Elsőrangu fürdőintézet.

Hegyektől védett gyönyörü fekvés, diszes és célszerü berendezés: gőgyterem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, térzene, szinielőadások, hetenkint táncmulatság, élvezetes kirándulások, sétacsónakázás. Elegáns lakások a Balaton partján épült Ipoly-udvarban, az Erzsébet- és Klotild-udvarokban és a Grand-Hotelben; csinos nyaralók. Jó és mérsékelt étkezés, table d'hote: couvert 1 frt 50 kr. Szobák 40 krtól 5 frtig kaphatók. Junius 15-ig és augusztus 21-től a szezon végéig a lakások 30 százalékkal, az étkezés a Grand Hotel éttermeiben 20 százalékkal olcsóbbak.

Vasuti állomások Siófok és Veszprém; Siófoktól Füred gőzhajón 1 óra. Veszprémtől kocsin 1 és fél óra. Vasuti szezonjegyek 33 egyharmad százalékos kedvezménynyel, menettérti jegyek — 3 napra — féláron kaphatók. A fürdőintézet rendelő főorvosa dr. Huray István, kir. tan.

Lakásmegrendelések — előleg beküldése mellett — Lingl Valerián fürdőigazgatóhoz intézendők Balaton-Füredre. A balatonfüredi ásványvizek, mely mint étrendi viz is igen kedvelt, főraktárosa Édeskuty L. ásványvizszállitó Budapesten. Ezenkivül kapható Szemerey Jánosnál Veszprémben és Lichtnecker Antalnál Székesfehérvárott.

Prospektusokkal ingyen szolgál **a fürdőigazgatóság.**

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

1 összehajtható vaságy 3 matraccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 drb rouge paplan	1.70	1 tengerifü fejvánkos	1.—
1 „ cachmir paplan	2.50	1 levarott szalmazsák	2.20
1 „ satin cachmir paplan	3.50	1 „ matrác	3.80
1 „ atlasz cachmir paplan	4.80	1 Cride Afrique matrác	4.50
1 „ atlasz selyem paplan	7.50	1 lószőr „	12.—
1 „ fodros all. selv. paplan	12.—	1 párnázott ruganyos matrác	16.—
1 „ jó vászon ágylepedő varrás nélkül	1.20	1 nagy szoba szőnyeg 300/300	2.50
1 drb jó vászon chiffon paplan lepedő	1.80	1 ablak tunis függöny	1.50
1 drb flanel takaró pokróc	1.80	1 bouret ágyteritő	2.20
1 drb jó lópokróc	1.50	Futószőnyeg méterenkint	25

GICHNER JANOS és TÁRSA

paplan, matrác és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny-, ágy- és asztalteritő stb. nagy vál aszlékban.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. szám.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldünk. Nem tetsző árukat kicserélünk, vagy a pénzt visszaadjuk

Fontos szervbajosoknak.

SZENZÁCIÓS TALÁLMÁNY.

Egy nagyar találmány sem lett oly általánosan jónak elismerve, mint a Pollitzer által feltalált cs. és kir. szab. gummiservkötő. Ezen szervkötő előnyei a többi szervkötők felett a következők: 1. nem nyomorkodik kellemetlen nyomást. 2. Ugy éjjel, mint nappal herdinál. 3. A pelloták oly módon idomulnak a sérvhez, hogy a sérvkapu teljesen elfödik és igy a sérv kicsuszása lehetetlen. 4. A biztonsági övfeltalálásával pedig a sérvkötő lecsuszása meg van gátolva. Célszerüségéről nem egy hol- és külföldi orvosi tekintély ismerte el. Használhatóságát bizonyitja továbbá azon számos köszönet és hálanyilatkozat, mely a világ minden tájékáról (Német, Orosz, Francia, Olasz, Törökország, Amerika, India stb.) hozzánk beérkezett, s melyek a t. vevőinknek mindenkor rendelkezésükre állanak.

Célszerüsége mellett az árak mérsékeltek.

Egyoldalu ára 7 és 10 frt. Kétoldalu 10 és 16 frt.

Gyermekeknek a felével olcsóbb.

Rendelésnél a test bősége kéretik centiméterekben, továbbá, hogy a sérv jobb, bal vagy mindkétoldalu-e.

Nagy raktar továbbá valódi angol és francia sérvkötőkben, haskötő, hüdőkötő, irrigateur, mindennemü méhfecskendő, görcsérharisnya, hátegyenestartó, légpárna, ágybetét, havibajfelfogók és minden e szakmába vágó cikkekben.

Egyedüli képviselőség valódi angol és francia **GUMMI-különlegességekben.**

Orvosok, gyógyszerészek és szülésznők 20% árengedményben részesülnek. — Postai megbizásokat, rendelményeket pontosan és titoktartás mellett legrongalásban utánvéttel eszközöl

POLLITZER MÓR és FIA

cs. és kir. szabad. orthopediai kötszerészek

Budapest, Deák Ferenc-utca 10. Alapittatott 1856

ÁRJEGYZÉK kivánatra zárt borítékban bérmentve küldetik

A cimre figyelni tessék.

Fényképező készülékek

(kerékpárosoknak is) minden árban.

Ismert pillanat felvételeink a napi eseményekről legjobb tanusitást tesznek készülékeink minőségéről.

Lechner R. (Müller Vilm.)

cs. és kir. udv. fényképező kellékek gyára.

Bécs, Graben 31.

(Müasztalosság.) (Szerk.- műhely.)

Poschinger Fülöp

fegyvergyár Ferlachban (Karintia),

kitüntetve számos dijjal és a koronás arany érdemkeresztjével, ajánlja kitünően gyártott jól beiőtt, a cs. kir. kisérleti intézetekben hivatalosan kipróbált fegyvereit mérsékelt árakon. Szolid munkáért és jó lövésért kezességvállalatik. Árjegyzékek ingyen.

További különlegességek:

iró- és másoló-tinták.

Vizmentesitő **borkenőcs.**

Szab. talpóvószer **„Vandol“**

Fémtisztitó pasztа és ezüst- és arany-tisztitó szappan.

Bőrlakk.

Lószerszám-pasztа.

Fegyver- és puta-zsir.

Aviláglegjobb FÉNYMÁZA!

Aki lábbelijét szép fényesen és tartósan akarja gondozni, vegyen csak Fernolendt-féle cipőfénymázat világos lábbelinek csak Fernolendt-féle természetes bőrkrémet.

Mindenütt kapható. Cs. k. szab. gyár alap. 1852. Bécsben. Gyári raktár:

Bécs I Schullerstr. 21.

A sok értéktelen utánzat kikerülésére tessék gondosan figyelni a nevemre:

St. Fernolendt.

91741. sz. Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

Hirdetmény.

(Kelelnémet-magyar vasuti kötelék. A 10 tonnásnál nagyobb raksulyu kocsik megrakásának korlátozására vonatkozó határozmány bővitése és módositása.)

A fenti kötelék dijszabás II. részének f. é. junius hó 1-től érvényes 1-sö füzet 15. oldalán foglalt és a 10 tonnánál nagyobb raksulyu kocsik megrakásának korlátozására vonatkozó, illetve az ezzel kapcsolatos dijszámitási határozmány érvénye, mely szerint ily kocsiknak a gyengébb felépitményü mellékvonalak állomásainak forgalmában való használata esetén bizonyos árucikkek szállitási dija nem a kocsi raksulyáért, hanem csak a tényleges sulyért, de legalább 10,000 kg.-ért fizetendő, — ezennel kiterjesztetik a köteléki 31., 47., 48., 49., 50., 51. és 52. sz. kivételes dijszabások alapján szállitandó üvegnyomok, vasére és salak küldeményekre is. Egyuttal hatályát veszti ezen határozmány a feled-tiszolci vonal állomásain ily kocsikban szállitott küldeményekre nézve, mivel ezen vonalnak immár befejezett átalakitása folytán a 10. tonnánál nagyobb hordképességü kocsik nevezett vonalon teljes megterhelésel kiélelhetnek.

Ezen dijszabási határozmány által érintett állomások forgalmában 10 tonnánál nagyobb hordképességü kocsik felhasználása esetén betartandó brutto terhelést kiuntető jegyzék fentiekre való tekintettel következőképpen módosul:

Állomás	Kivételes dijszabás szerint	A kocsi csakis az alábbi bruttó terhelés határáig rakható meg TONNA
Alsó-Sajó	45, 47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Besztercebánya	47, 48, 49, 50, 51, 52	18.8
Betlér	45, 47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Dobsina	45, 47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Gombaszög	45, 47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Horka	47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Lucató	47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Ózd	49, 50, 51, 52	18
Pelsőc loco és transit	26, 27, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Rozsnyó	45, 47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Sajó-Ecseg	47, 49, 50, 51, 52	20
Tornalja	45, 47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Uj-Kapella-Batrina	31	22.8
Ungvár	39	18
Zólyom-Brezó	31, 47, 48, 49, 50, 51, 52	18
Zólyom-Lipcse	47, 48, 49, 50, 51, 52	18

Budapest, 1899. junius hó 18-án.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

(Utánnyom. nem dijaztatik.)

A szabadalmazott

„Fairbanks“ mérlegek

százados rendszerüek, tolósulyos fémmérőkarral birnak és a *hid minden pontján egyenlően mérlegelnek.*

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket,

különösen gazdák, gazdaságok, községek és *uradalmak* részére a legjobb meggyőződéssel ajánlhatjuk,

Gazdasági egyesületi tagok kedvezményben részesülnek.

„FAIRBANKS“ mérleg- és gépgyár részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156.

Megrendelések közvetlen:

központi irodánkhoz: Andrássy-ut 41. sz. intézendők.

Huzás julius 1-én

40.000 korona főnyereménnyel.

Megvételre ajánlok:
1 drb Osztrák vör.-kereszt sorsjegyet,
1 drb Olasz vör.-kereszt sorsjegyet,
1 drb Magyar vör.-kereszt sorsjegyet,
1 drb Bazilika-sorsjegyet és
3 drb Jószív-sorsjegyet,

összesen 7 drb sorsjegyet, 36 havi 2 frt 63 kros részletfizetés mellett. A sorsjegyek egyedüli játékjogát a vétel napjától a vevő élvezi. A részletfizetések postabefizetési lapjaimmal postadíjmentesen történhetnek. Két részletnek 5 frt 26 krnak beküldése ellen átszármaztatom a vevőnek az eredeti részletivekat 3 nyugtával, tehát egy részletnek 2 frt 63 krnak ingyen nyugtázásával.

Ifj. SCHÖN ÁRMIN bankháza
Budapest, Erzsébet-körut 48.
Alapittatott 1884-ben.

12 huzás évenkint kb.
450.000 korona főnyereményekkel.
Ügynökök felvetetnek.

BOROSS TESTVÉREK
fémáru-gyára
Budapest IV. ker., Haris-bazár 7. szám.

Kézit csoportokban összeállított **konyha- és háztartási szereket**, minden fém-, vas- és fatárgyakkal együtt 25—60% árúig. Egyedüli e szakban Bécsben az osztr. **állami érmemel** kitüntetett szab. **szétrakható jégszekrények** és **fürthető fürdőkádakat**, fagylaltgépek és fagylalttartályokat, sör- és borcsap asztalokat, pezsgető csapokat, **sajtolt könyököket.** Ujdonság! **Hordozható gőzfürdő. Amerikai fagylalt-gép.**

Elárusitás nagyban és kicsinyben.
Képes árjegyzék ingyen.
Gyár: IV. kerület, Molnár-utca 33. szám alatt.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

20% engedmény!
Játékáruk
a bártfai I. magyar macskó-játékárugyárból
Maugsch F.
Budapest, Erzsébet-kör 18. sz. (Sas-tér sarka.)
Legujabb különlegességek, legolcsóbb választék! 20% engedmény!
Magyar gyártmányoknak egyedüli beszerzési forrása.
20% engedmény!

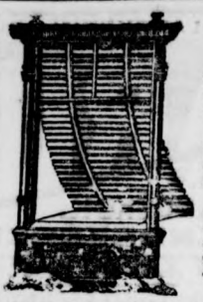

Ablakredőnyöket
fa-szövetből, vászongrádlból ésiec-zsaluk trendkivüli olcsón és tartós minőségben szállit. 13227
Nettel Lajos
ablakredőny-, jalousia-és faszövő-gyára
Budapest, VI., Király-utca 112.
Javitások jól és olcsón teljesittetnek. Mintaszelvenyeket kivánatra ingyen és bérmentve küldök.
Ugyes ügynökök vidéken kerestetnek.
Telefon 15—24.

Állami felügyelet alatt álló katonaiskola.
AKAR egyéves önkéntes LENNI?
Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészültségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. Aki már sor alatt állott, elkésett; születési év közlendő.
Programmot ingyen és bérmentve küld
LICHTBLAU ALBERT
a katonai iskola igazgatója Debreczenben.
Ezenkivül előkészitő kurzusok a kadet-iskola felv. vizsgákra.
Felügyelők: eddei DRAUGENTZ JÁNOS m. kir. honvédezredes és MAYER ADOLF cs. és kir. őrnagy.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles és készszivar folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és olaposan

Dr. Garai Antal
orvos, sebész, szemész- és szülészet dor, volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.
Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.
Nőknek külön váróterem.
Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTATÓ** (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek összerű gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., **most csak 90 kr.** A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.
A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. — IV. Hugycsőtakár (trippel) és hugycsőszükületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője, prostituáló.

Most jelent meg!
Jukker-leány.
Irta
PEKÁR GYULA.
Ára 1 frt 50 kr.
Megrendelhető: a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában. Budapest, József-körut 18. szám.

KESSLER-féle MAGDA-hajkenőcs
dermatologiai terapentikus alapon nyugvó összetételénél fogva az elismert legjobb szer **korpa ellen**, ugyszintén **hajkihullás ellen. Magda-hajkenőcs** több év óta kipróbált, teljesen ártalmatlan, a **hajnövést** előmozditja és mint **kitünő ápszer** a gyakran előforduló hajbetegségek ellen még **gyermekeknél** is használatra legjobban ajánlható.
Főraktárdonás alatt **KESSLER REZSŐNÉL**, gyógyszertár a „Megváltóhoz" Gyergyószamos, Torontál vármegye. **Egy tégely ára 3 korona.**
Raktárak a következő gyógyszertárakban: **Budapesten:** Török József, Király-utca 12., dr. Budai Emil, Városház-tér 7., dr. Egger Leó „Nádor" gyógyszertára. Raditz Róbert, Józsefkörut 64. **Pozsony.** Czeliner Vince, Lő inczkapu-ut. **Miskolc:** Baruch Gyula. **Szeged:** Barczay Károly. **Debreczen:** Mihalovits Jenő. **Arad:** Földes Kelemen. **Temesvár:** Theodor Albert. **Versecz:** Küchler Béla. **Karánsebes:** Müller F. Jakab. **Nagy-Szeben:** Melnár J. C. illatszerész. Meltzer. **Brassó:** Jekelius Nándor. Kelemen Ferenc. Roth Viktor. **Szász-Régen;** Wermescher Emil. **Segesvár:** A. W. Lingner.

Vizgyógyintézet „Priessnitzthal"
Mödlingben

Bécs mellett, 48 éve áll fenn, 20 év óta Dr. Weiss József vezeti — Kitünő gyógysikerek **belső betegségeknél** és **idegbajoknál.** — Vizkurák — Villamos [illegible]. — Hizlaló kurák. — Mérsékelt árak legjobb [illegible]ással. Prospektusok kivánatra ingyen.

!!Olcsóság!! Fölig ingyen !!Olcsóság!!
VASS JÓZSEF
minta-antikváriuma és könyvkereskedésében
Budapest, VII., Erzsébet-körut 38. sz.

Az alant felsorolt müvek, a mig a készlet tart, **mélyen leszállitott** árakon kaphatók:

1. Nő? Koser adomák és rituális viccek gyüjteménye (1.—), 25 kr.
2. Kakas Márton albuma, képes viccek gyüjteménye 1897. évre (—50) 25 kr.
3. Oh azok az anyósok. Sikerült adomák gyüjteménye (—.50) 25 kr.
4. Boccaccio Dekameron., elbeszélései (1.—) 25 kr.
5. Faublas lovag. Szerelmi emlékiratai (1.50) 25 kr.
6. Maupassant de Guy, Fifi kisasszony. (1.—) 25 kr.
7. „ „ „ „ Boldog és boldogtalan szerelem. (1.—) 25 kr.
8. „ „ „ „ Mámorító történetek (1.—) 25 kr.
9. Prevost Marcell, Félszüzek (1.50) 25 kr
10. Gutiua. Humoros törvényszéki karcolatai (1.—) 25 kr.
A 10 mü egyszerre véve 10 frt helyett 2 frt.

1. Ohnet György. Vasgyáros. Regény 2 kötet (1.50), 25 kr.
2. „ „ Bánya. „ 2 „ (1.50), 25 kr.
3. Dumas Sándor. Kaméliás hölgy. Regény (1.—), 25 kr.
4. Feuillet Oktáv. Egy szegény ifju története. Regény (1.40), 25 kr.
5. Zola Emil. Nana. Regény (1.—), 25 kr.
6. „ „ Pénz. „ (1.—). 25 kr.
7. „ „ Háboru „ Ujdonság! (1.50) 25 kr.
8. Heltai Jenő. Hét szoknya eszlendő. Regény (1.—), 25 kr.
9. „ „ Kalandos történetek (1.—), 25 kr.
10. Sajó Aladár. Ezredes Boriska (1.—), 25 kr.
A 10 mü egyszerre véve 12 frt helyett csak 2 frt.

Magántanulóknak.

Gaspey nyemán Kascita H. Rezső. Angol nyelvtan 40 leckében (1.50), 45 kr.
Roboz Andor. Német nyelvtan 40 leckében (1.50), 45 kr.
Kaloz J. Endre. Olasz nyelvtan 40 leckében (1.50), 45 kr.
Tisza Gyula. Francia nyelvtan 35 leckében (1.50), 45 kr.
Wekerlé László. Kis Lexikon. Az összes tudományok tárháza. Piros vászonkötésben (4.—), 80 kr.

Fontos népszerü orvosi müvek!

1. Retau. Önmegóvás kórbonctani ábrákkal (1.—), 40 kr.
2. Braun. A nemzés korlátozása (1.—), 40 kr.
3. Kelen. A nemi élet elfajulásai (1.—), 40 kr.
4. Albrecht. Az ember és neme (1.—), 40 kr.
5. Gerlacc. Gyermektelen szerelem (1.—), 40 kr.
6. Tarnay. Női betegségek (1.—), 40 kr.
7. Retschätt. Megoldott probléma (1.—), 40 kr.
8. Kornig. A szüzesség egészségtana (1.—), 40 kr.
9. Társadalmunk romlásának okai v. A férfiak és nők titkolt betegségeinek magánuton való gyógyitása (1.50), 40 kr.
10. Tóth. Az elsődleges bujafekélyek gyógyitása (1.50), 40 kr.
A 10 mü egyszerre véve 11 frt helyett csak 3 frt.

Kimerítő könyvárjegyzék leszállitott áru müvekről kivánatra ingyen és bérmentve.

RIES és BERKOVITS
Budapest, Kerepesi-ut 66.
Cs. és kir. szab. nickelón-szyfonkupak- és gépgyár.
Szab. szénsav- és kénsav-szikvizgépek.
Vizszürők és sörnyomókészülékek.
UJDONSÁG! UJDONSÁG!
Hygienikus, minden visszaélést kizáró
„UNICUM" szyfonfejek
Törvényileg védve.
IDEAL
elsőrendü cseh szikvizüvegek.
RIES és BERKOVITS SZABADALMA.
Előnyök:
Sarokelcsorbulás és piszoklerakodás kizárva. Továbbá legnagyobb explosió-ellentállóképességgel birnak.
Legizlésesebb façon.

IDEAL RIB. PATENT
Csak akkor eredeti és valódi, hogy ha az üveg alja a fent védjegygyel van ellátva.

Csakis a valódi keletindiai Santal-olaj

(Misore Santal) gyakorol nagy hatást uj és idült hólyag-, vese- és főleg cső-bántalmaknál.

A Santal Egger-

capsulák csakis a legtisztább és legértékesebb Misore Santal-olajat tartalmazzák és ennélfogva hatásuk meglepő.

Aki rövid idő alatt akar megszabadulni gyötrő bajától, használjon Santal Eggert. Egy eredeti üveg ára 1 frt 50 kr., vidékre a pénz előleges beküldése mellett, postán, bérmentve 1 frt 70 kr.

Főraktár. **gyógyszertár a „Nádor"-hoz**

Budapest, VI., Váci-körut 17.

Temetkezési intézetek teljes berendezéséhez

állandó raktár mindennemü gyászkocsik, ravatalozási cikkek, feszületek, gyertyatartók, fáklyatartók, szentteltvizmedencék, zászlók, egyenruhák, lótakarók, lótollak, posztódiszitések, mindennemü paszomány- és zsinóráruk stb. gyára. Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek. Árjegyzék ingyen küldetik.

Hohenberg Ferenc

Budapest, VI., Nagymező-utca 46., saját ház.

10,000 frt tisztanyereséget

a legkisebb rizikóval

érhet el évente mindenki, a ki egy egyesülethez

az egész osztrák-magyar monarchiában megengedett biztos értékpapirosok kihasználására

mint tag belép.

Havilletők 6 frt, fél illetők 3 frt.

Tagsági föltételeket ezen **kiválóan szolid** intézményről ingyen és bérmentve küld

(Levelek 10 kr., levelezőlapok 5 kr. postadíj.)

AMSTERDAM
Nicolaas Witsenkade 13.

A Commerce- & Crediethank igazgatósága.

Ügyes képviselők kerestetnek.

TÁTRA-LOMNIC

magaslati gyógyhely (Szepes vármegye)

vizgyógyintézettel.

Masszás, villanyozás, svédgimnasztika, diätétikus gyógymód, nap- és légfürdők.

Posta, távirda és vasutállomás.

Kivánatra prospektus.

Távolság nem akadály!

Egy mintakabát beküldése elegendő, hogy megfelelő ruhát szerezzen. Képes mértékvételi utasítás bérmentve. Meg nem felelőért a pénz visszaadatik. Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari szállitónál, Budapesten IV. Váci-utca 23. Használt ruhák ujra beszereltetnek és a legmagasabb árban beszámittatnak.

Jó könyvek

mélyen leszállitott áron:

	Frt
Babos közhasznu magyarázó szótár kötve (2 frt)	1.50
Benedek Elek. A szív könyve (1.80)	1.20
Betyáriegendák, az alföldi rablóvilág történetei	1.—
Karczag Vilmos. Lemondás, regény (1.20) 60 kr., kötve (2 frt)	1.—
Kossutány Géza, nevezetesebb bünesetek I., II., III., IV. egybekötve (4.80)	2.—
Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Élmények és kalandok az Aquatoron (2 frt) 1.—, ugyanez kötve (3 frt)	1.50
Mokány Berci viselt dolgai (2 frt) 1.—, ugyanez kötve (2.50)	1.40
Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötve (150)	—.80
Sztanoj Mikl'os, Karamboljátek (2 frt) 1.—, kötve (3 frt)	1.50
Tóvölgyi Titusz, Van-e más világ? (A szellemek országából) (1.50) 1.—, ugyanez kötve (2 frt)	1.40
Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötve (2 frt))	1.20

(A bekeritett árak a volt bolti árakat jelzik!)

Megrendelhetők:

Szilágyi Béla könyvkereskedése és antiquáriumában Budapest, IV., Károly-körut 26.

Mindenféle könyvárjegyzék és a Könyvkedvelők Kalauza, kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldetik.

Mindenféle könyvárjegyzék és a Könyvkedvelők Kalauza, kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldetik.

Valódi párisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti csomagolásban.

Gummi és halhólyag tucatonként	1 frttól	6 frtig
Párisi női szivacska	2 „	6 „
Irrigator	1.80 „	5 „

Eredeti pessarium occlusivum (Pelipurus) Menzinga tanár szerint vesztővel 1.80 frttól 2.50 frtig. Szabad. havibaj elleni kötelek „Diana-öv" 3.50 krtól 5 frtig. — Gyüjtemény oraknak 3 frttól 10 frtig. **10 frtnyi megrendelésnél 15% árkedvezmény.**

Megrendelések pontosan és diszkréten eszközöltetnek.

KELETI J. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. cs. és kir. szab. kötszer-gyártó

Zöldhalmi és gávárdi. ❖ Árjegyzék ingyen, zárt borítékban.

Ezrek mennek Carlsbadba,

hogy rossz gyomrukat kireper'ljék és ujra jól emészszenek és erre elkölt'nek — néha hába — egy vagyont, pedig ezt a célt otthon könyelemben, kevés költséggel elérik a

„PEPSIN-BOR"

használata által, mely az ételt megemészteni segíti és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállítja. Az én pepsin-borom kedves izü és hatása ki nem marad. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 forint.

ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerész, müvegyészeti laboratoriuma **Aradon.** Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszerész urnál, **Egger-féle Nádor-gyógyszertárban** valamint minden magyarországi gyógyszertárban.

ARAD.

Révész Nándor könyv-, zenemű- és papirkereskedése Arad, Szabadságtér 20. sz. Hazai és világirodalmi termékek állandó és dus raktára. Iskolai könyvek. Oláh zenemű raktáram a legnagyobb igényeket idelágitólag van felszerelve. Ügyvédi könyvek és nyomtatványok. Gazdasági raktár mindennemü iró-, levél- és rajzpapirok-iró- és rajzszerekből. Legnagyobb és legszebb választéku raktára mindenféle **disz levélpapirok** és egyszerü levélpapiroknak. Üzleti könyvek gyári raktára.

Krausz Lajos órás, ékszerész és látszerész, Arad, Andrássy-tér 15.

Javitások pontosan és jótállás mellett eszközöltetnek.

Magyar Király Szálloda Arad. A város legszebb helyén, villamos megállóhely, csak Arad hegyvidéki borok. Kitünő konyha, szép szobák, mérsékelt árak.

Mindazoknak, kik gyors, alapos és biztos gyógyulást óhajtanak, ezen kitünő szakorvost a legmelegebben ajánthatjuk.

Univ. Med. Dr. Czinczár J.

Bőrgyógyász, bőrápolás, nemi- és hugyszervi bántalmak képesitett szakorvosa.

gyógyit gyors és biztos sikerrel, kényelmes módon ugy nőknél, mint férfiaknál mindennemü **bőr- nemi betegségek és nyengeség' állapotok** elnevezése alatt összefoglalt bármily régi keletü bántalmakat, továbbá bárminő bőrbetegséget és szépséghibát a külföld által elismert legujabb kitünő módszereivel.

Lakik: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14., I. em.

Rendel: délelőtt 10—1-ig, délután 3—7-ig.

Külön várótermek hölgyek és urak részére.

Levelekre azonnali válasz.

Szabadalmazva!

Acetilén-lámpa

zománcos fényvetitővel

a **legolcsóbb** s mindamellett az **egyetlen** lámpa föltétlen kezességgel **kerékpárosok, turisták, kocsik** stb. számára. Kapható az

Első Osztr.-Magyar

Acetilén-Lámpa-Iparnál

BÉCS, IX., Müllnergasse 6.

valamint az összes nagyobb kerékpáros-üzletekben.

Ia Calcium-Carbid

aprószemü, kezességgel 300 liter gáz kilónként, 5, 1 és 1½ kilós szelencékben valamint kis zsebbeli szelencékben 15 krjával.

Nagy butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtós, diófa fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, ó-német stil	4 frt
2 ágy, diófa, fényezett	22 „	1 irószasztal, 3 fiókos	16 „
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8 „	1 hálószoba, matt diófa	125 „
1 mosdó, 2 ajtós, diófa, fényezett	14 „	1 Lálószoba, faragott	170 „
2 szekrény, 2 ajtós, diófa, matt	38 „	1 garnitura crépe- vagy bourette-behuzat	60 „
2 ágy, magas, diófa, matt	38 „	1 garnitura selyem-behuzat	80 „
2 éjjeli szekrény, diófa, márványnyal	22 „	1 garnitura plüss-behuzat	95 „
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, feh. márv.	46 „	1 szalonasztal	10 „
1 diván, magas támla szőnyeggel	40 „	1 consol márványnyal és tükör	26 „
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14 „		

Nagy választék egyszerü, valamint a legdiszesebb kivitelü butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe

Budapest, Erzsébettér és Sas-utca sarok, I. emelet.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

NINCS TÖBBÉ POR.

A Dustless Floor Dressing Co. New-York

Hygieai pormentesitő Vállalat, elvállal irodák és üzleti-helyiségek, kávéházak, vendéglők

pormentesitését

jótállással, az egyedül valódi amerikai Dustless porölővel.

1 liter (10 □-méterre elégséges) valódi amerikai Dustless ára 1 frt 50 kr. — 1 beeresztő szerszám 65 kr. — 1 seprü (e célra külön) 1 frt 20 kr.

DITRICHSTEIN MÓR

TELEFON 14—59. VII. ker. Nyár-utca 34. sz. TELEFON 14—59.

Óvakodjunk az utánzatoktól!

Magy. kir. államvasutak.

32192/99. sz.

Hirdetmény,

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége (nagyváradi üzletkezelőség) ala rendelt mátra körösvidéki egyesült h. é. vasutak vásztókörnyán-hollódi vonala Okány, Sarkad-Kerecsentur. Illye. Fekete-Bátor és Tenke állomásokkal, Méhkerék és Erdő-Gyarak rakodó állomásokkal, továbbá Gyank, Pósa, Csegőd, Árpád, Rippa- és Mocsár-Gyanta megállórakodóhelyekkel, — végül Fekete-Tót megállóhellyel f. évi junius hó 9-én a nyilvános forgalomnak átadatott.

Az állomások, valamint Méhkerék és Erdő-Gyarak rakodó állomások az összes, a megálló rakodóhelyek pedig a személy, podgyász és kocsirakományiteheráru forgalomra (elszámolás nélkül) vannak berendezve, míg ellenben Fekete-Tót megállóhely csupán személy- és podgyász-forgalomra szolgál.

Egyidejüleg megnyittatnak az összes forgalomra azon alkalomból létesitett Kötegyán csatl. állomás (eddigi megállóhely), mely a magy. kir. államvasutak tulajdonát képezi és a nagyváradcsabai vonalrészen Szalonta állomástól 13.70, B.-Sarkad állom. pedig 6.37 kilométernyi távolságban feksznik, valamint a nagyvárad-belényes-vaskohi b. é. vasuton fekvő „Hollód" csatl. állomás (eddigi megálló-rakodóhely) is.

Budapest, 1899. jun. 9.

Az igazgatóság.

Utánny.nem dijaztatik.)

Tavaszi és nyári évad

1899.

Valódi brünni szövetek

Egy **3·10 méter** hossu szelvény, elegendő teljes férfiöltözetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak	2.95, 3.70, 4.80 *frt jó*	*valódi*
	6.— és 6.90 *frt jobb*	
	7.75 *frt finom*	*gyapjuból*
	8.65 *frt legfinomabb*	
	10.— *frt legelsőrangu finomabb*	

Egy selyényt szalon-öltönyhöz **10.— frtért,** valamint felöltő-szövetet, turista-lodent, legfinomabb kammgarnokat szálli gyári áraban a legjobb hirnevünk és szolidnak elismert posztó gyáriraktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Cimbr. ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A **megánvevőnek,** aki a szöveteket **közvetlenül** a fenti cégnél a gyár székhelyén megrendeli, **előnyei** jelentékenyek.

Ősz-e a haja??? Ha igen, akkor használja a

Hair Regenerátor

kitünő szert, mely **nem festi** a hajat, hanem a haj **eredeti szinét** adja vissza. + **Üvegje 1 forint.** +

Egyedül:

Zoltán Béla udvari szállító gyógyszertárában:

Budapest, V. ker., Nagykorona-utca 23. sz.

Rank-Herlány

(RANK-FÜRED)

gyógyfürdő az eperjes-tokaji trachit-hegység keleti oldalán, 392 méternyire a tenger szine felett. Kassától 2 és fél óránvira, nagy kiterjedésü erdős'gekről övezve.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig.

A fürdő időszaki szökőkutja a

Magyar Geysir

egyedüli a maga nemében az egész kontinensen. Ezenkivül van még a fürdőnek *három ásványvíz-forrása* és vizvezetéke, *kitünő ivóvizet.* A Geysir vize csuz- és köszvényes bántalmak, valamint gyomor- és bélbajok ellen, a többi források vizei pedig vérszegénység, sápkór, gyomorhurut, gégehurut s a többi ellen sikerrel használtatnak. *Egészséges, tiszta levegője s enyhe égaljata* miatt üdülők és lábadozóknak különösen ajánlható. *Atlanti szeszkar.* — *Naponkint hangversenyek.* — Társasjátékok. — Lawn-Tennis. — Kirándulások. — Posta helyben. — Vasuti állomás Kassán, Kassa és a fürdőhely közötti társaskocsi-közlekedés. — Kényelmes lakások. — Szokatlanul olcsó árak. — Kitünő konyha. — Bővebb felvilágositással szolgál

a fürdőgazdaság.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdij jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágositást, csaka válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell

APRÓ HIRDETÉSEK és **ELŐFIZETÉSEK** felvétetnek a **BUDAPESTI NAPLÓ** részére **a kiadóhivatalban** József-körut **18.**, *valamint a következő dohánytőzsdékben:*

Breuer nővérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.

Nemecsek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Weltzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 50.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 38.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

Honkának

a vidékről megbeszélt jeligével levele van a főpostán. 4459

28 éves,

szép jövőjü, jó modoru intelligens (keresztény) könyvelő, boldog feleséggé tenne kedélyes, sikkes hölgyet. Ki 1500 frt hozománnyal és igaz szeretettel jönne, az irjon teljes cimmel „Mielőbb" cimen a kiadóba. 2385

Jogialapvizsgákra

és szigorlatokra előkészitek. Siker garantirozva. Cim a kiadóhivatalban. 4457

Terményzsák.

Ajánlok jó minőségü használt terményzsákot drbonként 20 krajcárért. Próbamegrendeléseket is eszközlök. Weisz József, Miskolc. 4450

Koszoru-utcában

épült három emeletes házban kisebb üzletek, két-három-négy szobás lakások, augusztus elsejére jutányosan kiadók. 4461

Keresek Tarpauling zsákot,

használt, de jó állapotban. Cim a kiadóhivatalban. 4460

Gyógyszerészgyakornok

kerestetik vidéki nagy városban. Cim a kiadóhivatalban. 4463

Tanár-jelölt

a vakációra nevelőnek ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 4462

10—15 frtot naponkint

könnyen megkereshet 20—30 frt tőkével. Azonnal kérjen prospectust Automata-gyártól, Budapest, Károly-kaszárnya.

Menyasszonyok! Völegények

A házasságkötéshez szükséges okiratok beszerzése, a netáni akadályok alóli való felmentések kieszközlése s a kihirdetések körüli eljárások sok veszödséggel, pénz- és időpazarlással járnak. Legcélszerübb tehát ugy a fővárosi, mint vidéki házasulandóknak az

„Országos Esketési Ügyvivőség"-

hez VII., Kerepesi-ut 14. fordulni, hol csekély dijért néhány nap alatt minden elvégeztetik.

COPYING OFFICE.

Bárminemü irásmunkákat, leirásokat, sokszorositásokat és forditásokat minden nyelven, ugymint gyorsiról v. fonograf felvételeket elvállal a „YOST" irógép r. t. Erzsébet-körut 9—11. New-York palota.

Egy I. emeleti

szép udvari szoba, konyha, pince, padlás és élőskamarával augusztus hó 1-ére kiadó. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal. 2386

Született angol

hölgy francia és angol leckéket ad mérsékelt árért. Megkereséseket „Albion" jeligével a lapbox kér, hol esetleg cime is megtudható. 2388

Azonnal olcsón

kiadó nagyon szépen berendezett külön bejáratu szalon hálószobával uraknak vagy hölgyeknek. 2367

Egy betegsége

folytán nagy nyomorba jutott uri ember a mélyen tisztelt közönség kegyességeért esedezik. Jó bizonyitványok és ajánlatokkal rendelkezik, mint végzett gazdász (magyarul, németül és keveset franciául beszél, nőtlen) ajánlja magát valamely bizalmi vagy gazdatiszti állásra. Cime a kiadóhivatalbanmegtudható. 2382

Egy csinosan

butorozott szoba egy gyermektelen családnál a Lipót-körut és Andrássy-ut közelében azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 2385

Ügyes szabónő

ajánlkozik házba és házon kivül is mérsékelt dijazásért. Cim a kiadóban. 2341

Hegedüoktatás!

Kitünő gyakorlattal biró oklevelos hegedütanár alapos oktatást nyujt kezdőknek, valamint előrehaladottaknak. Cim a kiadóhivatalban. 4456

10 frttal lakótárs.

Kerestetik elegáns alkovos külön bejáratu szobába egy intell. ur mellé egy vagy két ur szobatársul havonta 10 frt lakbér mellett a szoba bármely percben elfoglalható. Cim a kiadóhivatalban. 2344

Két ur keres

intelligens családnál elegánsan butorozott két szobát első vagy második emeleten lehetőleg fürdőszobával. Ajánlatok „Julius" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2376

Kiadó szoba a Kerepesi-uton

a Népszinház szomszédságában egy csinosan butorozott, két ablakos, tágas és világos, teljesen féregmentes szoba, tágas előszobával és külön bejárattal a lépcsőházból jutányosan kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2251

Kantin-bérlet.

Az Ujlaki téglagyár kantinjai november 1-től kezdve kibérelhetők. Bővebb megtudható V. ker., Béla-utca 5. I. 4445

Hölgyeim.

Sajnálatos, hogy a t. hölgyek nem idejében látnak az arc ápolásához, mielőtt a napsugarak v. szél káros hatást idéznek elő, podig mily kicsiny dologból áll szép fehér, tiszta arccal birni. Nem csodálom, ha a t. hölgyek, a sok hirdetett és ajánlott arccrémekből nem birnak választani. Legyenek teljes bizalommal hozzám, kisértsék meg csak egyszer Mille Fleurs-Crémet, meg vagyok győződve, hogy céljukat elérik. — Mille-Fleurs-Créme próbatégely 50 kr. könyvvel; Mille-Fleurs-poudre, fehér, rózsa v. creol (barnáknak), 1 doboz 60 kr., szappan 40 kr. Főraktár: Török József gyógytára, Király-utca 12. — Továbbá csakis nálam kapható a Mille Fleurs-hajviz, mely bármily ősz hajnak 1/2 óra alatt eredeti szinét visszaadja, 2 üveg 3 frt utasitással (2 hóig elegendő), fekete, barna és aranyszőkére kapható. Nem eléggé ajánlhatom a t. hölgyeknek a homlokkötet, mely rövid idei használat után a redőket végképp kisimitja, a homlokot fehér, szép formásra változtatja. Egy ily kötő évekig eltart, drbja 1 frt 50 kr. utasitással. Mily kellemetlen és rut a sző az arcban vagy ajk körül, ezt fájdalom nélkül egy pillanat alatt eltávolithatják az általam küldött próba tégelyivel 60 kr. utasitással. Vörös kézeket v. ha még oly elhanyagoltak is, kézpasztám által gyönyörü fehér puhává változik, 1 próbatégely 35 kr. utasitással. Számos elismerő levelekkel bizonyithatom felsorolt cikkeim bámulatos hatását, melyekért és biztos eredményért kezeskedem. — Utánvétellel akár itt Budapesten, vagy bárhová küldöm. MANDL IDA, Budapest, VII. ker., Bethlen-utca 12. sz.

Ipari célokra

a legjobb és legolcsóbb a gangenaui gőzmotor.

Árjegyzék ingyen.

„Cyclop" vas- és gépipar Budapest, VII., Damjanich-utca 32.

Köhögésnél,

rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemetefücukorkát.

Megay

Bohéme-tortája a torták királya! 1 frt 25 kr. beküldése után Megay Róbert cukrász Miskolcon megküldi önnek bérmentesen.

Kapható Budapesten Szenes Ede cs. és kir. udvari szállító és Szimon István uraknál. Budán Gaizler Béla, udvari szállító, Aradon Fejér Gyula és Ring Zsig. Szombathelyen Kikaker János, Fehértemplomon Stefanovic János, Nagyváradon Kádár János uraknál. 4429

Vidéki

nagyvárosi gyógyszertárba gyakornok kerestetik. Cim a kiadóban. 4477

Király-utca 89. sz.

ujonnan épült bérházamban üzlethelyiségek portállal, gépraktár, felszerelő, füszer-, liszt-, hentes- vagy egyéb üzletnek alkalmas, lakások, nagyobb és kisebb augusztus 1-jére kiadók. Bővebbet Orlay Sándor, Koronaherceg-utca 8. 3246

Köznép-osztály,

Frakk 5 frt.
Nadrág 3 frt.
Mellény 1 frt.
Ferenc József-kabát 4 frt
Jaquet 3 frt.

ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Makacs

viszketeg — sömör — börkiütésekben, izzadásban szenvedők vegyenek Erényi-féle „Ichiol-Salycilt" tégelyenkint 3 korona utasitással.

Kronikus (régi)

betegségek leghiztosabban gyógyithatók a természeti gyógyitásmódokkal Dr. Palócz intézetében. Budapest, IX., Vámházkörut 7. Prospektus ingyen. Ugyanott kapható: „Népszerü orvosi tanácsadó". Irta dr. Palócz. Ára 3 korona.

Abbazia.

Pension Habsburg.

Csinos fekvés. Abbazia Központján, a Kurgarten mellett, I. rangu ház, villamos világitás, hegyi-forrás-vizvezeték. fürdőévad junius 1-től október hó végéig.

Villa

részletfizetésre,

az Ujpest-Palotai állomás és a villamos vasut közvetlen közelében jutányos áron azonnal átvehető. A 4 szoba, fürdő és gyermekszobán kivül szép nagy gyümölcsös és virágkert is tartozik hozzá. Cim a kiadóban. 2340

Ittóriásrákok

A rákkivitel megalapitója elsőizben hirdet. Szétküldök óriásrákokat portó-és vámmentesen postacsomagonként (30—32 darab) 3 frtért; ellenben körülbelül 45 drb közepesrákot 2 frt. A csomagolás — hosszu évek tapasztalata szerint — oly kitünő, hogy a rákok élve árkezenek rendeltetésük helyére. Kérek szives megrendeléseket, szolid kiszolgálásért kezeskeden.

Grossmann Miksa,
Tarnopol, Ausztria.

Saison!

beállтával figyelmeztetem a n. é. közönséget azon szép és jó uj berendezésre, hogy nálam darabonként 1 forintért lehet szép és eleganс kidolgozott Makart-fényképeket készittetni. Hölgyeket vagyok bátor figyelmeztetni, hogy világos ruhákban is tökéletes sikerült képeket készitek. Vidéki fényképek után nagyitások lelkiismeretes kivitelben jutányos árban eszközöltetnek. WAITZNER fényképész, Budapest, Erzsébet-körut 20. szám.

!! Valódi külföldi borok !!

A legjobb minőségü külföldi borok árusitásának vállaltam el a fővárosi képviseletét. Korcsmárosok, vendéglősök, szállodások, kereskedők és magánfogyasztók a saját használat látják, ha egy próba megrendeléssel kisérletet tesznek. Az árak jutányosak; a kitünő minőség s a mai mostoha viszonyok mellett szinte potom árban kaphatók a Valódi külföldi borok! A cimet akár szóbeli, akár irásbeli kérdezősködésre megmondja a Budapesti Napló kiadóhivatala.

!! Valódi külföldi borok !! 2348

Ocska és uj

ajtók, ablakok

méret után, teljesen felszerelve olcsón kaphatók

EISLER ÁRMIN

épitő asztalosnál

Budapest, V. Nádor-u. 61.
(a Lipót-körut sarkán.)

Házmester

fiatal gyermektelen házas, kaucióképes, épület- és müasztalos alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2345

Nevelőnők.

Több észak- és délnémethoni nevelőnő francia, angol nyelv- és zene ismerettel azonnali alkalmazást keres. Magyar oklev. tanitónők, gyermekkertésznők és bonneok lelkiismeretesen ajánlatnak

Szoghoőné S. Lujza

által most
Budapest, Erzsébet-körut 30. II. em.

Szabadalmakat

kieszközöl és értékesit minden államban

Weisz M. Miklós

oklev. gépészmérnök szabadalmi és müszaki irodája

Budapest, V. Bécsi-u. 6.

Nagyon szépen butorozott szalon kényelmes hálószobával együtt, mely két személynek is alkalmas, teljesen különbejáratu, féregmentes és tiszta, egy- két urnak vagy hölgynek azonnal kiadó. Vidékről jövőknek is. Cim a kiadóhivatalban. 2290

!! Vigyázz !!

Előnyös bérbeadás !!

Elutazás miatt III. emeletes uj bérház a VI. ker. egyik legszebb utcájában kitünő feltételek mellett 3, esetleg 5 évre bérbeadó. Közelebbi cim a kiadóban. 2383

Könnyü fizetési

feltételek! Diszes, olcsó **vasbutorok, gyermekkocsik, gyermekágyak,** ruganyos acélszárony-ágybetétek, afrik- és lószőr-matracok, paplanok, szövetfüggönyök, ágy- és asztalteritők, kárpitozott fa-butorok, tükrök, és függőlámpák kaphatók **Pápai és Náthán** gyárosoknál, **Budapest, VI., Andrássy-ut 2.** (Foncière-palota). Vidékre és helyben részletfizetésre is szolgálunk minden árfelemelés nélkül. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak gépgyára és a diósgyőri magy. kir. vas- és acélgyár igazgatósága részéről az 1899. évi augusztó hó 1-től 1900. évi julius hó végéig az alantabb megnevezett kincstári müvek repceolaj-szükségletének biztositása céljából nyilvános pályázat hirdettetik, és pedig:

Savtalan repce-kenőolaj:

a budapesti gépgyár részére 30.000 kgr. a diósgyőri vas- és acélgyár részére 50.000 kgr., a zólyom-brezói vas- és acélgyár részére 18.000 kgr. a vajda-hunyadi vas- és acélgyár részére 2.000 kgr. a kudsiri vas- és acélgyár részére — kgr.

Savtalan repce-égőolaj:

a diósgyőri m. kir. vas- és acélgyár részére 70.000 kgr., a zólyom-brezói vas- és acélgyár részére 12.000 kgr., a libetbányai vasmü részére 2000 kgr., a tiszolci vasmü részére 2500 kgr., a vashegyi vasmü részére 3000 kgr., a rozsnyói vasmü részére 2000 kgr., a vajda-hunyadi vas- és acélmü részére 6000 kgr., a kudsiri vas- és acélmü részére — kgr., és a kabolapojánai szerszámgyár részére 1500 kgr.

A fenti menyiségek a szükségletnek csak megközelitő mennyiségét képezik, minélfogva a gyárigazgatóság fentartja magának azon jogot, hogy a jelzett mennyiségeknél 25%-kal többet vagy kevesebbet is rendelhessen.

A 100 filléres bélyeggel és „Ajánlat repceolaj szállitásra 17.584/99. számhoz" külcimmel ellátott ajánlatok folyó évi julius hó 14-ig déli 12 óráig az alulirott igazgatósághoz (Budapest, Kőbányai-ut) nyujtandók be.

Az ajánlati tárgyalás ugyanott és ugyanaz nap déli 12 órakor fog megtartatni.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott olajmennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban nevezett gyárigazgatóság budapesti főpénztáránál legkésőbben f. évi julius hó 13-áig a délelőtti pénztári órákban, vagyis 8—11 óra között teendő le, mely összeg a szállitás elnyerése esetén 10%-os biztositékra lesz kiegészitendő.

A repceolajok szállitására vonatkozólag mérvadó különleges feltételek az alulirott gyárigazgatóság anyagbeszerzési osztályában (B—4) megtekinthetők, hol a szállitási módozatokra vonatkozó bővebb felvilágositások is a rendes hivatalos órák alatt nyerhetők.

Budapest, 1899. jun. 17.

A m. kir. államvasutak gépgyára és a diósgyőri m. kir. vas- és acélgyár igazgatósága.

80925. CVI. sz.

Hirdetmény.

(Az osztrák-magyar személy forgalomban érvényes díjszabáshoz I. pótlék életbe léptetése.)

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint az osztrák-magyar személy forgalomban 1898. évi január 1-től érvényes díjszabás hoz f. é. junius 1-től való érvényességgel kihirdetett I. pótlék csak f. é. julius 1-től lép életbe.

Budapest, 1899. évi junius hó 12-én.

Az igazgatóság.
(Utánny. nem dijazt.)

Sérvbajosoknak!

Cs. k. szab. rugalmas

sérvkötő

rugó nélkül, érerészek nélkül! Pneumatikus nyomással!

Az egyetlen, igazán tökéletes sérvkötő, amelyet viselés közben meg sem érez az ember, és melyet éljel-napal a legcsekélyebb kellemetlenség nélkül lehet hordani, ugy, hogy a sérvbajos minden kellemetlenségtől mentve marad. A pneumatikus sérvkötő az egyetlen, amely célját minden esetben és csaihatatlanul eléri.

A pneumatikus sérvkötő igazitható, igen könnyü, elpusztithatatlan és sohsem szorul igazitásra. — Hozzá simul mindenféle testalkathoz és lágyék-, köldök- és másféle sérvekhez képest szállittatik. A pneumatikus sérvkötőt Gussenbauer professzor, a bécsi cs. k. általános kórházánál és sok más kiváló orvos mint „tökéletes és célnak megfelelőt ajánlja. Dr. Weiss Miksa volt i. ezt. segédorvos ur, a bécsi cs. k. általános kórházban azt irja: „Az ujfajta sérvkötő rendkivül elmés, tökéletesen célnak megfelelő és éljel-nappal viselhető."

Árak: feloldalu 7 frt, dupla oldalu 10 frt.

Szétküldi a föraktár:

FEITH M., BÉCS,

2. k., Taborstrasse 11/B. Mezzanin.

Megrendelésnél tessék közölni a medence bőségét, továbbá féloldalui vagy mindkét oldalut tetszik és hogy mily nagy a gülepedés p. o. mint egy galambtyuk- vagy tudtojás stb. Kicserélés a legkészségesebben.

Magy. kir. államv. igazg.

92414/C. II.

Hirdetmény.

Keletnémet-magyar vasuti kötelék. Nyomdahiba helyesbitése.

A folyó évi junius hó 1-évvel életbe lépett áru-díjszabás II. rész, 1. füzetének 191. oldalán a 17. sz. kivételes díjszabás táblájának utolsó rovatában a Mitrovic-Szávapart-sprottaui viszonylatokra nézve fennálló dijtétel ezennel 353-ra helyesbittetik és azonnal érvényes.

Budapest, 1899. jun. 10.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is. (Utánny. nem dijaztatik.)

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.